

"CROWE AND" d.o.o.

Br. 73/23

Podgorica, 07.04. 2023 god.

HIPOTEKARNA BANKA A.D. PODGORICA

**Finansijski iskazi za 2022. godinu i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 5
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	6
Iskaz o ukupnom ostalom rezultatu	7
Bilans stanja	8
Iskaz o promjenama na kapitalu	9
Iskaz o novčanim tokovima	10
Napomene uz finansijske iskaze	11 - 108
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	1 - 31

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima Hipotekarne banke AD Podgorica****Mišljenje**

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Hipotekarna banka AD Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine, bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja (u daljem tekstu: „finansijski iskazi“).

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembar 2022. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih iskaza tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih iskaza kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od clijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke	
Na dan 31. decembra 2022. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja od clijenata iznosila je EUR 252.474 hiljada (31. decembra 2021.: EUR 238.173 hiljada), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti datih kredita i potraživanja od clijenata iznosio EUR 15.662 hiljada na dan 31. decembra 2022. godine (31. decembra 2021.: EUR 16.444 hiljada).	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo troškove obezvrjeđenja datih kredita i potraživanja od clijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke, i procijenili primjenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)
Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<p data-bbox="248 439 804 468"><i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke</i></p> <p data-bbox="248 501 804 775">Odmjeravanje troškova umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke smatra se ključnim revizorskim pitanjem, s obzirom da određivanje iznosa rezervacija za umanjenje vrijednosti zahtjeva značajnu procjenu od strane rukovodstva koja se odnosi na određivanje trenutka priznavanja umanjenja vrijednosti kao i iznosa umanjenja vrijednosti.</p> <p data-bbox="248 808 804 837">Najznačajnija rasudivanja se odnose na:</p> <ul data-bbox="296 837 804 1227" style="list-style-type: none"> • Pretpostavke koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta; • Pravovremena identifikacija izloženosti sa značajnim povećanjem izloženosti kreditnom riziku i kreditnom obezvređenju; • Vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti po kreditima; <p data-bbox="248 1261 804 1440">Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o troškovima umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke u napomenama 3.8.8, 5.2, 7, 17.2 i 23 uz finansijske iskaze.</p>	<p data-bbox="836 472 1390 501">Naše testiranje je obuhvatilo sljedeće elemente:</p> <ul data-bbox="884 501 1390 1859" style="list-style-type: none"> • procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta; • detaljno testiranje obračuna parametara rizika, na bazi zvanične metodologije banke koja je predmet ocjene usaglašenosti sa računovodstvenim zahtjevima. Navedeno testiranje podrazumeva i ocjenu pretpostavki modela; • procjena ključnih kontrola i testiranje njihove efikasnosti nad pravovremenom identifikacijom izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti umanjenih vrijednosti kredita; • prikupljanje i detaljno testiranje dokaza na uzorku koji podržavaju odgovarajuće određivanje pretpostavki za troškove obezvređenja kredita i rezervisanja za garancije, uključujući vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita; • procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke; • procjena adekvatnosti različitih identifikovanih odluka Rukovodstva koji se tiču pretpostavki vezanih za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za individualno procjenjivane kredite, kao i odluka o pristupu procjene očekivanih kreditnih gubitaka za kolektivno procjenjivane kredite, kao i evaluacija primjenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji; • procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim izvještajima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ostale informacije

Finansijski iskazi Banke na dan i za godinu završenu 31. decembra 2021. godine bili su predmet revizije drugog revizora, koji je izrazio pozitivno mišljenje o tim finansijskim iskazima na dan 20. aprila 2022. godine.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izveštaju menadžmenta Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izveštaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske izvještaje i izveštaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izveštavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Banke stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nijesmo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza (nastavak)

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlaštenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih iskaza tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izveštaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica

7. april 2023. godine

Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor

Pero Đuričković, Ovlašćeni revizor

Anastasija Boljević, Ovlašćeni revizor

Vladimir Kavarić, Ovlašćeno lice

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

(Iznosi u hiljadama EUR)

	Napomene	2022	2021
Prihodi od kamata	3.1, 6	18.390	17.643
Prihodi od kamata na obezvređene plasmane		732	342
Rashodi od kamata	3.1, 6	(2.529)	(3.180)
NETO PRIHODI OD KAMATA		16.593	14.805
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 9	23.101	15.584
Rashodi naknada i provizija	3.1, 9	(13.493)	(9.675)
NETO PRIHODI OD NAKNADA		9.608	5.909
Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		3	192
Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja		(59)	272
Neto dobitci od kursnih razlika		1.193	531
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		(5)	237
Ostali prihodi	14	314	236
Troškovi zaposlenih	10	(7.255)	(5.969)
Troškovi amortizacije	12	(2.514)	(2.381)
Opšti i administrativni troškovi	11	(7.920)	(7.173)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspjeha	3.8, 7	(2.709)	(1.363)
Troškovi rezervisanja	3.8, 8	13	(234)
Ostali rashodi	13	(71)	(213)
OPERATIVNI PROFIT		7.191	4.849
Porez na dobit	3.6, 15	(1.149)	(465)
NETO PROFIT		6.042	4.384
Zarada po akciji	32	0.59	0.43

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 09. marta 2023. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

Esad Zaimović
Predsjednik Upravnog odbora

Jelena Vuletić
Članica Upravnog odbora

Nataša Lakić
Članica Upravnog odbora

Ana Golubović
Članica Upravnog odbora

Nikola Špadijer
Član Upravnog odbora

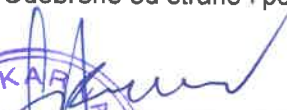
IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

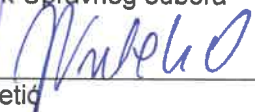
(U hiljadama EUR)

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Neto profit	<u>6.042</u>	<u>4.384</u>
Ukupni ostali rezultat		
Efekti promjene vrijednosti hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	1.253	(2.768)
Porez na prihod po osnovu stavki ukupnog ostalog rezultata	<u>(205)</u>	<u>266</u>
Ukupan ostali rezultat za tekuću godinu	<u>1.048</u>	<u>(2.502)</u>
UKUPAN OSTALI REZULTAT	<u>7.090</u>	<u>1.882</u>

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 09. marta 2023. godine u Podgorici.

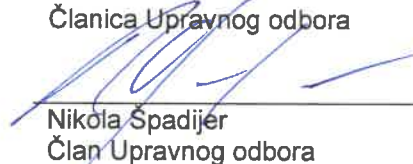
Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

 _____
 Esad Zaimović
 Predsjednik Upravnog odbora

 _____
 Jelena Vuletić
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Nataša Lakić
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Ana Golubović
 Članica Upravnog odbora

 _____
 Nikola Špadijer
 Član Upravnog odbora

BILANS STANJA

Na dan 31. decembra 2022. godine

(U hiljadama EUR)

	Napomene	31. decembra 2022.	31. decembra 2021.	1. januar 2021.
SREDSTVA				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.7, 16	328.197	235.881	163.390
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		473.391	271.117	240.348
Kredit i potraživanja od banaka	3.8, 17.1	34.019	43.893	22.060
Kredit i potraživanja od klijenata	3.8, 17.2	236.812	221.729	215.395
Hartije od vrijednosti	17.3	200.539	3.552	1.107
Ostala finansijska sredstva		2.021	1.943	1.786
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		5.875	139.886	128.150
Hartije od vrijednosti	18.1	5.875	139.886	128.150
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja		-	7.465	-
Hartije od vrijednosti	18.2	-	7.465	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.10, 19	8.750	4.809	6.214
Nematerijalna sredstva	20	2.056	1.996	2.019
Odložena poreska sredstva	15c	110	284	27
Ostala sredstva	21	4.460	2.293	2.433
UKUPNA SREDSTVA		822.839	663.731	542.581
OBAVEZE				
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		719.833	573.036	451.662
Depoziti banaka i centralnih banaka	22.1	2.461	1.714	1.214
Depoziti klijenata	22.2	701.434	548.259	428.346
Kredit i klijenata koji nijesu banke	22.3	15.764	22.667	22.048
Ostale finansijske obaveze		174	396	54
Rezerve	23	1.068	1.127	1.453
Tekuće poreske obaveze		1.178	464	342
Odložene poreske obaveze	15c	-	-	23
Ostale obaveze	24	20.961	16.528	13.301
Subordinisani dug	26	17.348	17.232	22.256
UKUPNE OBAVEZE		760.388	608.387	489.037
KAPITAL				
Akcijski kapital	25	52.362	52.362	16.006
Emisiona premija		-	-	7.444
Neraspoređena dobit		4.341	(61)	25.425
Dobit/gubitak tekuće godine		6.042	4.384	3.488
Ostale rezerve		(294)	(1.341)	1.181
UKUPAN KAPITAL		62.451	55.344	53.544
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		822.839	663.731	542.581
VANBILANSNA EVIDENCIJA	28	933.278	877.361	753.678

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 09. marta 2023. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

Esad Zaimović
Predsjednik Upravnog odbora

Jelena Vučetić
Članica Upravnog odbora

Nataša Lakić
Članica Upravnog odbora

Ana Golubović

Članica Upravnog odbora

Nikola Spadijer
Član Upravnog odbora

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

U hiljadama EUR	Akcijski kapital	Emisiona premija	Dobit tekuće godine	Ostale rezerve	Ukupno
Stanje, 1. januara 2021. godine	16.006	7.444	28.913	1.181	53.544
Emisija akcija	36.356	(7.444)	(28.912)	-	-
Efekat svođenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	-	-	(2.502)	(2.502)
Drugi uticaj hartija od vrijednosti na kapital	-	-	(62)	-	(62)
Dobit tekuće godine	-	-	4.384	-	4.384
Aktuarski dobici/gubici, neto	-	-	-	(20)	(20)
Stanje, 31. decembra 2021. godine	52.362	-	4.323	(1.341)	55.344
Stanje, 1. januara 2022. godine	52.362	-	4.323	(1.341)	55.344
Reklasifikacija dužničkih instrumenata koje se vode mjere po fer vrijednosti kroz ukupan ostali rezultat na amortizovani trošak	-	-	-	17.991	17.991
Efekat svođenja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	-	-	(16.943)	(16.943)
Drugi uticaj hartija od vrijednosti na kapital	-	-	18	-	18
Dobit tekuće godine	-	-	6.042	-	6.042
Aktuarski dobici/gubici, neto	-	-	-	(1)	(1)
Stanje, 31. decembra 2022. godine	52.362	-	10.383	(294)	62.451

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 09. marta 2023. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

Esad Zaimović
Predsjednik Upravnog odbora

Jelena Vuletić
Članica Upravnog odbora

Nataša Lakić
Članica Upravnog odbora

Ana Golubović
Članica Upravnog odbora

Nikola Spadijer
Član Upravnog odbora

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1.1.2022. do 31.12.2022.

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

U hiljadama EUR

	2022	2021
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	18.001	16.920
Odlivi po osnovu kamata i slični odlivi	(2.801)	(2.498)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	23.101	15.584
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(13.493)	(9.675)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(18.841)	(22.337)
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive	(18.367)	(6.857)
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	154.272	118.200
Plaćeni porezi	(1.266)	(880)
Ostali prilivi	(47.045)	(24.299)
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	93.561	84.158
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(618)	(616)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(458)	(529)
Državni zapisi	(8.840)	10.000
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	11	18
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(9.905)	8.873
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje pozajmljenih sredstava	(6.896)	627
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(6.896)	627
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	1.193	531
Neto povećanje/smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	77.953	94.189
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	274.788	180.599
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	352.741	274.788

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane Upravnog odbora Hipotekarne banke A.D., Podgorica, 09. marta 2023. godine u Podgorici.

Odobreno od strane i potpisano u ime Hipotekarne banke A.D., Podgorica:

Esad Zaimović
 Esad Zaimović
 Predsjednik Upravnog odbora

Jelena Vuletić
 Jelena Vuletić
 Članica Upravnog odbora

Nataša Lakić
 Nataša Lakić
 Članica Upravnog odbora

Ana Golubović
 Ana Golubović
 Članica Upravnog odbora

Nikola Spadijer
 Nikola Spadijer
 Član Upravnog odbora

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Hipotekarna banka AD, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“) je od 1991. godine registrovana kao akcionarsko društvo i registrovana je u Centralnom registru Privrednog suda pod registracionim brojem 4-0004632. Banka je kod Komisije za tržište kapitala upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 3 (Rješenje broj 02/3-1/2-01). Od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-75/1-2002 od 18. decembra 2002. godine, Banka je dobila odobrenje za rad.

U skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama, Ugovorom o osnivanju, Statutom i Rješenjem Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun.

Pored poslova iz prethodnog stava, Banka pruža osnovne i dodatne finansijske usluge.

Osnovnim finansijskim uslugama, smatraju se:

- primanje depozita ili drugih povratnih sredstava;
- odobravanje kredita, uključujući potrošačke kredite, hipotekarne kredite i zajmove za finansiranje komercijalnih poslova, otkup potraživanja sa ili bez regresa (faktoring), uključujući izvozno finansiranje na bazi otkupa sa diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja obezbjeđenih finansijskim instrumentima (forfeting);
- finansijski lizing;
- pružanje platnih usluga u skladu sa posebnim zakonom;
- izdavanje garancija ili drugih jemstava;
- trgovanje za svoj račun ili za račun klijenta:
  - instrumentima tržišta novca (čekovima, mjenicama, certifikatima o depozitu),
  - prenosivim hartijama od vrijednosti,
  - stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
  - finansijskim fjučersima i opcijama,
  - valutnim i kamatnim instrumentima;
- usluge neposredno povezane sa poslovima kreditiranja, kao što su: prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i preduzetnika;
- izdavanje drugih instrumenata plaćanja i upravljanje tim instrumentima, ako se pružanje tih usluga ne smatra pružanjem usluga iz tačke 6 ovog stava, a u skladu sa zakonom;
- iznajmljivanje sefova;
- posredovanje pri zaključivanju poslova na novčanom tržištu;
- učestvovanje u emitovanju finansijskih instrumenata i pružanje usluga vezanih za emitovanje finansijskih instrumenata, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi sa upravljanjem tom imovinom;
- kastodi usluge, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- savjetovanje pravnih lica u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom i sličnim pitanjima i pružanje usluga koje se odnose na statusne promjene, sticanje akcija i udjela u drugim društvima;
- izdavanje elektronskog novca;
- investicione i pomoćne usluge i aktivnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a koje ne predstavljaju usluge iz tač. 1 do 15 ovog stava.

Dodatnim finansijskim uslugama, smatraju se:

- poslovi zastupanja i posredovanja u osiguranju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;
- pružanje usluga upravljanja platnim sistemima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet;
- druge usluge koje kreditna institucija može da pruža u skladu sa odredbama zakona;
- trgovanje zlatom;
- usluge dostavljanja podataka u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- druge usluge ili poslovi koji s obzirom na način pružanja i rizik kome je Banka izložena, imaju slične karakteristike kao i osnovne finansijske usluge.

Banka može, uz prethodno odobrenje Centralne banke, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (Nastavak)

Na osnovu odobrenja Komisije za tržište kapitala i Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja i sledeće poslove:

- kastodi poslove;
- poslove sa hartijama od vrijednosti:
  - o brokerski poslovi
  - o dilerski poslovi
  - o poslovi investicionog savjetnika.

Banka obavlja i poslove zastupanja u osiguranju, koji su uređeni Zakonom o osiguranju i relevantnim podzakonskim aktom Agencije za nadzor osiguranja.

Organi Banke su:

- 1) skupština akcionara
- 2) nadzorni odbor i
- 3) upravni odbor

Skupština akcionara

Skupština akcionara je najviši organ Banke.

Skupštinu akcionara čine akcionari Banke, čije interese mogu zastupati i ovlašćeni punomoćnici.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem Banke i čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Članove Nadzornog odbora Banke bira Skupština akcionara, uz prethodno izdato odobrenje od strane Centralne banke Crne Gore. Mandat članovima Nadzornog odbora Banke traje 4 godine i isti mogu biti ponovo birani. Članovi Nadzornog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno nadziranje poslova Banke, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika Banke.

Nadzorni odbor ima najmanje 5 (pet) a najviše 9 (devet) članova, od kojih su dvije petine nezavisni članovi, saglasno odredbama Zakona o privrednim društvima.

Nadzorni odbor Banke formirao je sljedeća stalna radna tijela:

- odbor za imenovanja
- odbor za rizike
- odbor za primanja
- revizorski odbor

Upravni odbor

Upravni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje i čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima, podzakonskim aktima i Statutom Banke.

Upravni odbor vodi poslove Banke i vrši nadzor nad radom zaposlenih u Banci, na dnevnoj osnovi.

Upravni odbor Banke obezbjeđuje da Banka posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje Banke, te da uspostavi i sprovodi pouzdan sistem upravljanja Bankom u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama.

Upravni odbor Banke ima pet članova koji se imenuju od strane Nadzornog odbora na period od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan.

Članove Upravnog odbora bira i imenuje Nadzorni odbor Banke.

Sjedište Banke je u Podgorici, u ul. Josipa Broza Tita br. 67. Na 31.12.2022. godine, ukupan broj zaposlenih, radno angažovanih, u Banci je 240, od čega je 11 magistara (5%), 110 sa visokom stručnom spremom (46%), 62 sa zvanjem bečelora (27,1%) i 57 sa srednjom stručnom spremom (23%)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih iskaza**

Finansijski izvještaji Banke za 2022. godinu su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvješavanja („MSFI“) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su pripremljeni u formi propisanoj Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“ br. 034/22).

Finansijski izvještaji koji su sastavljeni za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine su prvi finansijski izvještaji koje je Banka sastavila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Računovodstvene politike i procjene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procjenama primijenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja Banke za 2021. godinu.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni Pregled značajnih računovodstvenih politika. Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2.2. Pravila procjenjivanja

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrijednosti, osim za sledeće pozicije, koje se vrijednuju po fer vrijednosti:

- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeh,
- finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat,
- finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski iskazi Banke su iskazani u eurima (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)**2.4. Korišćenje procjenjivanja**

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procjene izvršene, su rezultat redovnih provjera. Ukoliko se putem provjere utvrdi da je došlo do promjene u procijenjenoj vrijednosti sredstava i obaveza, utvrđeni efekti se priznaju u finansijskim izvještajima u periodu kada je došlo do promjene u procjeni, ukoliko promjena u procjeni utiče samo na taj obračunski period, ili u periodu kada je došlo do promjene u procjeni i narednim obračunskim periodima, ukoliko promjena u procjeni utiče na tekući i buduće obračunske periode.

U Napomeni 4 su date informacije o oblastima kod kojih je stepen procjene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izvještajima Banke.

2.5. Načelo stalnosti poslovanja

Rukovodstvo Banke procjenjuje sa razumnom sigurnošću da će Banka nastaviti da posluje profitabilno u doglednoj budućnosti. Saglasno tome, finansijski izvještaji Banke sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumijeva da će Banka nastaviti da posluje u budućnosti.

2.6. Usaglašenost potraživanja i obaveza

U skladu sa važećom zakonskom regulativom, Banka je izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa povjeriocima i dužnicima Banke na dan 31.12.2022. godine.

2.7. Konsolidacija

Banka nema kontrolu ni nad jednim entitetom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.8 Uporedni podaci

Uporedni podaci u ovim finansijskim iskazima predstavljaju podatke iz revidiranih finansijskih iskaza Banke na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2021. godine.

Ukoliko je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke kako bi se postigla konzistentnost u podacima iz finansijskih iskaza za tekuću godinu.

2.9 Primjena novih standarda i izmjena postojećih

Novi standardi, interpretacije i njihove izmjene su izlistane ispod.

Sledeći novi standardi, interpretacije i promjene postojećih standarda su obavezni za izvještajne periode počevši od 01. januara 2022. godine:

Standard	Naziv	Opis	Aktivan za sledeću finansijsku godinu
IFRS 16	Promjene na MSFI 16 Zakupi	Ustupci po zakupima u vezi Covid-19	od aprila 2021
MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16	Godišnja unapređenja MSFI u ciklusu od 2018 do 2020. godine	MSFI 1 Prva primjena MSFI, MSFI 9 Finansijski instrumenti, MSFI 16 Zakupi,	2022
MRS 16	MRS 16 Nekretnine, Postrojenja i Oprema	Prihodi prije namjene korišćenja	2022
MRS 37	MRS 37 Rezervisanja, Potencijalne Obaveze i Potencijalna Imovina	Štetni ugovori	2022

2.9.1. Promjene na MSFI 16 Zakupi: Ustupci po zakupima u vezi Covid-19

Promjene na MSFI 16 Zakupi (Ustupci po zakupima u vezi Covid-19) proširuju praktičnu pogodnost u vezi ustupaka povezanih sa Covid-19 za bilo kakvu promjenu u plaćanjima zakupa inicijalno dospjelih na ili prije 30. juna 2022. godine. U pomenutoj praktičnoj pogodnosti, zakupac može izabrati da ne procjenjuje da li je ustupak po zakupima u vezi Covid-19 ugovorna promjena zakupa ili ne. Zakupac koji napravi ovaj izbor, svaku promjenu u plaćanju ugovora koja rezultira iz ustupaka u vezi Covid-19 tretira na način kao da promjena nije modifikacija zakupa. Ova izmjena se odnosi na godišnje izvještaje koji počinju na ili nakon 01. aprila 2021. Godine. Ranija primjena je dopuštena. Banka je odabrala da ne koristi ovu praktičnu pogodnost.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)**2.9.2. Godišnja unapređenja MSFI u ciklusu od 2018 do 2020. godine**

Zbirka godišnjih poboljšanja MSFI-jeva 2018.-2020. uključuje izmjene i dopune sljedećih standarda:

Izmjene MSFI-ja 1 dopuštaju podružnici koja primjenjuje član D16(a) MSFI-ja 1 da mjeri kumulativne kursne razlike korišćenjem iznosa koje je prijavila matica, na temelju datuma matičnog prelaska na MSFI-je.

Izmjene MSFI-ja 9 pojašnjavaju koje naknade subjekt uključuje kada primjenjuje test "10 posto" u procjeni treba li prestati priznavati finansijsku obvezu. Entitet uključuje samo naknade plaćene ili primljene između entiteta (zajmoprimca) i zajmodavca, uključujući naknade koje je platio ili primio bilo entitet ili zajmodavac u ime drugoga.

Dodatak MSFI-ju 16 odnosi se samo na izmjene u ilustrativnom primjeru 13 (nije naveden datum stupanja na snagu).

Izmjene se primjenjuju na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune ne dovode do značajnih promjena unutar Banke.

2.9.3 MRS 16 Nekretnine, Postrojenja i Oprema

Izmjene MRS-a 16 odnose se na prihode nastale prije nego što je stavka nekretnina, postrojenja i opreme spremna za upotrebu. Troškovi proba radi provjere funkcioniraju li stavka nekretnina, postrojenja i opreme ispravno i dalje su troškovi koji se mogu direktno pripisati. Ako je roba već proizvedena kao dio takvih proba, prihod od prodaje i troškovi proizvodnje moraju se priznati u računu dobiti i gubitka u skladu s relevantnim standardima. Stoga više nije dopušteno netirati prihode sa troškovima stavke nekretnina, postrojenja i opreme. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune ne dovode do značajnih promjena unutar Banke.

2.9.4. MRS 37 Rezervisanja, Potencijalne Obaveze i Potencijalna Imovina

Izmjene i dopune MRS-a 37 pojašnjavaju koji se troškovi trebaju smatrati troškovima ispunjenja ugovora kada se procjenjuje je li ugovor štetan. Troškovi ispunjenja ugovora obuhvataju troškove koji se direktno odnose na ugovor. Oni mogu biti inkrementalni troškovi ispunjenja ugovora ili raspodjela drugih troškova koji se direktno odnose na ispunjenje ugovora.

Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. Ranija primjena je dopuštena. Ove izmjene i dopune ne dovode do značajnih promjena unutar Banke.

Banka nije rano usvojila nove standarde, interpretacije i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB, ali koji još nisu stupili na snagu, te se ne očekuje da će primjena ovih standarda, interpretacija i dopuna imati značajan utjecaj na finansijske izvještaje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.9.5. Novi standardi koji nisu još u primjeni

Sljedeći novi standardi, interpretacije i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB i usvojila EU koji još nisu na snazi i koje Banka nije rano usvojila:

Standard	Name	Opis
MSFI 17	MSFI 17 Ugovori o Osiguranju	Novi standard koji mijenja MSFI 4
MSFI 17	Promjene na MSFI 17 Ugovori o Osiguranju	Inicijalna primjena MSFI 17 I MSFI 9 – Usporedne informacije
MRS 1	Promjene na MRS 1 Prezentacija Finansijskih Izvještaja	Objelodanjivanja Računovodstvenih politika
MRS 8	Promjene na MRS 8 Računovodstvene Politike, Promjene u Računovodstvenim procjenama i greškama	Definicija Računovodstvenih procjena
MRS 12	MRS 12 Porezi na dobit	Odloženi porezi u vezi aktive i pasive koji nastaju iz jedinstvene transakcije

Novi standard MSFI 17 Ugovori o osiguranju zamijenit će MSFI 4 Ugovori o osiguranju. Primjenjuje se na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekuje se da će ovaj novi standard kao i njegovi amandmani dovesti do značajnih promjena unutar Banke.

Izmjene MRS-a 1 pojašnjavaju zahtjeve za objavljivanjem materijalno važnih računovodstvenih politika umjesto značajnih računovodstvenih politika. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekuje se da će ove izmjene rezultirati značajnim promjenama unutar Banke.

Izmjene MRS-a 8 zamjenjuju definiciju promjena u računovodstvenim procjenama sa definicijom računovodstvenih procjena. Prema novoj definiciji, računovodstvene procjene su "novčani iznosi u financijskim izvještajima koji su podložni nesigurnost u odmjeravanju". Entiteti razvijaju računovodstvene procjene ako računovodstvene politike zahtijevaju da se stavke u financijskim izvještajima mjere na način koji uključuje nesigurnost u odmjeravanju. Dodaci pojašnjavaju da promjena računovodstvene procjene koja proizlazi iz novih informacija ili novih događaja nije ispravak pogreške. Nadalje, učinci promjene inputa ili tehnike mjerenja korištene za izradu računovodstvene procjene su promjene u računovodstvenim procjenama ako ne proizlaze iz ispravljanja pogrešaka prethodnih razdoblja. Promjena računovodstvene procjene može uticati samo na dobit ili gubitak tekućeg perioda ili na dobit ili gubitak oba, tekućeg i budućih perioda. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekuje se da će ove izmjene rezultirati značajnim promjenama unutar Banke

Izmjene MRS-a 12 daju dodatne izuzetke od izuzetka početnog priznavanja. Prema izmjenama i dopunama, entitet ne primjenjuje izuzeće od početnog priznavanja za transakcije koje dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. U zavisnosti od poreskog zakona, jednake oporezive i odbitne privremene razlike mogu nastati prilikom početnog priznavanja imovine i obaveza u transakciji koja nije poslovno spajanje i ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit. Nakon izmjena i dopuna MRS-a 12, entitet je dužan priznati povezanu odloženu poresku imovinu i obavezu, pri čemu priznavanje bilo koje odložene poreske imovine podliježe kriterijumima nadoknadivosti u MRS-u 12. Dodatak se primjenjuje na godišnje izvještajne periode koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekuje se da će ove izmjene rezultirati značajnim promjenama unutar Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka konzistentno primijenjuje usvojene Računovodstvene Politike i Procedure u svim periodima prezentiranim u finansijskim izvještajima.

Osnovne računovodstvene politike primijenjene kod sastavljanja finansijskih izvještaja za 2022. godinu navedene su dalje u tekstu.

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi kamata se iskazuju u bilansu uspjeha primijenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa predstavlja stopu koja tačno diskontuje buduće prilive i odlive tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta na:

- Bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili
- Amortizovanu vrijednost finansijske obaveze.

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata (npr. opcije avansnih plaćanja), ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze predstavlja iznos po kome su finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza vrijednovani u trenutku inicijalnog priznavanja umanjenja za otplate glavnice i uvećana ili umanjena za kumulativnu amortizaciju, obračunatu korišćenjem efektivne kamatne stope, razlike između inicijalnog iznosa i iznosa na dospijeću, i za finansijska sredstva, korigovana za očekivani kreditni gubitak.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva je amortizovana vrednost finansijskog sredstva prije umanjenja za očekivani kreditni gubitak.

Efektivna kamatna stopa za finansijska sredstva i obaveze se obračunava pri inicijalnom priznavanju finansijskog sredstva ili obaveze. Pri kalkulaciji prihoda i rashoda kamata, efektivna kamatna stopa se primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstava (ukoliko sredstvo nije kreditno-obezvrijeđeno) ili amortizovanu vrijednost obaveza. Za finansijske instrumente sa promjenljivom kamatnom stopom, efektivna kamatna stopa se mijenja usljed periodičnih procjena tokova gotovine, kako bi reflektovala tržišno kretanje kamatnih stopa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata (Nastavak)**

Za finansijska sredstva koja su postala kreditno-obezvrijeđena nakon inicijalnog priznavanja, prihod od kamata se obračunava primjenom metode efektivne kamatne stope na amortizovanu vrijednost finansijskog sredstva. Ukoliko finansijsko sredstvo nije više kreditno-obezvrijeđeno, obračun prihoda od kamata se ponovo vrši na bruto bazi tj. kamata se obračunava primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

Za finansijska sredstva koja su kreditno-obezvrijeđena u trenutku inicijalnog priznavanja, prihod od kamate se obračunava primjenom kreditno-prilagođene kamatne stope na amortizovanu vrijednost finansijskog sredstva. Obračun prihoda od kamata se ne vraća na bruto osnovicu ni kada se kreditni rizik poboljša.

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili finansijske obaveze su uključeni u obračun prihoda i rashoda od kamata uz primjenu metode efektivne kamatne stope.

Prihodi od naknada i provizija se priznaju u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena. Prihodi od naknada i provizija obuhvataju naknade koje Banka obračunava i naplaćuje za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu, naprednih kanala prodaje, poslove garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

Rashodi naknada i provizija uglavnom se odnose na naknade za obavljanje usluga platnog prometa u zemlji i inostranstvu, naprednih kanala prodaje i naknade za ostale usluge, koje se priznaju kao rashod u trenutku kada je korespodentna usluga izvršena.

3.3. Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja uključuje dobitke umanjene za gubitke po osnovu finansijskih sredstava i finansijskih obaveza namijenjenih trgovanju, uključujući i sve realizovane i nerealizovane promjene fer vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.4. Preračunavanje deviznih iznosa**

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobici ili gubici od kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.5. Lizing

Po osnovu ugovora o lizingu Društvo se pojavljuje kao korisnik lizinga. Društvo klasifikuje lizing kao finansijski u slučaju kada je ugovorom regulisano da se u osnovi svi rizici i koristi po osnovu vlasništva nad predmetom lizinga prenose na korisnika lizinga. Svi ostali ugovori o lizingu se klasifikuju kao ugovori o operativnom lizingu.

Lizing ugovori koji se odnose na zakup poslovnog prostora uglavnom predstavljaju operativni lizing. Sva plaćanja tokom godine po osnovu operativnog lizinga evidentirana su kao trošak u bilansu uspjeha ravnomjerno pravolinijski tokom perioda trajanja lizinga.

Sredstva koja se drže po osnovu ugovora o finansijskom lizingu se priznaju kao sredstva Društva po njihovoj fer vrijednosti ili ako je ta vrijednost niža po sadašnjoj vrijednosti minimalnih lizing rata utvrđenih na početku trajanja ugovora o lizingu. Na dan bilansa stanja obaveza za lizing je iskazana po sadašnjoj vrijednosti minimalnih lizing plaćanja.

Lizing rate su podijeljene na dio koji se odnosi na finansijski trošak i dio koji umanjuje obavezu po osnovu finansijskog lizinga tako da se postigne konstantna kamatna stopa na preostalom dijelu obaveze. Finansijski trošak se iskazuje direktno kao rashod perioda.

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 16 – Lizing (u daljem tekstu MSFI 16) zahtijeva da Banka obračuna sadašnju vrijednost obaveze po lizing ugovoru uzimajući u obzir ugovorena lizing plaćanja, period trajanja lizinga i diskontnu stopu.

Za obračun sadašnje vrijednosti imovine sa pravom korišćenja i obračun obaveze po osnovu lizinga uzima se ugovoreni neto iznos. Iznosi neodbitnog PDV-a po osnovu ugovora o zakupu zaključenih sa pravnim licima i porez na dohodak građana po ugovorima o zakupu zaključenih sa fizičkim licima knjiži se kao rashod perioda.

Iz perspektive mjerenja i evidentiranja lizinga, MSFI 16 zahtijeva različita procjenjivanja od kojih najznačajnija se odnose na period trajanja lizing ugovora kao i diskontne stope koja se koristi u obračunu sadašnje vrijednosti obaveze.

Pri obračunu perioda trajanja lizing ugovora, neophodno je uzeti u obzir:

- Period bez mogućnosti otkazivanja (koji uključuje period pokriven opcijom za prekid lizinga, ukoliko samo zakupodavac ima pravo da prekine lizing).
- Opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će upotrijebiti tu opciju.
- Periodi pokriveni opcijom za prekid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrijebiti tu opciju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.5. Lizing (Nastavak)**

Što se tiče diskontne stope dozvoljeno je korišćenje stope implicitne za lizing ili inkrementalne stope pozajmljivanja korisnika lizinga. Banka se opredelila da primijeni inkrementalnu stopu zaduživanja, koja je bazirana na cijeni sopstvenih izvora finansiranja uvećanih za riziko premiju od 1%. Stope dobijene na ovaj način su interpolirane na način da se pokrije cjelokupan portfolio trajanja ugovora.

Banka je izabrala da koristi olakšice, koje su predložene standardom i u skladu sa tim se:

- Ugovori o zakupu čija je novonabavljena vrijednost objekta ili opreme koja se iznajmljuje manja od 5.000.00 EUR; i
- Ugovori o zakupu čiji je period zakupa kraći od 12 mjeseci na dan prve primjene ne priznaju u skladu sa zahtjevima MSFI 16.

Banka priznaje prava na korišćenje po osnovu lizing ugovora u okviru bilansa stanja kao zasebne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme koja je uzeta u zakup.

Obaveze po osnovu lizing ugovora se prepoznaju u okviru ostalih obaveza i klasifikuju po ročnosti u skladu sa ugovorenim plaćanjima.

Troškovi pripisa kamate za lizing ugovore su prikazani u okviru rashoda od kamata. Troškovi amortizacije prava na korišćenje su prikazani kao trošak amortizacije perioda.

Računovodstvo davaoca lizinga u skladu sa MSFI 16 je u suštini nepromijenjeno u odnosu na računovodstvo prema MRS 17. Davaoci lizinga će nastaviti da klasifikuju sve ugovore o zakupu koristeći isti princip klasifikacije kao prema MRS 17 i razlikovati dvije vrste lizinga: operativni i finansijski lizing.

3.6. Porezi i doprinosi**Porez na dobit***Tekući porez na dobit*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG” br. 65/01, 12/02, 80/04, br. 40/08, 86/09, 14/12, 61/13, 55/16, 146/21 i 152/2022) primjenom propisane stope na iznos oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu.

Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usaglašavanjem dobiti iskazane u bilansu uspjeha za iznose prihoda i rashoda na način definisan poreskim propisima.

Porez na dobit pravnih lica obračunava se primjenom progresivne stope na ukupno iskazanu dobit u poreskom bilansu.

Stope poreza na iznos oporezive dobiti iznose:

- 1) do 100.000,00 eura 9%;
- 2) od 100.000,01 eura do 1.500.000,00 eura: 9.000,00 eura + 12% na iznos preko 100.000,01 eura;
- 3) preko 1.500.000,01 eura: 177.000,00 eura + 15% na iznos preko 1.500.000,01 eura

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.6. Porezi i doprinosi (Nastavak)****Porez na dobit (Nastavak)***Odloženi porez na dobit*

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotov novac na računima blagajni, trezora (EUR i strana valuta), sredstva na računima kod Centralne banke Crne Gore (uključujući i račune za izdvajanje sredstava obavezne rezerve), sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu, sredstva kod agenata platnog prometa, čekovi i druga novčana potraživanja.

Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti predstavljaju oročene depozite kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

3.8. Finansijski instrumenti**3.8.1. Priznavanje**

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva ili obaveze se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Finansijski instrumenti se inicijalno vrijednuju po fer vrijednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstva ili obaveza osim onih koja se vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

3.8.2. Klasifikacija

Banka klasifikuje svu svoju finansijsku imovinu na osnovu poslovnog modela za upravljanje imovinom i ugovornih odredbi imovine.

Banka finansijska sredstva klasifikuje u sledeće četiri kategorije:

- Finansijska sredstva koja se vrijednuju po amortizovanom trošku (AC),
- Finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (FVOCI),
- Finansijska sredstva koja se obavezno vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (obavezno po FVTPL) i
- Finansijska sredstva koja se opciono vrijednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (opciono po FVTPL).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.2. Klasifikacija (Nastavak)**

Finansijske obaveze, osim obaveza po kreditima i finansijskih garancija, mjere se po amortizovanom trošku ili po FVTPL kada se drže radi trgovanja i derivativnih instrumenata ili se primjenjuje određivanje fer vrijednost.

3.8.3. Finansijska imovina i obaveze3.8.3.1 Plasmani bankama, krediti i avansi dati klijentima, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku

Banka jedino mjeri Plasmane bankama, kredite i avanse date klijentima i ostala, finansijska ulaganja po amortizovanom trošku ukoliko su oba od sljedećih uslova ispunjena:

- Finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela sa ciljem da se finansijsko sredstvo drži u svrhu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova
- Ugovorni uslovi finansijskog sredstva daju na određene datume novčane tokove koji su isključivo isplate glavnice i kamate (SPPI – „solely payment of principal and interest“) na iznos neotplaćene glavnice.

3.8.3.2 Procjena poslovnog modela

Banka određuje svoj poslovni model na nivou koji najbolje odražava kako ona upravlja grupama finansijskih sredstava kako bi dostigla svoj poslovni cilj.

Poslovni model Banke se ne ocjenjuje na osnovu svakog pojedinačnog instrumenta, već na višem nivou grupisanih portfolia i zasniva se na posmatranim faktorima kao što su:

- Kako su učinak rada poslovnog modela i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela ocjenjeni i kako se izvještavaju ključnom osoblju rukovodstva,
- Rizici koji utiču na učinkovitost rada poslovnog modela (kao i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela) i naročito kako se upravlja tim rizicima,
- Kako se određuju naknade prema rukovodiocima (na primjer, da li je naknada zasnovana na fer vrijednosti sredstva kojim se upravlja ili na osnovu prikupljenih ugovorenih novčanih tokova),
- Očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje su takođe važni aspekti procjene Banke.

Procjena poslovnog modela je zasnovana na razumnim očekivanim scenarijima bez uzimanja "najgoreg slučaja" ili "stresnog slučaja" u obzir. Ukoliko su novčani tokovi nakon inicijalnog priznavanja realizovani na drugačiji način od prvobitnih očekivanja Banke, Banka ne mijenja klasifikaciju preostalih finansijskih sredstava koja se nalaze u poslovnom modelu, ali uzima u obzir ove informacije kada procjenjuje novonastala ili tek kupljena finansijska sredstva.

3.8.3.3 SPPI test

Drugi korak u procesu klasifikovanja je da Banka procjenjuje ugovorne uslove finansiranja za identifikaciju da li ispunjavaju SPPI test.

'Glavnica' u svrhu ovog testa definiše se kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja i može se mijenjati tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (na primjer, ako postoje otplate glavnice ili amortizacija premije/diskonta).

Najznačajniji elementi kamate u okviru aranžmana za kreditiranje su obično uzimanje u obzir vremenske vrijednosti novca i kreditnog rizika. Da bi se izvršila SPPI ocjena, Banka primjenjuje procjenu i razmatra relevantne faktore kao što je valuta u kojoj je denominirana finansijska imovina, i period za koji je kamatna stopa određena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.3. *Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)***3.8.3.3 SPPI test (Nastavak)

Nasuprot tome, ugovoreni uslovi koji uvode minimiziranu izloženost rizicima ili nestalnost u ugovorenim novčanim tokovima koji nisu povezani sa osnovnim aranžmanom za kreditiranje, ne dovode do ugovorenih novčanih tokova koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos. U takvim slučajevima, finansijsko sredstvo se mora mjeriti po FVTPL.

3.8.3.4 Dužnički instrumenti koji se vrijednuju po FVOCI

Banka po MSFI 9 primjenjuje novu kategoriju dužničkih instrumenata mjenjenih po FVOCI kada su oba sljedeća uslova ispunjena:

- Instrument se drži u okviru poslovnog modela, čiji cilj se postiže prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine,
- Ugovorni uslovi finansijskog sredstva prolaze SPPI test.

Dužnički instrumenti po FVOCI se naknadno mjere po fer vrijednosti sa dobitima i gubicima koji nastaju zbog promjena u fer vrijednosti priznatih u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (OCI). Prihodi od kamata i dobiti i gubici od kursnih razlika priznaju se u bilansu uspjeha na isti način kao i za finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku. ECL („Expected Credit Loss“) obračun za dužničke instrumente po FVOCI objašnjen je u Napomeni 3.8.8.. Prilikom prestanka priznavanja, kumulativni dobiti ili gubici koji su prethodno priznati u OCI, reklasifikuju se iz OCI u bilans uspjeha.

3.8.3.5 Vlasnički instrumenti po FVOCI

Po inicijalnom priznavanju, Banka može da izabere da neopozivo klasifikuje neke vlasničke instrumente kao vlasničke instrumente po FVOCI kada ispunjavaju definiciju kapitala po MRS 32 Finansijski instrumenti: Prezentacija i ne drže se kao namijenjeni za trgovanje. Ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument-po-instrument.

Dobici i gubici na ovim vlasničkim instrumentima se ne reklasifikuju u profit. Dividende se priznaju u bilans uspjeha kao i drugi operativni prihodi kada se utvrdi pravo na isplatu, osim kada Banka ima koristi od takvih prihoda kao povrat dijela troškova instrumenta, u tom slučaju se takvi dobiti evidentiraju u OCI. Vlasnički instrumenti po FVOCI nisu predmet procjene umanjenja vrijednosti.

3.8.3.6 Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijska imovina i finansijske obaveze u ovoj kategoriji se ne drže za trgovanje i određene su od strane rukovodstva prilikom inicijalnog priznavanja ili se obavezno moraju mjeriti po fer vrijednosti prema MSFI 9. Ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument po instrument, kada je ispunjen jedan o sledećih kriterijuma:

- Klasifikacija eliminiše ili značajno smanjuje nekonzistentan tretman koji bi inače nastao od mjerenja imovine ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka na njima na drugačijoj osnovi ili
- Obaveze su dio grupe finansijskih obaveza (ili finansijske imovine, ili oba po MRS 39), kojima se upravlja i njihov rad ocjenjuje prema fer vrijednosti, u skladu sa dokumentovanim upravljanjem rizikom ili investicionom strategijom ili
- Obaveze koje sadrže jedan ili više ugrađenih derivata, osim ako ne modifikuju znatno novčane tokove koji bi inače bili zahtjevani prema ugovoru, ili je jasno sa malo ili bez analize kada se sličan instrument prvo razmatra, jasno da je odvajanje ugrađenog derivata ili više njih zabranjeno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.3. *Finansijska imovina i obaveze (Nastavak)*****3.8.3.6 *Finansijska imovina i finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (Nastavak)***

Finansijska imovina i finansijske obaveze po FVTPL evidentiraju se u bilansu stanja po fer vrijednosti. Promjene fer vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha, izuzev kretanja fer vrijednosti obaveza po FVTPL zbog promjena u sopstvenom kreditnom riziku Banke. Takve promjene u fer vrijednosti evidentiraju se u sopstvenoj kreditnoj rezervi kroz OCI i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha. Kamata zarađena ili nastala na instrumentima po FVTPL je obračunata u prihodima od kamata ili troškovima kamate, odnosno, koristeći EKS, uzimajući u obzir bilo koji diskonta/premiju i kvalifikovane troškove transakcije koji su sastavni dio instrumenta. Prihod od dividendi od vlasničkih instrumenata po FVTPL se evidentira u bilansu uspjeha kao ostali operativni prihodi kada je utvrđeno pravo na isplatu.

3.8.4. *Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza*

Banka reklasifikuje svoja finansijska sredstva nakon njihovog inicijalnog priznanja, u slučajevima promjene poslovnog modela, i u izuzetnim okolnostima kada Banka stiče, otuđuje ili prekida poslovnu liniju. Finansijske obaveze se nikada ne reklasifikuju. Reklasifikacija finansijskih sredstava vrši se od datuma reklasifikacije, pri čemu se ne prepravlja prethodno priznata dobit, gubici (uključujući očekivane kreditne gubitke) ni kamate.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po amortizovanom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, njena fer vrijednost mjeri se na datum reklasifikacije. Sva dobit ili gubici nastali kao razlika između prethodno amortizovanog troška finansijske imovine i fer vrijednosti priznaju se u bilansu uspjeha.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u kategoriju mjerenja po amortizovanom trošku, njena fer vrijednost na datum reklasifikacije postaje njena novo bruto knjigovodstvena vrijednost. Na osnovu navedenog vrši se usklađivanje efektivne kamatne stope na datum reklasifikacije, koji se smatra novim datumom početnog priznavanja za potrebe odmjeravanja očekivanih kreditnih gubitaka.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po amortizovanom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, njena fer vrijednost mjeri se na datum reklasifikacije. Sva dobit ili gubici nastali kao razlika između prethodno amortizovanog troška finansijske imovine i fer vrijednosti priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Efektivna kamatna stopa i odmjeravanje očekivanih kreditnih gubitaka ne usklađuju se zbog reklasifikacije.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po amortizovanom trošku, finansijska imovina se reklasifikuje po njenoj fer vrijednosti na datum reklasifikacije. Međutim, kumulativna dobit ili gubici prethodno priznati kroz ostalu sveobuhvatnu dobit brišu se iz vlasničkog kapitala i uklađuju se sa fer vrijednošću na datum reklasifikacije. Posljedično, finansijska imovina mjeri se na datum reklasifikacije kao da je uvijek mjerena po amortizovanom trošku. To usklađenje utiče na ostalu sveobuhvatnu dobit, ali ne utiče na bilans uspjeha, te stoga nije reklasifikaciono usklađivanje u skladu sa MRS 1: Prezentacija finansijskih izvještaja. Efektivna kamatna stopa i odmjeravanje očekivanih kreditnih gubitaka ne usklađuju se zbog reklasifikacije.

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti u ostalu sveobuhvatnu dobit, finansijska imovina se i dalje mjeri po fer vrijednosti. Datum reklasifikacije smatra se novim datumom početnog priznavanja za potrebe odmjeravanja očekivanih kreditnih gubitaka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.4. *Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza (Nastavak)*

Ako Banka reklasifikuje finansijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, finansijska imovina se i dalje mjeri po fer vrijednosti. Kumulativna dobit ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasifikuju se iz vlasničkog kapitala u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje u skladu sa MRS1: Prezentacija finansijskih izvještaja na datum reklasifikacije.

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 17.3, Banka je tokom 2022. godine izvršila reklasifikaciju portfolija hartija od vrijednosti iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po amortizovanom trošku. Odgovarajući efekti prikazani su u Iskazu o promjenama na kapitalu i Napomeni 17.3.

Promjena poslovnog modela

Upravni Odbor Hipotekarne banke AD Podgorica na sjednici održanoj 23.11.2022. godine donio je Odluku o promjeni poslovnog modela za portfolio dužničkih hartija od vrijednosti u skladu sa MSFI 9 i vršenje reklasifikacije finansijskih instrumenata (Odluka broj: 02-12730/9-4). Na navedenu Odluku, saglasnost je dao Nadzorni odbor na 8. sjednici, održanoj dana 24.11.2022. godine.

Naime, Upravni Odbor Banke je usvojio novu Strategiju trgovanja i investiranja kojom su definisani ciljevi investiranja skoncentrisani prevashodno na formiranje portfelja finansijskih instrumenata na duži rok i ostvarenje stabilnih fiksnih kamatnih prinosa u budućem periodu. Strategija trgovanja i investiranja je potvrđena od strane Nadzornog Odbora davanjem saglasnosti na istu.

Usvajanje navedenih odluka proisteklo je kroz uticaj značajnih eksternih događaja koji su se odnosili na primjenu nove bankarske regulative u Crnoj Gori, sa značajnim implikacijama na strategiju Banke, upravljanje Bankom, upravljanje kapitalom, upravljanje likvidnošću i druge promjene u cilju uspješne implementacije nove bankarske regulative. Naime, tokom 2022. godine, Banka je započela sa praćenjem i obračunom određenih pokazatelja likvidnosti (shodno implementaciji nove regulative) i posmatrala njihovo kretanje uporedo sa značajnim rastom depozita Banke. Praćenje je dovelo do razmatranja za drugačijim upravljanjem pozicija likvidnosti, najprije u dijelu sagledavanja stabilnih izvora sredstava i potencijalnih odliva u stresnim scenarijima. Povećanje iznosa depozita uslijedilo je iako je Banka držala pasivne kamatne stope na niskom nivou. Navedeno povećanje se prevashodno odnosilo na rast a-vista depozita u odnosu na oročene depozite. Iskustvo Banke iz prethodnih godina pokazuje da su a-vista depoziti ipak stabilan izvor sredstava i da značajni dio tih depozita ostaje duže u Banci kao stabilan i jeftin izvor finansiranja. Naime, Banka je praćenjem pokazatelja likvidnosti zaključila da su svi značajno iznad propisanih minimalnih vrijednosti i da ni jedan nije ugrožen u situaciji stresa (ni u jednom o četiri razvijena scenarija), a paralelno je odlučila da usvoji novi interni pokazatelj koji će pratiti – odnos kredita i depozita, a čiji je maksimalni iznos postavljen na 55%. Razlog uvođenja navedenog pokazatelja je obezbjeđenje dovoljnog nivoa likvidnih sredstava Banke.

Promjena u Strategiji i poslovnom modelu rezultat je niza promjena koje su se desile i kojima je Banka prilagođavala svoje poslovanje, u namjeri da zadrži stabilnu poziciju značajne finansijske institucije u Crnoj Gori. Posebno se izdvajaju kao relevantne promjene koje se odnose na način mjerenja, praćenja i upravljanja dugoročnom likvidnošću Banke. Usklađivanje sa promjenama u regulativi (prevashodno sa Zakonom o kreditnim institucijama, a zatim i podzakonskim aktima koji su donijeti na osnovu tog Zakona) donijele su i značajne interne promjene u upravljačkoj strukturi u Banci. Konkretno, od 2022. godine četiri nova člana imenovano su u Nadzorni odbor banke, a takođe je došlo i do promjene predsjednika Investicionog komiteta (INKOM) kao glavnog tijela za operativno upravljanje hartijama od vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.4. *Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza (Nastavak)**Promjena poslovnog modela (Nastavak)*

Sa promjenama u makroekonomskom okruženju, kao i upravljanju likvidnošću i kapitalnom adekvatnošću, a zatim i usljed potrebe za ostvarenjem zadovoljavajućih prinosa, Banka je došla do zaključka da naredne investicije u hartije od vrijednosti klasifikuje u poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova“. Paralelno, Banka je zaključila da u potpunosti obustavi poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaja“, imajući u vidu sve prethodno opisano kao i namjeru da se svim hartijama od vrijednosti koje su u nadležnosti ALCO i INKOM upravlja u okviru jedinstvenog poslovnog modela.

Usljed otpočinjanja i intenziviranja poslovnog modela „držanje radi prikupljanja“ i prestanka poslovnog modela „držanje radi prikupljanja i prodaja“, a kao posljedica nove Strategije upravljanja hartijama od vrijednosti (i novih poslovnih planova i budžeta za narednu godinu) Banka je zaključila da je došlo do promjene u modelu upravljanja hartijama od vrijednosti u skladu sa IFRS 9.4.4. i IFRS 9B4.4.1, a koje zahtijevaju reklasifikaciju u skladu sa IFRS 9.5.6.1.

U skladu sa IFRS 9B.4.4.1, očekivanje je da će reklasifikacije biti veoma rijetke iz razloga što podrazumijevaju značajne promjene za Banku, početak ili prestanak određenih aktivnosti koje su značajne za poslovanje Banke, odobrenje sa najvišeg nivoa rukovodstva u Banci kao rezultat internih ili eksternih promjena i da su dokazive eksternim stranama.

S tim u vezi, Banka smatra da su svi navedeni uslovi zadovoljeni i da IFRS 9 zahtijeva reklasifikaciju u opisanoj situaciji (shodno Osnovama za zaključivanje IFRS 9.BC4.115). Jedan od glavnih razloga za stav da je reklasifikacija obavezna kada su uslovi ispunjeni jeste obezbjeđenje da finansijski izvještaji vjerodostojno prikazuju način na koji se upravlja finansijskim sredstvima (Osnova za zaključivanje IFRS 9.BC4.113). Uslovi za reklasifikaciju navedeni u IFRS 9B.4.4.1 su ispunjeni imajući u vidu da je Banka odlučila da napusti poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaja“, čime de facto prestaje sa određenom aktivnošću koja je bila izuzetno značajna u ranijem periodu. Navedena izmjena je odobrena od strane najvišeg rukovodstva Banke i to je dokazano usvajanjem Strategije upravljanja hartijama od vrijednosti. Slična promjena se nije desila u prethodnom periodu, i Banka smatra da se neće desiti ni u skorijem budućem periodu, imajući u vidu analizu planova poslovanja i makroekonomskih kretanja.

Na toj osnovi urađena je reklasifikacija cjelokupnog portfolija dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po FVOCI (a čiji je iznos jednak EUR 140,121 miliona na dan 30. novembar 2022. godine). Navedeno je urađeno u skladu sa IFRS 9.4.4.1, gdje se navodi da u slučaju promjene poslovnog modela dolazi do reklasifikacije svih finansijskih sredstava u istom poslovnom modelu, čime se onemogućavaju reklasifikacije pojedinih finansijskih sredstava usljed promjene namjera menadžmenta sa određenim finansijskim instrumentima (kako je navedeno u IFRS 9.B4.4.3(a)). Prethodno navedeno ukazuje da se radi o promjeni značajnoj za poslovanje Banke, obzirom da postoji uticaj na 17,28% ukupne aktive Banke (posmatrano na dan 30. Novembar 2022. godine).

U tabeli ispod prikazano je stanje dužničkih hartija od vrijednosti koje su se mjerile po metodi Vrednovanje putem određivanja fer vrijednosti i njenog priznavanja kroz ostalu sveobuhvatnu dobit "FVOCI" na 30.11.2022. i nakon reklasifikacije, po završetku sljedećeg izvještajnog perioda tj. na 31.12.2022:

	31. decembar 2022.	30. novembar 2022.
Datum reklasifikacije - 01.12.2022. godine		
Mjerenje hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit - FVOCI	-	140.121
Mjerenje hartija od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti - AC	200.539	44.782
Uticaj reklasifikacije na kapital	17.991	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.5. Prestanak priznavanja finansijske imovine i obaveza**

Banka prestaje priznavati finansijsko sredstvo, kao što je kredit klijentu, kada se pregovaraju uslovi i odredbe do te mjere da, u suštini, on postaje novi kredit, uz razliku priznatu kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja, u mjeri u kojoj gubitak zbog umanjenja vrijednosti još uvijek nije evidentiran. Novopriznati krediti se klasifikuju kao Stage 1 za potrebe mjerenja ECL-a, osim ako se novi kredit ne smatra POCI.

Prilikom procjene da li prestati sa priznavanjem kredita kupcu ili ne, između ostalog, Banka razmatra sljedeće faktore:

- Promjena valute kredita,
- Uvođenje kapitala,
- Promjena u ugovornoj stranci,
- Ako je modifikacija takva da instrument više ne ispunjava SPPI kriterije.

Ako izmjena ne rezultira u novčanim tokovima koji su bitno različiti, modifikacija ne dovodi do prestanka priznavanja. Na osnovu promjene u novčanim tokovima diskontovanim po originalnom EKS-u, Banka evidentira dobitak ili gubitak zbog modifikacije u mjeri u kojoj gubitak zbog umanjenja vrijednosti još uvijek nije evidentiran.

Priznavanje finansijske obaveze prestaje kada je obaveza ispunjena to jest kada je dug isplaćen, storniran ili istekao.

3.8.6. Otpis

Finansijska imovina otpisuje se djelimično ili u cijelosti samo ako Banka odustane od naplate. Ako je iznos koji treba otpisati veći od akumuliranih rezervisanja za kreditne gubitke, razlika se najprije obračunava kao dodatno rezervisanje koje se onda sučeljava sa bruto knjigovodstvenom vrijednošću. Bilo koja naknadna naplata umanjuje troškove za kreditne gubitke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.7. Forborne i modifikovani krediti**

Banka ponekad pravi koncesije ili izmjene prvobitnih uslova kredita kao odgovor na finansijske poteškoće dužnika, umjesto da uzme u posjed ili na drugi način izvrši naplatu kolaterala. Banka smatra kredit forborne kada su takve koncesije ili izmjene rezultat trenutnih ili očekivanih finansijskih poteškoća dužnika, a Banka se ne bi složila sa tim izmjenama u slučaju da je dužnik finansijski stabilan. Indikatori finansijskih poteškoća uključuju neizmirene obaveze po kovenantima, ili značajne zabrinutosti od strane Sektora za kreditne rizike. Forbearance može uključivati produženje roka otplate i saglasnost sa novim uslovima kredita. Nakon ponovnog pregovaranja o uslovima, svako umanjenoj vrijednosti se mjeri pomoću originalne EKS izračunate prije izmjene uslova. Politika Banke je da prati forborne kredite da bi se osiguralo da će buduća plaćanja i dalje biti vjerovatna. Odluke o prestanku priznavanja i klasifikovanju u Stage 2 i Stage 3 utvrđuju se od slučaja do slučaja. Ukoliko se ovim procesima utvrdi gubitak po zajmu, njime se upravlja i objavljuje se kao obezvrijeđeno Stage 3 forborne sredstvo dok se ne naplati ili otpiše.

Reprogramirani krediti

Kod plasmana gdje postoje problemi u otplati, Banka uvijek prvo nastoji reprogramirati iste, ukoliko za to postoje uslovi, jer to smatra boljim rješenjem u odnosu na preuzimanje kolaterala. Reprogram može podrazumijevati produženje otplate i sporazum o novim uslovima kreditiranja. Nakon što su uslovi reprogramirani, kredit se više ne smatra dospjelim, ali se prati sa posebnom pažnjom kako bi se osiguralo da su ispunjeni svi kriterijumi i da buduća plaćanja budu izvjesna. Kredit je i dalje predmet pojedinačnog ili kolektivnog procjenjivanja i ispravke vrijednosti, koja se računa korišćenjem izvorne efektivne kamatne stope kredita i tretira se kao loš plasman u narednih šest mjeseci.

Kada se o kreditu ponovno pregovara ili je izmjenjen, ali se nije prestalo sa priznavanjem, Banka ponovo procjenjuje da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika. Banka takođe razmatra da li će se imovina klasifikovati kao Stage 3. Nakon što se sredstvo klasifikuje kao forborne, ostaje forborne najmanje 24 mjeseca probnog perioda. Da bi se kredit reklasifikovao iz forborne kategorije, klijent mora ispuniti navedene kriterijume:

- Svi njegovi zajmovi se moraju smatrati performing,
- Prošao je probni period od dvije godine od datuma kada je forborne ugovor performing,
- Redovna plaćanja veća od beznačajnog iznosa glavnice ili kamate se vrše najmanje pola probnog perioda,
- Korisnik nema nijedan ugovor sa kojim kasni više od 30 dana.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine***

Procedura vrednovanja finansijskih sredstava Banke definiše okvir za adekvatno odmjeravanje ispravke vrijednosti usled kreditnih gubitaka u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja 9 ("MSFI 9") i Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Procedura konkretno definiše:

- Opšte definicije vrste ispravke vrijednosti,
- Obim primjene u smislu izloženosti klijenta,
- Indikatore za test umanjenja vrijednosti,
- Ključne principe za obračun ispravke vrijednosti: procjene toka gotovine, razlikovanje sredstava u odnosu na procjenu toka gotovine,
- Izuzetke u obračunu umanjenja vrijednosti,
- Priznavanje kamate i prihoda od kamate nakon obezvređenja (unwinding),
- Proces budžetiranja, prognoziranja i monitoringa,
- Uloge i odgovornosti ključnih organizacionih djelova.

Kompletan portfolio se dijeli u tri stage-a:

U stage-u 1 su klijenti koji kasne manje od 30 dana. U Stage-u 1 kod kolektivnog obračuna, obračunava se očekivani kreditni gubitak za period od 12 mjeseci kao dio očekivanog kreditnog gubitka u cjelokupnom vijeku trajanja sredstva koji proizilazi iz slučaja default-a finansijskog sredstva tokom 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja ili kraćeg perioda, ako je očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta manji od 12 mjeseci.

U stage-u 2 su klijenti koji ispunjavaju jedan od 4 kriterijuma koji ukazuju na postojanje povećanog kreditnog rizika, a odnose na povećane dane kašnjenja, porast PD koeficijenata ili pristustvo na watch listi.

U stage-u 3 su klijenti koji pokazuju elemente obezvređenja, iskazano kroz porast dana kašnjenja, značajno pogoršanje u poslovanju ili imaju oznaku POCI.

Klijent može da migrira između stage-eva, osim ako je POCI (mora biti stage 3, do kraja finansijskog vijeka). Ako je reprogramiran, cooling period je 12 mjeseci, a ako nije reprogramiran onda je ovaj period 6 mjeseci.

Na dan inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva, Banka je dužna da odredi da li je sredstvo obezvrijeđeno. Odgovornost za klasifikaciju je na sektorima iz komercijalne oblasti poslovanja koji pokreću inicijativu. Kod reprograma klijenata u prinudnoj naplati, odgovornost za klasifikaciju je na Službi za vođenje rizičnih plasmana. POCI oznaka se dodjeljuje na nivou ID (račun –partija), kod otvaranja novog računa-partije.

Definicija POCI sredstva: Reprogramirani krediti sa kašnjenjem većim od 90 dana ili reprogram kredita sa klasifikacijom C ili lošijom, po klasifikaciji CBCG (A, B1, B2, C1, C2, D i E) ili kupovina obezvrijeđenog finansijskog sredstva od drugih banaka.

Banka vrši podjelu portfolia na: I) individualnu procjenu i II) kolektivnu procjenu.

- I) Procjena na individualnoj osnovi (individual assessment - IA) radi se za sve dužničke instrumente (državne ili korporativne obveznice) za koje ne postoji rejting međunarodno priznate rejting agencije, kao i za sva novčana sredstva/depozite date bankama ili drugim finansijskim institucijama za koje ne postoji rejting međunarodno priznate rejting agencije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)

Procjena na individualnoj osnovi za klijente čija je izloženost veća od EUR 50 hiljada se vrši u tri koraka:

- a. Analiza klijenata na individualnoj osnovi (obavezan IA) se vrši za sve klijente koji ispune jedan od 4 kriterijuma koja ukazuju na obezvređenje plasmana
- b. Analiza klijenata (poželjan IA – Obrazac procjene) koji ne ispunjavaju nijedan od 4 obavezna kriterijuma, ali ispunjavaju makar jedan dodatni kriterijum koji ukazuje na obezvređenje plasmana
- c. Analiza klijenata (Soft facts – Obrazac procjene) koji ne ispunjavaju nijedan od obavezna 4 kriterijuma, ali takođe nijedan od dodatnih kriterijuma.

Prilikom individualne procjene, za obračun očekivanih kreditnih gubitaka potrebno je uzeti u obzir nekoliko scenarija ponderisanih vjerovatnoća ishoda u toku trajanja finansijskog sredstva. Procjena se sastoji od razmatranja raspona mogućih ishoda, što obuhvata identifikaciju mogućih scenarija koji preciziraju iznos i vrijeme novčanih tokova za svaki ishod, kao i procijenjenu vjerovatnoću određenog ishoda.

Kod kreiranja novčanih tokova u većini slučajeva se očekuje maksimalni rok projektovanja toka novca do 5 godina. Uzimaju se uplate do konačne otplate ili maksimalno u narednih 5 godina, jer se planiranje preko 5 godina smatra nerealnim. Samo u izuzetnim slučajevima, ukoliko je racionalno uporište i činjenično dokazivo, može se uzeti i duži rok.

II) Procjena na kolektivnoj osnovi se vrši:

- Za sve klijente koji nijesu na individualnoj procjeni,
- Ako je ispravka vrijednosti za kreditne gubitke na individualnoj osnovi manja od obračuna na kolektivnoj osnovi – osim za specifične klijente, partije i gdje postoje jasne i lako utvrdive činjenice da je to realnost konkretnog plasmana.

Ako je klijent ocijenjen individualno, ne može se vratiti na kolektivnu procjenu u narednom kvartalu. Primjenjuje se „cooling“ period od 6 mjeseci.

U okviru kolektivne procjene definisana je podjela i podpodjela na:

- Pravna lica,
- Fizička lica (gotovinski, potrošački, stambeni krediti).

Obezvređenje za kreditne gubitke u Stage-u 1, za pojedini finansijski instrument predstavlja sumu tokom mjeseci (12 ili do preostalog roka dospjeća ako je manje od 12 mjeseci) umnožka izloženosti, marginalne vjerovatnoće nastanka default-a (PD), LGD a i diskontnog faktora. Diskontovanje se vrši korišćenjem mjesečne EKS kredita.

Za kolektivnu procjenu finansijskog instrumenta u Stage-u 2, obezvređenje za kreditne gubitke je jednako očekivanom kreditnom gubitku (ECL-Expected credit loss) u cjelokupnom vijeku trajanja kredita. ECL u cjelokupnom trajanju kredita je definisan kao skup svih mogućih događaja koji vode u status default-a tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva.

Obezvređenje za kreditne gubitke u Stage –u 2 za pojedini finansijski instrument predstavlja sumu tokom preostalih mjeseci (cjelokupnog vijeka trajanja) umnožka izloženosti, marginalne vjerovatnoće nastanka default-a (PD), LGD–a i diskontnog faktora. Diskontovanje se vrši korišćenjem mjesečne EKS kredita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)

Stage 3 sadrži obezvrijeđene finansijske instrumente. Ispravka vrijednosti za kreditne gubitke je obračunata kao umnožak neto izloženosti u trenutku nastanka default-a (Neto_EAD) i gubitka uslijed nastanka default-a (LGD).

Izloženost u trenutku nastanka statusa default-a (EAD) koja se primjenjuje pri obračunu očekivanog kreditnog gubitka zavisi od karakteristika finansijskog instrumenta:

- Krediti sa fiksiranim planom otplate (Term loans) – procjenom EAD krive vijeka trajanja finansijskog instrumenta, kako se kredit bliži datumu dospelja,
- Garancije i akreditivi – fiksni EAD na datum dospelja,
- Plasmani (kredit) bez jasnog plana otplate, gdje se računa prosječan rok trajanja.

Obračun PD parametara se sastoji od sljedećih koraka:

1. Obračun tranzicionih matrica;
2. Izvođenje kumulativnog „lifetime“ PD-a;
3. Obračun marginalnog „lifetime“ PD-a;
4. Usklađivanje marginalnog PD-a za informacije „okrenutih budućnosti“ (tzv. forward looking).

Apsolutne tranzicione matrice se dobijaju iz istorijske podjele računa (plasmata) kroz vremenske kategorije (buckete). U apsolutnoj tranzicionoj matrici, elementi $X_{i,j}$ predstavlja broj računa (plasmata) sa početnim stanjem i , te stanjem j za sledeći mesec, gdje stanje predstavlja vremensku kategoriju (bucket).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.8.8 Umanjenje vrijednosti finansijske imovine i rezervacija (Nastavak)*****Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (Nastavak)***

Smanjivanje dimenzija apsolutne tranzicione matrice definisanjem statusa „Default“ koje uključuje vremenske kategorije (buckete) iznad 90 dana. Tako dobijena matrica transformiše se u relativnu tranzicionu matricu. Prilikom transformacije pretpostavka je da je status „Default“-a apsorpcioni, što znači da jednom kada je račun (plasman) u statusu Default-a, ostaje u statusu Default-a.

Kumulativni neusklađeni „lifetime“ PD dobija se korišćenjem pretpostavke Markovljevog lanca, stepenovanjem 1-mjesečne relativne tranzicione matrice.

Obračun marginalnog PD-a, dobija se kao razlika kumulativnog PD-a za dato stanje (bucket) u tekućem i prošlom mjesecu.

Banka uvodi informacije „okrenute budućnosti“ na način da, direktno usklađuje marginalne PD- e primjenom korektivnog faktora. Za prvih 36 mjeseci, marginalni PD je usklađen sa korektivnim faktorom, k , nakon čega usklađeni marginalni PD konvergira izvornom (neusklađenom) marginalnom PD-u. Period tokom kojeg se odvija konvergenција je postavljen na 36 mjeseci, nakon čega nema prilagođavanja.

Veličina gubitka uslijed nastanka statusa default-a (LGD) je obračunata za neobezbijedene izloženosti. To jeste, kolateral nije uzet u obzir i pretpostavka da će naplata biti generisana iz novčanih tokova iz redovnog poslovanja. LGD parametri se obračunavaju po portfoliju i vremenskim kategorijama (bucketima). Za default kredite (vremesne kategorije 4 i više) LGD se utvrđuje poređenjem sume izloženosti po vremenskoj kategoriji inicijalno i nakon 12 mjeseci. U obračunu LGD parametara Banka koristi podatke iz perioda od 5 godina. Dobijeni rezultati se ekspertski koriguju linearnom interpolacijom kako bi osigurali kontinuitet rizika po kategorijama, tj. da bi LGD parametri imali rastući trend po vremenskim kategorijama (bucketima).

Obračun i odobravanje ispravke vrijednosti za pojedinačne rizike, kao i knjiženje odobrenih ispravki vrijednosti na kolektivnoj osnovi mogu i treba da se obavljaju kontinuirano.

Knjiženje se obavlja u Core sistemu Banke. Nakon knjiženja ispravki vrijednosti za očekivane kreditne gubitke kreiraju se izvještaji.

Ispravka vrijednosti za ECL u bilansu stanja se prikazuje na sljedeći način:

- Za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti, ispravka vrijednosti umanjuje bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva;
- Za vanbilansne izloženosti (preuzete obaveze za nepovučene kredite i finansijske garancije) obezvređenje se priznaje kao rezerva u pasivi bilansa stanja;
- Za dužničke instrumente koji su klasifikovani kao FVOCI ispravka vrijednosti se ne priznaje u bilansu stanja, budući da knjigovodstvena vrijednost ovih sredstava mora da bude jednaka njihovoj fer vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.9. Rezervisanja i obezvređenje kredita i potraživanja

Obračun rezervacija za potencijalne gubitke

Banka je dužna da bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu kao i da izračuna rezervacije za potencijalne gubitke, u skladu sa važećom Odlukom o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije („Sl. list CG“, br. 127/20, 140/21). U skladu sa navedenom Odlukom, Banka je primijenila sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama rizičnosti za obračun rezervacije za potencijalne gubitke:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2022. godine	
	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	0,5	<30
B1	2	31-60
B2	7	61-90
C1	20	91-150
C2	40	151-270
D	70	271-365
E	100	>365

Dani kašnjenja nisu jedini kriterijum za klasifikaciju ali su imperativni kriterijum za klasifikaciju. Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke obračunatog u skladu sa internom metodologijom Banke primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 9.

Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.10. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Banka procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost sredstva. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza, vrši se procjena nadoknadivog iznosa. Nadoknadiv iznos je veći od neto prodajne cijene ili vrijednosti u upotrebi. Ukoliko je nadoknadiv iznos veći od knjigovodstvene vrijednosti, sredstvo ne bi trebalo da bude obezvrijeđeno.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi remonta i generalnih popravki poslovnih prostora priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti poslovnih prostora odnosno opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Gubici ili dobiti nastali pri otuđenju ili rashodovanju poslovnih prostora i opreme utvrđeni su kao razlika između iznosa dobijenog prodajom i sadašnje vrijednosti po kojoj se poslovni prostor odnosno oprema vodi, i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha u periodu u kom je nastalo otuđenje ili rashodovanje.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost poslovnih prostora i opreme, a primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se poslovni prostor i oprema u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Primijenjene stope su sljedeće:

Glavne grupe	<u>Stope amortizacije (%)</u>
Građevinski objekti	2,00
Motorna vozila	15,00
Namještaj i ostala oprema	15,00 – 20,00
Kompjuterska oprema	33,33
Sitan inventar	50

Period amortizacije osnovnih sredstava počinje onda kada su sredstva raspoloživa za upotrebu. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se sastoje od softvera i licenci. Nematerijalna ulaganja koja su nabavljena priznaju se u visini nabavne vrijednosti na dan transakcije. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju u visini nabavne vrijednosti umanjene za akumuliranu amortizaciju i eventualno umanjenje vrijednosti uslijed obezvrijeđenja.

Troškovi koji se direktno mogu povezati sa određenim softverom i koji će generisati ekonomsku korist u periodu dužem od jedne godine, evidentiraju se kao nematerijalna ulaganja. Troškovi održavanja i razvoj kompjuterskih softvera se evidentiraju kao trošak u trenutku njihovog nastanka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.10. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna sredstva (Nastavak)****Nematerijalna ulaganja (Nastavak)**

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nematerijalnih ulaganja u periodu od 5 godina, s ciljem da se nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

3.11. Kapital Banke

U okviru kapitala Banke iskazani su akcijski kapital, emisiona premija, rezerve Banke i akumulirani rezultat.

Akcijski kapital Banke obrazuje se iz uloženi sredstava osnivača i akcionara Banke u novčanom i nenovčanom obliku. Zakonom o hartijama od vrijednosti definisano je da su hartije od vrijednosti dematerijalizovane i postoje u obliku elektronskog zapisa u kompjuterskom sistemu Centralnog Klirinškog Depozitarnog Društva. Izvod iz registra Centralnog Klirinškog Depozitarnog Društva je jedini i isključivi dokaz o vlasništvu nad hartijama od vrijednosti.

3.12. Naknade zaposlenima**Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina pri odlasku u penziju ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa izvještajem aktuara, Banka je obračunala obavezu isplate otpremnina zaposlenima prilikom odlaska u penziju, u visini tri minimalne neto zarade.

Ukupni rashodi dugoročnih rezervisanja koji se odnose na buduće odlive po osnovu penzionisanja zaposlenih procjenjuju se na osnovu aktuarskog obračuna. Za potrebe procjene Banka angažuje ovlašćenog aktuara koji vrši obračun budućih obaveza, diskontovanjem procijenjenih budućih odliva, korišćenjem aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Obaveze se odmjeravaju u visini sadašnje vrijednosti budućih izdataka, uzimajući u obzir rast budućih zarada i drugih uslova, koji se raspodjeljuju na ugodnosti zaposlenih na osnovu prošlog i budućeg radnog vijeka.

3.13. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost predstavlja cijenu koja bi bila dobijena za transakciju prodaje sredstva ili plaćanja za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum vrednovanja. Utvrđivanje fer vrijednosti bazirano je na pretpostavci da se transakcija održala na primarnom tržištu sredstva ili obaveze ili, u odsustvu primarnog tržišta, na najpovoljnijem tržištu za sredstvo ili obavezu.

U slučaju da za sredstvo ili obavezu postoji primarno tržište, fer vrijednost predstavlja cijena na tom tržištu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.13. Pravična (fer) vrijednost (Nastavak)**

Fer vrijednost sredstva ili obaveze se vrednuje korišćenjem pretpostavki koje bi koristili učesnici na tržištu kada utvrđuju cijenu sredstva ili obaveze, pretpostavljajući da učesnici na tržištu djeluju u svom najboljem ekonomskom interesu.

Fer vrijednost nefinansijskog sredstva uzima u obzir mogućnost tržišnog učesnika da generiše najveće i najbolje ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva ili prodajom drugom učesniku na tržištu koji bi najviše i najbolje iskoristio sredstvo.

Banka koristi tehnike vrednovanja koje su odgovarajuće u okolnostima i za koje su dostupni podaci korišćeni za utvrđivanje fer vrijednosti, pri čemu se maksimizira korišćenje relevantnih uočljivih ulaznih podataka i minimizira korišćenje neuočljivih ulaznih podataka. Tehnike vrednovanja se revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Sva sredstva i obaveze koja se vrednuju po fer vrijednosti ili čija se fer vrijednost objelodanjuje u finansijskim iskazima klasifikovana su u tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

- Nivo 1 - Kotirane tržišne cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za istovjetna sredstva ili obaveze
- Nivo 2 - Korišćenje tehnike vrednovanja za koje je najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti direktno ili indirektno uočljiv
- Nivo 3 - Korišćenje tehnike vrednovanja za koje najniži nivo ulaznog podatka značajnog za utvrđivanje fer vrijednosti nije uočljiv

Za sredstva ili obaveze koje se kontinuirano vrednuju po fer vrijednosti u finansijskim iskazima, Banka utvrđuje ponovnom procjenom kategorizacije na svaki izvještajni datum da li su se desili prelazi između nivoa hijerarhije.

3.14. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju onda kada:

- Banka ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu kao rezultat prethodnih događaja;
- je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava i
- se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka potrebnih za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se revidiraju na datum svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ukoliko više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji generišu ekonomske koristi biti potreban za izmirenje date obaveze, rezervisanje se ukida preko bilansa uspjeha.

3.15. Finansijske garancije

Finansijske garancije predstavljaju ugovore kojima se Banka obavezuje da izvrši plaćanja njihovim korisnicima za gubitke nastale zbog neispunjavanja obaveze plaćanja određenog dužnika po dospijeću obaveze, a u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta. Obaveze po finansijskim garancijama se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, a inicijalna fer vrijednost se amortizuje tokom trajanja finansijske garancije. Obaveza po osnovu garancije se naknadno odmjerava u iznosu koji je veći od amortizovane vrijednosti i sadašnje vrijednosti očekivanog budućeg plaćanja (kada je plaćanje po osnovu garancije vjerovatno). Finansijske garancije se evidentiraju u okviru vanbilansnih stavki.

Primljena naknada je priznata u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Rukovodstvo vrši procjene i donosi pretpostavke koje utiču na vrijednost sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Računovodstvene procjene i pretpostavke se kontinuirano vrijednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Rukovodstvo vrši procjene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procjene će, po definiciji, rijetko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine su prikazane u daljem tekstu.

Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine

Mjerenje umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9 za sve kategorije finansijske imovine zahtijeva pretpostavku, posebno za procjenu iznosa i vrijeme budućih novčanih tokova i vrijednosti kolaterala prilikom utvrđivanja gubitaka od umanjenja vrijednosti i procjene značajnog povećanja kreditnog rizika. Ove procjene su podstaknute brojnim faktorima, te promjenama koje mogu rezultirati različitim nivoima rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Obračun ECLa Banke predstavlja izlazne podatke kompleksnih modela sa nizom pretpostavki u vezi sa izborom varijabli i njihovim međuzavisnostima.

Elementi ECL modela koji obuhvataju računovodstvene pretpostavke i procjene uključuju:

- Klasifikacija finansijskih sredstava: procjena poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i procjena da li ugovoreni uslovi finansijskih sredstava zadovoljavaju SPPI test;
- Definisanje kriterija Banke za procjenu da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika finansijskog sredstva u odnosu na inicijalno priznavanje, definisanje metodologije za uključivanje prospektivnih informacija za obračun ECL i izbor i odobrenje modela koji se koriste za obračun ECL;
- Razvoj ECL modela, uključujući različite formule i izbor ulaznih podataka.

Pravična (fer) vrijednost

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument.

Potencijalne obaveze

Potencijalne obaveze obuhvataju rezervisanja za otpremnine i rezervisanja za sudske sporove. Za potrebe obračuna i vrednovanja potencijalnih obaveza rukovodstvo Banke definiše pretpostavke o vjerovatnoći i iznosu odliva resursa, odnosno potencijalnom ishodu i iznosu obaveza po osnovu sudskih sporova. Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene, od strane pravnih zastupnika Banke, vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

Trošak dugoročnih benefita zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast zarada u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast zarada po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu naknade. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti. Aktuarski obračun vrši nezavisni aktuar.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

4. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (Nastavak)

Korisni vijek trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja. Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

5.1 Upravljanje rizicima

Banka je uspostavila sveobuhvatni sistem upravljanja rizicima koji obuhvataju definisanu strategiju za upravljanje rizicima, usvojene politike i procese za upravljanje rizicima, definisana ovlaštenja i odgovornosti za upravljanje rizicima, efikasan i pouzdan sistem informacione tehnologije, procedure za nepredviđene situacije, stresno testiranje.

Banka je u svome poslovanju izložena različitim rizicima od kojih su najznačajniji:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik;
- rizik likvidnosti;
- operativni rizik.

Strategija upravljanja rizicima sadrži: pregled, ciljeve i kriterijume svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena. Procedure za upravljanje rizicima su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike, da definišu odgovarajuće limite i kontrole za upravljanje rizicima, kao i da prate izloženost Banke pojedinim rizicima. Procedure za upravljanje rizicima su predmet redovne kontrole u cilju adekvatnog odgovora na nastale promjene na tržištu, proizvodima i uslugama.

Sektor za kontrolu rizika je odgovoran za praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima i usaglašenost sa procedurama za upravljanje rizicima i definisanim limitima o čemu se mjesečno izvještava Upravni odbor. Pored toga, praćenje izloženosti Banke kreditnom riziku je u nadležnosti Sektora za upravljanje kreditnim rizikom. Banka takođe prati najave i izmjene u zakonskoj regulativi i analizira uticaj rizika kako bi blagovremeno uskladila svoje poslovanje sa propisima.

Banka testira osjetljivost Banke na pojedine vrste rizika i na zbirnoj osnovi, korišćenjem više vrsta stres scenarija. Pod stres scenarijom podrazumijevaju se pretpostavke o promjenama tržišnih i drugih faktora koje mogu imati značajan materijalni uticaj na poslovanje Banke.

5.2. Kreditni rizik

U svom poslovanju Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, kako bi smanjila što je više moguću izloženost kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Banci izmire u potpunosti i na vrijeme. Banka vrši rezervisanja za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti, a koji se odnose na gubitke nastale na dan bilansa stanja. Prilikom donošenja odluke o kreditiranju vodi se računa o promjenama u privredi, odnosno stanju pojedinih privrednih grana koje čine dio kreditnog portfolija Banke, a koji mogu dovesti do gubitaka koji se razlikuju od gubitaka po osnovu kojih je izvršeno rezervisanje na dan bilansa stanja.

Centralna banka Crne Gore je donijela Odluku o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije („Sl. list CG“, br. 127/20, 140/21)., koja se primjenjuje od 1. januara 2022. godine, i koja podrazumijeva primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja prilikom vrednovanja i iskazivanja stavki vanbilansne aktive i vanbilansnih stavki.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine**5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****5.2. Kreditni rizik (Nastavak)**

Shodno navedenoj Odluci, Banka je utvrdila metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, kao i prilagođava pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou Banke, odnosno održavanje prihvatljivog kreditnog portfolija. Ublažavanje kreditnog rizika se sprovodi kroz ugovaranje adekvatnih sredstava obezbjeđenja potraživanja.

5.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Izloženost kreditnom riziku ispoljava se kao rizik finansijskog gubitka koji nastaje kao posljedica nemogućnosti dužnika da ispunji sve ugovorene obaveze prema Banci. Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom tako što određuje limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita i povezana lica. Pomenuti rizici se kontinuirano prate i predmet su kontrole koja se vrši jednom godišnje ili češće. Svi krediti iznad propisanog limita odobreni su od strane nivoa odlučivanja Uprava.

U skladu sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore, granska koncentracija kredita je predmet kontinuiranog praćenja.

Izloženost riziku po pojedinačnim zajmoprimaocima, uključujući druge banke i finansijske institucije, dalje se ograničava tako što se utvrđuje podlimit u odnosu na bilansnu i vanbilansnu izloženost. Stvarna izloženost u odnosu na utvrđene limite se redovno prati.

Upravljanje izloženosti kreditnom riziku vrši se redovnom analizom sposobnosti korisnika kredita i potencijalnih korisnika kredita da otplaćuju obaveze. Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje potraživanja, kako bi se maksimalno iskoristile raspoložive mogućnosti za namirenje potraživanja, a da istovremeno sposobnost korisnika kredita da uredno servisira dugove bude održiva.

Preuzete i potencijalne obaveze po osnovu kredita

Primarna svrha ovih instrumenta je da se obezbijedi da sredstva budu dostupna klijentu u skladu sa zahtjevima. Garancije i aktivirani akreditivi predstavljaju neopozive garancije Banke da će izvršiti plaćanje u slučaju da klijent ne može da ispunji svoje obaveze prema trećim stranama, i stoga nose isti kreditni rizik kao i krediti. Dokumentarni i komercijalni akreditivi koji predstavljaju pismenu izjavu o obavezi Banke preuzetoj u ime klijenta, a kojom se trećem licu daje ovlaštenje da kod Banke vuče mjenice do iznosa dogovorenog posebnim uslovima su obezbijeđeni osnovnom isporukom robe na koju se odnose, te stoga, nose manji rizik nego direktna pozajmica.

5.2.2. Rezervisanja – ispravke vrijednosti, za gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti

Na dan sastavljanja finansijskih iskaza Banka procjenjuje da li postoje bilo kakvi indikatori koji ukazuju na to da je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava, u skladu sa zahtjevima MSFI 9. Indikatore koje Banka primjenjuje kod identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, a u skladu sa MFSI 9, i na osnovu čega klasifikuje imovinu kao stage 1, 2 ili 3 su:

- promjena vjerovatnoće nastanka statusa neizmirenja obaveza, odnosno PD tokom vijeka trajanja izloženosti je veći od njenog PD tokom vijeka trajanja pri početnom priznavanju za više od 200%
- apsolutni nivo PD, odnosno 12-mjesečni PD izloženosti na izvještajni datum je veći od 20%
- kašnjenje u plaćanju kamate ili glavnice;
- restrukturiranje plasmana i/ili PRK status;
- lista praćenja (watch lista)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.2. Rezervisanja – ispravke vrijednosti, za gubitke po osnovu umanjena vrijednosti (Nastavak)**

- status neizmirivanja obaveza na nivou grupe povezanih lica;
- kao i set dodatnih kriterijuma koji mogu ukazivati na finansijske poteškoće u poslovanju pravnih lica.

U skladu sa usvojenom metodologijom, Banka procjenjuje da li postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti pojedinačno za finansijska sredstva koja su pojedinačno značajna.

Izračunavanje sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine obezbijeđenog finansijskog sredstva odražava novčane tokove koji mogu biti rezultat isključivanja umanjena za troškove pribavljanja i prodaje kolaterala, bez obzira na to da li je isključenje vjerovatno ili ne.

U svrhe zajedničke procjene umanjena vrijednosti, finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

5.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Sljedeća tabela prikazuje bruto maksimalnu izloženost kreditnom riziku bilansnih i vanbilansnih pozicija:

**UKUPNA IZLOŽENOST
KREDITNOM RIZIKU**

	31.12.2022.		31.12.2021.	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive				
Novčana sredstva i računski depoziti kod centralnih banaka	328.197	328.197	235.881	235.881
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
-Kreditni i potraživanja od banaka	34.170	34.019	44.007	43.893
-Kreditni i potraživanja od klijenata	252.474	236.812	238.173	221.729
-Hartije od vrijednosti	205.166	200.539	3.562	3.552
Ostala finansijska sredstva	2.021	2.021	2.109	1.943
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>				
-Hartije od vrijednosti	5.875	5.875	139.886	139.886
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>				
-Hartije od vrijednosti	-	-	7.465	7.465
Ostala sredstva	2.386	2.061	1.603	1.587
	830.289	809.524	672.686	655.936
II. Vanbilansne stavke				
Plativе garancije	28.293	28.119	30.074	29.907
Činidbene garancije	15.595	15.516	21.597	21.571
Preuzete neopozive obaveze	34.846	34.441	29.684	29.179
Ostalo	16.181	16.150	15.986	15.945
	94.915	94.226	97.341	96.602
Ukupno (I+II)	925.204	903.750	770.027	752.538

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)**

Izloženost kreditnom riziku kontroliše se pribavljanjem instrumenata obezbjeđenja i garancija pravnih i fizičkih lica.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat - hartije od vrijednosti su klasifikovana u Stage-u 1, jer u okviru istih nisu evidentirana kašnjenja u namirenju potraživanja, a nema ni drugih indikatora promjena stage-a (nema restrukturiranja, nema ih na watch listama). Fer vrijednost mark to market se primjenjuje samo za likvidne, utržive i rangirane hartije od vrijednosti (S&P, Moodys, Fitch), dok za ostale hartije od vrijednosti se primjenjuje Mark to model. Ispravka vrijednosti se obračunava na bazi Collective Assessment-a za likvidne, utržive i rangirane hartije od vrijednosti, a za sve ostale ispravka vrijednosti se obračunava na bazi Individual Assessment-a.

Prije odobravanja kredita i drugih plasmana Banka procjenjuje dužnikovu kreditnu sposobnost uzimajući u obzir kriterijume koje je utvrdila internim aktom, kao i pravnu valjanost i procijenjenu vrijednost kolaterala.

Vrijednost kolaterala izračunava se kao njegova neto vrijednost, pod kojom se podrazumijeva tržišna vrijednost umanjena za sve troškove koji se odnose na realizaciju kolaterala.

Tipovi instrumenata obezbjeđenja su:

- depoziti;
- pravo zaloge na industrijskim mašinama, hartijama od vrijednosti, zalihama i vozilima;
- hipoteke na nepokretnostima i fiducijarni prenos vlasništva;
- mjenice;
- ovlašćenja;
- administrativne zabrane;
- žiranti;
- polise osiguranja;
- garancije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

31.12.2022.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	U hiljadama EUR	
									Neto	
Stambeni	10.508	2.365	194	13.067	(64)	(40)	(12)	(116)	12.951	
Gotovinski	50.422	7.349	3.897	61.668	(730)	(521)	(2.697)	(3.948)	57.720	
Kupovina automobila	2.022	128	60	2.210	(31)	(5)	(21)	(57)	2.153	
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	4.234	770	69	5.073	(50)	(32)	(59)	(141)	4.932	
Ostalo	21.517	9.431	2.067	33.015	(334)	(1.052)	(844)	(2.230)	30.785	
Ukupno stanovništvo	88.703	20.043	6.287	115.033	(1.209)	(1.650)	(3.633)	(6.492)	108.541	
Velika preduzeća	19.533	7.381	1.784	28.698	(416)	(336)	(550)	(1.302)	27.396	
Srednja preduzeća	9.458	19.790	2.830	32.078	(380)	(1.475)	(453)	(2.308)	29.770	
Mala preduzeća	28.122	41.338	7.205	76.665	(371)	(1.954)	(3.235)	(5.560)	71.105	
Država	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Privredni klijenti	57.113	68.509	11.819	137.441	(1.167)	(3.765)	(4.238)	(9.170)	128.271	
Ukupno	145.816	88.552	18.106	252.474	(2.376)	(5.415)	(7.871)	(15.662)	236.812	
Banke	34.170	-	-	34.170	(151)	-	-	(151)	34.019	
Hartije od vrijednosti	198.624	4.873	1.670	205.167	(1.831)	(1.958)	(839)	(4.628)	200.539	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Kvalitet finansijskih sredstava izloženih kreditnom riziku prikazan je kako slijedi:

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

31.12.2021.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	U hijjadama EUR	
									Neto	
Stambeni	87	124	14	225	-	-	-	-	-	225
Gotovinski	71.350	16.115	9.546	97.011	(1.020)	(1.456)	(2.746)	(5.222)	-	91.789
Kupovina automobila	307	8	12	327	(2)	-	(12)	(14)	-	313
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	2	2	-	-	-	-	-	2
Ostalo	4.090	1.451	695	6.236	(25)	(35)	(263)	(323)	-	5.913
Ukupno stanovništvo	75.834	17.698	10.269	103.801	(1.047)	(1.491)	(3.021)	(5.559)	-	98.242
Velika preduzeća	3.956	637	5.201	9.794	(15)	(9)	(124)	(148)	-	9.646
Srednja preduzeća	1.453	10.812	14.003	26.268	(31)	(1.256)	(1.879)	(3.166)	-	23.102
Mala preduzeća	25.503	36.643	36.164	98.310	(550)	(2.155)	(4.866)	(7.571)	-	90.739
Država	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	30.912	48.092	55.368	134.372	(596)	(3.420)	(6.869)	(10.885)	-	123.487
Ukupno	106.746	65.790	65.637	238.173	(1.643)	(4.911)	(9.890)	(16.444)	-	221.729
Banke	44.007	-	-	44.007	(114)	-	-	(114)	-	43.893
Hartije od vrijednosti	3.562	-	-	3.562	(10)	-	-	(10)	-	3.552

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

Potraživanja od klijenata u Stage 1 prikazana su u tabelama ispod:

**POTRAŽIVANJA OD
KLIJENATA-STAGE 1**

U hiljadama EUR

<u>31.12.2022.</u>	<u>Nije u docnji</u>	<u>Docnja do 30 dana</u>	<u>Od 31-60 dana</u>	<u>Od 61-90 dana</u>	<u>Ukupno</u>
Stambeni	10.508	-	-	-	10.508
Gotovinski	49.987	435	-	-	50.422
Kupovina automobila	2.022	-	-	-	2.022
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	4.234	-	-	-	4.234
Ostalo	21.139	378	-	-	21.517
Ukupno stanovništvo	87.890	813	-	-	88.703
Velika preduzeća	19.533	-	-	-	19.533
Srednja preduzeća	9.458	-	-	-	9.458
Mala preduzeća	28.041	81	-	-	28.122
Država	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	57.032	81	-	-	57.113
Ukupno	144.922	894	-	-	145.816
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	34.170	-	-	-	34.170

U hiljadama EUR

<u>31.12.2021.</u>	<u>Nije u docnji</u>	<u>Docnja do 30 dana</u>	<u>Od 31-60 dana</u>	<u>Od 61-90 dana</u>	<u>Ukupno</u>
Stambeni	87	-	-	-	87
Gotovinski	71.123	227	-	-	71.350
Kupovina automobila	307	-	-	-	307
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-
Ostalo	3.785	305	-	-	4.090
Ukupno stanovništvo	75.302	532	-	-	75.834
Velika preduzeća	3.956	-	-	-	3.956
Srednja preduzeća	1.453	-	-	-	1.453
Mala preduzeća	25.459	44	-	-	25.503
Država	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	30.868	44	-	-	30.912
Ukupno	106.170	576	-	-	106.746
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	44.007	-	-	-	44.007

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2						U hiljadama EUR
31.12.2022.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	2.098	236	31	-	-	2.365
Gotovinski	5.266	1.604	429	50	-	7.349
Kupovina automobila	124	4	-	-	-	128
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	735	35	-	-	-	770
Ostalo	8.467	583	365	16	-	9.431
Ukupno stanovništvo	16.690	2.462	825	66	-	20.043
Velika preduzeća	7.381	-	-	-	-	7.381
Srednja preduzeća	19.790	-	-	-	-	19.790
Mala preduzeća	40.903	56	379	-	-	41.338
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	68.074	56	379	-	-	68.509
Ukupno	84.764	2.518	1.204	66	-	88.552
od čega: restrukturirana	5.339	-	83	-	-	5.422
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2						U hiljadama EUR
31.12.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	124	-	-	-	-	124
Gotovinski	12.609	2.873	603	30	-	16.115
Kupovina automobila	8	-	-	-	-	8
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-
Ostalo	1.042	310	73	26	-	1.451
Ukupno stanovništvo	13.783	3.183	676	56	-	17.698
Velika preduzeća	637	-	-	-	-	637
Srednja preduzeća	10.812	-	-	-	-	10.812
Mala preduzeća	35.375	494	769	5	-	36.643
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	46.824	494	769	5	-	48.092
Ukupno	60.607	3.677	1.445	61	-	65.790
od čega: restrukturirana	8.838	41	424	-	-	9.303
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)**

Potraživanja od clijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

**POTRAŽIVANJA OD
 KLIJENATA-STAGE 3**

U hiljadama EUR

<u>31.12.2022.</u>	<u>Nije u docnji</u>	<u>Docnja do 30 dana</u>	<u>Od 31-60 dana</u>	<u>Od 61-90 dana</u>	<u>Preko 90 dana</u>	<u>Ukupno</u>
Stambeni	190	4	-	-	-	194
Gotovinski	659	204	152	2	2.880	3.897
Kupovina automobila	38	1	-	-	21	60
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	3	-	-	-	66	69
Ostalo	652	301	10	4	1.100	2.067
Ukupno stanovništvo	1.542	510	162	6	4.067	6.287
Velika preduzeća	1.784	-	-	-	-	1.784
Srednja preduzeća	1.640	-	-	-	1.190	2.830
Mala preduzeća	2.630	237	831	236	3.271	7.205
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	6.054	237	831	236	4.461	11.819
Ukupno	7.596	747	993	242	8.528	18.106
od čega: restrukturirana	586	-	448	-	481	1.515
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

U hiljadama EUR

<u>31.12.2021.</u>	<u>Nije u docnji</u>	<u>Docnja do 30 dana</u>	<u>Od 31-60 dana</u>	<u>Od 61-90 dana</u>	<u>Preko 90 dana</u>	<u>Ukupno</u>
Stambeni	14	-	-	-	-	14
Gotovinski	5.502	696	109	31	3.208	9.546
Kupovina automobila	-	-	-	-	12	12
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	2	2
Ostalo	252	62	9	9	363	695
Ukupno stanovništvo	5.768	758	118	40	3.585	10.269
Velika preduzeća	5.201	-	-	-	-	5.201
Srednja preduzeća	13.963	-	-	-	40	14.003
Mala preduzeća	29.469	2.871	317	2	3.505	36.164
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	48.633	2.871	317	2	3.545	55.368
Ukupno	54.401	3.629	435	42	7.130	65.637
od čega: restrukturirana	5.171	5	-	-	482	5.658
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

**POTRAŽIVANJA OD
KLIJENATA-STAGE 3**

	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	S 3 potraživanja	Restruktuirana S 3 potraživanja	Ispravka vrednosti S 3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbeđenja za S3
31.12.2022.							
Stanovništvo	115.033	(6.492)	6.287	103	(3.633)	5,47%	12.466
Stambeni	13.067	(116)	194	4	(12)	1,48%	653
Gotovinski	61.668	(3.948)	3.897	-	(2.697)	6,32%	5.006
Kupovina automobila	2.210	(57)	60	-	(21)	2,71%	65
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	5.073	(141)	69	-	(59)	1,36%	189
Ostalo	33.015	(2.230)	2.067	99	(844)	6,26%	6.553
Privredni klijenti	137.441	(9.170)	11.819	1.412	(4.238)	8,60%	43.139
Pojoprivreda	2.507	(552)	1.832	-	(550)	73,08%	2.738
Prerađivačka industrija	4.765	(544)	937	448	(474)	19,66%	8.587
Električna energija	6.520	(461)	-	-	-	0,00%	-
Građevinarstvo	23.809	(2.046)	2.790	18	(826)	11,72%	10.837
Trgovina na veliko i malo	48.616	(2.682)	2.374	307	(1.144)	4,88%	5.375
Uslužne delatnosti	695	(2)	37	20	-	5,32%	243
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	7.195	(490)	23	-	(23)	0,32%	838
Ostalo	43.334	(2.393)	3.826	619	(1.221)	8,83%	14.521
Ukupno	252.474	(15.662)	18.106	1.515	(7.871)	7,17%	55.605
Potraživanja od banaka	34.170	(151)	-	-	-	0,00%	-
Harije od vrijednosti	205.167	(4.628)	1.670	-	(839)	0,81%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

Potraživanja od klijenata u Stage 3 prikazana su u tabelama ispod:

**POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-
STAGE 3**

31.12.2021.	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	S 3 potraživanja	Restruktuirana S 3 potraživanja	Ispravka vrednosti S 3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbeđenja za S3
Stanovništvo	103.801	(5.559)	10.269	39	(3.021)	9,89%	17.245
Stambeni	225	-	14	-	-	6,22%	71
Gotovinski	97.011	(5.222)	9.546	34	(2.746)	9,84%	16.630
Kupovina automobila	327	(14)	12	-	(12)	3,67%	18
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	2	-	2	-	-	100,00%	30
Ostalo	6.236	(323)	695	5	(263)	11,14%	496
Privredni klijenti	134.372	(10.885)	55.368	5.619	(6.869)	41,21%	102.728
Poljoprivreda	2.701	(425)	124	-	(11)	4,59%	785
Prerađivačka industrija	7.443	(396)	1.899	4.460	(263)	25,51%	8.715
Električna energija	7.074	(517)	5.810	-	(410)	82,13%	5.578
Građevinarstvo	27.917	(3.910)	14.362	-	(2.830)	51,45%	27.287
Trgovina na veliko i malo	39.492	(2.171)	16.928	571	(1.637)	42,86%	26.804
Uslužne delatnosti	843	(35)	118	306	-	14,00%	295
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	4.059	(231)	2.283	-	(97)	56,25%	6.981
Ostalo	44.843	(3.200)	13.844	282	(1.621)	30,87%	26.283
Ukupno	238.173	(16.444)	65.637	5.658	(9.890)	27,56%	119.973
Potraživanja od banaka	44.007	(114)	-	-	-	0,00%	-
Hartije od vrijednosti	3.562	(10)	-	-	-	0,00%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

U tabelama ispod, prikazane su promjene Stage 3, odnosno problematičnih potraživanja:

PROMENE S3 POTRAŽIVANJA						U hiljadama EUR
	Bruto 31.12.2021.	Novi S3 klijenti	Smanjenje postojecih S3 klijenata	Uvecanje postojecih S3 klijenata	Zatvoreni S3 klijenti	Bruto 31.12.2022.
Stambeni	14	159	-	35	(14)	194
Gotovinski	9.546	787	(1.945)	226	(4.717)	3.897
Kupovina automobila	12	28	-	20	-	60
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	2	3	-	64	-	69
Ostalo	695	514	(126)	1.278	(294)	2.067
Stanovništvo	10.269	1.491	(2.071)	1.623	(5.025)	6.287
Velika preduzeća	5.201	1.784	-	-	(5.201)	1.784
Srednja preduzeća	14.003	2.162	(459)	7	(12.883)	2.830
Mala preduzeća	36.164	1.518	(1.477)	121	(29.121)	7.205
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	55.368	5.464	(1.936)	128	(47.205)	11.819
Ukupno	65.637	6.955	(4.007)	1.751	(52.230)	18.106
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	-	1.670	-	-	-	1.670

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

U tabelama ispod, prikazane su promjene Stage 3, odnosno ispravke problematičnih potraživanja:

PROMENE S3 ISPRAVKI

	Bruto 31.12.2021.	Novi S3 klijenti	Smanjenje postojecih S3 klijenata	Uvecanje postojecih S3 klijenata	Zatvoreni S3 klijenti	Bruto 31.12.2022.
Stambeni	-	(11)	-	(1)	-	(12)
Gotovinski	(2.746)	(264)	422	(525)	416	(2.697)
Kupovina automobila	(12)	(1)	-	(8)	-	(21)
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	(59)	-	(59)
Ostalo	(263)	(140)	69	(557)	47	(844)
Stanovništvo	(3.021)	(416)	491	(1.150)	463	(3.633)
Velika preduzeća	(124)	(550)	-	-	124	(550)
Srednja preduzeća	(1.879)	(336)	2	(31)	1.791	(453)
Mala preduzeća	(4.866)	(377)	151	(813)	2.670	(3.235)
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	(6.869)	(1.263)	153	(844)	4.585	(4.238)
Ukupno	(9.890)	(1.679)	644	(1.994)	5.048	(7.871)
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	-	(839)	-	-	-	(839)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani

**RESTRUKTURIRANA
POTRAŽIVANJA**

31.12.2022.	Restruktuirana potraživanja- Bruto izloženost	S 1 restruktuirana potraživanja	S2 restruktuirana potraživanja	S3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrednosti restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restruktuiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restruktuiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obebeđenja za restruktuirana potraživanja
Stanovništvo	1.160	-	1.057	103	133	-	100	33	1.01%	2.068
Stambeni	4	-	-	4	1	-	-	1	0.03%	-
Gotovinski	48	-	48	-	1	-	1	-	0.08%	118
Kupovina automobila	-	-	-	-	-	-	-	-	0.00%	1.950
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Ostalo	1.108	-	1.009	99	131	-	99	32	3.36%	-
Privredni klijenti	5.777	-	4.365	1.412	931	-	346	585	4.20%	27.085
Pojoprivreda	-	-	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Prerađivačka industrija	526	-	78	448	135	-	-	135	11.04%	2.106
Električna energija	-	-	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Gradivinarstvo	3.625	-	3.607	18	303	-	303	-	15.23%	20.160
Trgovina na veliko i malo	420	-	113	307	276	-	2	274	0.86%	1.547
Uslužne delatnosti	20	-	-	20	-	-	-	-	2.88%	140
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Ostalo	1.186	-	567	619	217	-	41	176	2.74%	3.132
Ukupno	6.937	-	5.422	1.515	1.064	-	446	618	2.75%	29.153
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0.00%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

U tabelama ispod dat je pregled restrukturiranih potraživanja:

RESTRUKTURIRANA
POTRAŽIVANJA

31.12.2021.	Restruktuirana potraživanja- Bruto izloženost	S 1 restruktuirana potraživanja	S2 restruktuirana potraživanja	S3 restruktuirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obebeđenja za restruktuirana potraživanja
Stanovništvo	4.254	-	4.215	39	693	-	690	3	4,10%	3.596
Stambeni	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Gotovinski	4.249	-	4.215	34	693	-	690	3	4,38%	3.596
Kupovina automobila	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	5	-	-	5	-	-	-	-	0,08%	-
Privredni klijenti	10.707	-	5.088	5.619	1.763	-	888	875	7,97%	26
Poljoprivreda	10	-	10	-	-	-	-	-	0,37%	-
Prerađivačka industrija	8.904	-	4.444	4.460	1.604	-	860	744	119,63%	-
Električna energija	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Građevinarstvo	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Trgovina na veliko i malo	695	-	124	571	83	-	12	71	1,76%	-
Uslužne delatnosti	516	-	210	306	-	-	-	-	61,21%	26
Aktivnosti u vezi sa rekreiranjem	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Ostalo	582	-	300	282	76	-	16	60	1,30%	-
Ukupno	14.961	-	9.303	5.658	2.456	-	1.578	878	6,28%	3.622
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Kreditni rizik (nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (nastavak)

U tabelama ispod dat je pregled restruktuiranih potraživanja:

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S2 POTRAŽIVANJA

	Bruto 31.12.2021.	Nova restruktuirana S2 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S2 potraživanja	Uticaj kursa	Druge promene	Bruto 31.12.2022.	Neto 31.12.2022.
Stambeni Gotovinski	4.215	-	(13)	-	(4.154)	48	47
Kupovina automobila	-	-	-	-	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	388	28	-	593	1.009	910
Stanovništvo	4.215	388	15	-	(3.561)	1.057	957
Velika preduzeća	-	300	-	-	-	300	272
Srednja preduzeća	12.933	-	(210)	-	(12.688)	35	33
Mala preduzeća	1.299	3.665	(235)	-	(699)	4.030	3.714
Država	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	(9.144)	-	-	-	9.144	-	-
Privredni klijenti	5.088	3.965	(445)	-	(4.243)	4.365	4.019
Ukupno	9.303	4.353	(430)	-	(7.804)	5.422	4.976
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.1. Restruktuirani krediti i plasmani (Nastavak)

U tabelama ispod dat je pregled restrukturiranih potraživanja:

PROMJENE RESTUKTURIRANIH S3 POTRAŽIVANJA

	Bruto 31.12.2021.	Nova restruktuirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Uticaj kursa	Druge promene	Bruto 31.12.2022.	Neto 31.12.2022.
Stambeni	-	-	(1)	-	5	4	3
Gotovinski	34	-	-	-	(34)	-	-
Kupovina automobila	-	-	-	-	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	5	86	-	-	8	99	67
Stanovništvo	39	86	(1)	-	(21)	103	70
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	3.165	-	(459)	-	(2.247)	459	359
Mala preduzeća	2.454	18	(135)	-	(1.384)	953	468
Država	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	5.619	18	(594)	-	(3.631)	1.412	827
Ukupno	5.658	104	(595)	-	(3.652)	1.515	897
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokriveni kolateralima

	S 1 klijenti					S 2 klijenti					S 3 klijenti						
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno
31.12.2022.																	
Stambeni	8.586	273	-	1.649	10.508	1.874	220	471	2.365	179	-	15	194				
Gotovinski	4.459	858	-	45.105	50.422	1.555	559	5.235	7.349	798	22	3.077	3.897				
Kupovina automobila	155	70	-	1.797	2.022	-	17	111	128	18	-	42	60				
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	1.773	99	-	2.362	4.234	471	-	299	770	52	-	17	69				
Ostalo	5.963	509	-	15.045	21.517	2.336	435	6.660	9.431	1.552	21	494	2.067				
Stanovništvo	20.936	1.809	-	65.958	88.703	6.036	1.231	12.776	20.043	2.599	43	3.645	6.287				
Velika preduzeća	4.747	3	-	14.783	19.533	6.322	-	1.059	7.381	1.784	-	-	1.784				
Srednja preduzeća	8.274	-	-	1.184	9.458	18.807	98	885	19.790	2.797	-	33	2.830				
Mala preduzeća	20.625	327	440	6.730	28.122	34.849	1.502	4.987	41.338	5.308	6	1.891	7.205				
Država	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Privredni klijenti	33.646	330	440	22.697	57.113	59.978	1.600	6.931	68.509	9.889	6	1.924	11.819				
Ukupno	54.582	2.139	440	88.655	145.816	66.014	2.831	19.707	88.552	12.488	49	5.569	18.106				
Potraživanja od banaka	-	-	-	34.170	34.170	-	-	-	-	-	-	-	-				

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokriveni kolateralima (Nastavak)

	S 1 klijenti				S 2 klijenti				S 3 klijenti				
	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
31.12.2021.	87	-	-	87	124	-	-	124	14	-	-	-	14
Stambeni Gotovinski Kupovina automobila	16.261	1.503	53.586	71.350	4.710	556	10.849	16.115	5.045	415	12	4.074	9.546
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	11	-	296	307	-	-	8	8	-	-	-	12	12
Ostalo	309	192	3.589	4.090	42	43	1.366	1.451	2	-	-	-	2
Stanovništvo	16.668	1.695	57.471	75.834	4.876	599	12.223	17.698	5.147	446	12	4.664	10.269
Velika preduzeća	1.705	-	2.251	3.956	135	-	502	637	4.836	-	-	365	5.201
Srednja preduzeća	327	2	1.124	1.453	8.850	(8)	1.970	10.812	13.836	50	-	117	14.003
Mala preduzeća	19.457	177	5.869	25.503	29.884	321	6.438	36.643	28.982	540	-	6.642	36.164
Država	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	21.489	179	9.244	30.912	38.869	313	8.910	48.092	47.654	590	-	7.124	55.368
Ukupno	38.157	1.874	66.715	106.746	43.745	912	21.133	65.790	52.801	1.036	12	11.788	65.637
Potraživanja od banaka	-	-	44.007	44.007	-	-	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NastavaK)

5.2. Kreditni rizik (NastavaK)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (NastavaK)

5.2.4.2. Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima (NastavaK)

Fer vrijednost sredstava obezbjeđenja

	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>U hiljadama EUR 31. decembar 2021.</u>
Depoziti	18.238	21.325
Zaloga	32.869	63.671
Hipoteke i fiducije	420.647	393.905
Polise	12.075	11.924
Garancije	791	350
Ukupno	<u>484.620</u>	<u>491.175</u>
		U hiljadama EUR
Dospjeli ali individualno neobezvrijeđeni	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
Depoziti	17.466	17.845
Zaloga	27.349	20.228
Hipoteke i fiducije	258.210	166.640
Polise	12.070	11.924
Garancije	791	350
	<u>315.886</u>	<u>216.987</u>
		U hiljadama EUR
Individualno obezvrijeđeni	<u>31. decembar 2022.</u>	<u>31. decembar 2021.</u>
Depoziti	772	3.480
Zaloga	5.520	43.443
Hipoteke i fiducije	162.437	227.265
Polise	5	-
Garancije	-	-
Ukupno	<u>168.734</u>	<u>274.188</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.3. Geografska koncentracija

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				Potraživanja od S 3 klijenta			
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo
31.12.2022.								
Stanovništvo	98.824	5.037	357	4.528	6.261	-	-	26
Stambeni	9.784	569	-	2.520	194	-	-	-
Gotovinski	56.052	12	357	1.350	3.880	-	-	17
Kupovina automobila	2.142	-	-	8	60	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	4.969	-	-	35	69	-	-	-
Ostalo	25.877	4.456	-	615	2.058	-	-	9
Privredni klijenti	125.622	-	-	-	11.819	-	-	-
Poljoprivreda	676	-	-	-	1.832	-	-	-
Prerađivačka industrija	3.828	-	-	-	937	-	-	-
Električna energija	6.520	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	21.019	-	-	-	2.790	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	46.242	-	-	-	2.374	-	-	-
Uslužne delatnosti	658	-	-	-	37	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	7.171	-	-	-	23	-	-	-
Ostalo	39.508	-	-	-	3.826	-	-	-
Ukupno	224.446	5.037	357	4.528	18.080	-	-	26
Potraživanja od banaka	6.500	22.568	-	5.102	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	97.998	89.089	524	21.761	-	-	-	1.670

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.2. Kreditni rizik (Nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)

5.2.4.3. Geografska koncentracija (Nastavak)

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata				Potraživanja od S3 klijenata			
	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo	Crna Gora	Evropska Unija	SAD i Kanada	Ostalo
31.12.2021.								
Stanovništvo	84.032	4.385	384	4.731	10.212	-	-	57
Stambeni	211	-	-	-	14	-	-	-
Gotovinski	78.018	4.379	384	4.684	9.501	-	-	45
Kupovina automobila	315	-	-	-	12	-	-	-
Adaptacija stambenog ili poslovnog prostora	-	-	-	-	2	-	-	-
Ostalo	5.488	6	-	47	683	-	-	12
Privredni klijenti	77.842	1.162	-	-	55.368	-	-	-
Poljoprivreda	2.577	-	-	-	124	-	-	-
Prerađivačka industrija	5.544	-	-	-	1.899	-	-	-
Električna energija	1.264	-	-	-	5.810	-	-	-
Građevinarstvo	13.554	-	-	-	14.362	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	22.564	-	-	-	16.928	-	-	-
Uslužne delatnosti	726	-	-	-	118	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	1.776	-	-	-	2.283	-	-	-
Ostalo	29.837	1.162	-	-	13.844	-	-	-
Ukupno	161.874	5.547	384	4.731	65.580	-	-	57
Potraživanja od banaka	5.002	32.072	-	6.933	-	-	-	-
Hartije od vrijednosti	78.385	51.556	519	20.453	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

5.2. Kreditni rizik (nastavak)

5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (nastavak)

5.2.4.4. Industrijska koncentracija

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, sa umanjenjem za obezvrjeđenje vrijednosti je prikazana u sljedećoj tabeli:

	Finansijske	U hiljadama EUR																					
		Transport, saobracaj i tele-komunikacije	Usluge pružanja i smještaja ishrane	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	Gradevinarstvo	Energetika	Vađenje rude i kamena	Administracija i pomoćne uslužne djelatnosti	Trgovina nekretninama	Poljoprivrede šumarstvo i ribarstvo	Proizvodnja	Ostalo	Fizička lica	Ukupno									
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	34.019	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34.019
Kreditni rizik od potraživanja od banaka	1.718	-	17.285	45.934	21.763	6.059	4.527	6.705	1.955	4.222	17.119	108.542	236.812										
Kreditni rizik od potraživanja od klijenata	5.472	1.956	-	-	-	-	165	-	-	1.557	191.389	200.539											
Hartije od vrijednosti	-	142	35	68	-	-	-	-	-	-	5.630	5.875											
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovarija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
31. decembar 2022. godine	41.209	2.098	17.320	46.002	21.763	6.059	4.692	983	6.705	1.955	5.779	214.138	108.542	477.245									
31. decembar 2021. godine	48.434	7.067	17.881	37.378	24.007	6.557	4.837	1.679	3.924	2.276	8.486	155.757	98.242	416.525									

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Kreditni rizik (Nastavak)****5.2.4. Kvalitet finansijskih plasmana (Nastavak)****5.2.4.5. Vanbilansna evidencija**

Ročnost vanbilansnih stavki po kojima je Banka izložena kreditnom riziku je sljedeća:

	U hiljadama EUR			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Akreditivi	Ukupno
31. decembar 2022. godine				
Do 1 godine	32.671	46.814	286	79.771
Od 1 do 5 godina	1.872	12.960	-	14.832
Preko 5 godina	303	9	-	312
	<u>34.846</u>	<u>59.783</u>	<u>286</u>	<u>94.915</u>

	U hiljadama EUR			
	Nepovučene kreditne linije	Garancije	Akreditivi	Ukupno
31. decembar 2021. godine				
Do 1 godine	27.220	57.981	298	85.499
Od 1 do 5 godina	2.171	9.369	-	11.540
Preko 5 godina	293	9	-	302
	<u>29.684</u>	<u>67.359</u>	<u>298</u>	<u>97.341</u>

5.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizici se javljaju u slučaju otvorenih pozicija, a zbog promjene kamatnih stopa i promjene kursa valute. Limiti za izloženost tržišnim rizicima su interno propisani i usklađeni sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

5.3.1. Devizni rizik

Finansijska pozicija i novčani tokovi Banke su izloženi efektima promjena kursa valuta. Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.3. Tržišni rizik (Nastavak)
5.3.1. Devizni rizik (Nastavak)

Izloženost riziku od promjena kursa valuta na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>CHF</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Devizna sredstva	35.134	1.278	2.630	63	39.105
Obaveze u devizama	<u>34.919</u>	<u>1.269</u>	<u>2.621</u>	<u>42</u>	<u>38.851</u>
Neto otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2022. godine	<u>215</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>21</u>	<u>254</u>
- 31. decembra 2021. godine	<u>(45)</u>	<u>(78)</u>	<u>(41)</u>	<u>14</u>	<u>(150)</u>
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2022. godine	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	
- 31. decembra 2021. godine	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	<u>0%</u>	
Agregatna otvorena pozicija:					
- 31. decembra 2022. godine	254				
- 31. decembra 2021. godine	(150)				
% osnovnog kapitala:					
- 31. decembra 2022. godine	0.53%				
- 31. decembra 2021. godine	(0.36%)				

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizik (Nastavak)****5.3.1. Devizni rizik (Nastavak)**

U sljedećoj tabeli je prikazan scenario promjene deviznog kursa u rasponu od +10% do -10% u odnosu na EUR.

Analize osjetljivosti (devizni rizik)

	2022 Iznos u	U hiljadama EUR	
		Promjena kursa	
	Ukupno	10%	-10%
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	328.197	362	(362)
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	34.019	1.522	(1.522)
Kredit i potraživanja od klijenata	236.812	52	(52)
HoV	200.539	1.761	(1.761)
Ostala finansijska sredstva	2.021	199	(199)
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
HoV	5.875	-	-
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>			
HoV	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	4.460	16	(16)
Ukupno sredstva	811.923	3.912	(3.912)
Obaveze			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	2.461	-	-
Depoziti klijenata	701.434	3.806	(3.806)
Kredit klijenata koji nisu banke	15.764	-	-
Ostale finansijske obaveze	174	-	-
Rezerve	1.068	-	-
Ostale obaveze - bilans	20.961	79	(79)
Subordinisani dug	17.348	-	-
Ukupno obaveze	759.210	3.885	(3.885)
Ostale obaveze (garancije i akreditivi) - vanbilans	60.069	-	-
Senzitivnost neto izloženosti deviznom riziku na promjene kursa stranih valuta:			
- 31. decembar 2022. godine		25	(25)
- 31. decembar 2021. godine		(15)	15

Na dan 31. decembra 2022. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom deviznog kursa EUR u odnosu na ostale valute za +10% odnosno -10%, dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 25 hiljada (31. decembar 2021. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 15 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni deviznog kursa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke izražen u EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizik (Nastavak)****5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa**

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2022. godine:

	U hiljadama EUR		
	<u>Kamatonosno</u>	<u>Nekamatonosno</u>	<u>Ukupno</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	19.123	309.074	328.197
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	24.544	9.475	34.019
Kredit i potraživanja od klijenata i ostala finansijska sredstva	236.812	-	236.812
Hartije od vrijednosti	200.539	-	200.539
Ostala finansijska sredstva	1.989	32	2.021
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
Hartije od vrijednosti	-	5.875	5.875
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>			
Hartije od vrijednosti	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	-	4.460	4.460
Ukupna sredstva	<u>483.007</u>	<u>328.916</u>	<u>811.923</u>
OBAVEZE			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	65	2.396	2.461
Depoziti klijenata	628.268	73.166	701.434
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	15.764	-	15.764
Ostale finansijske obaveze	174	-	174
Ostale obaveze	-	20.961	20.961
Subordinisani dug	17.348	-	17.348
Ukupno obaveze	<u>661.619</u>	<u>96.523</u>	<u>758.142</u>
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2022. godine	<u>(178.612)</u>	<u>232.393</u>	<u>53.781</u>
- 31. decembar 2021. godine	<u>(123.287)</u>	<u>173.133</u>	<u>49.846</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NastavaK)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

Sljedeća tabele prikazuju godišnje aktivne i pasivne kamatne stope monetarnih finansijskih instrumenata:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Pravna lica:	
- kratkoročni krediti iz sredstava Banke	1,5-10
- kratkoročni krediti iz drugih izvora	2,0-7,0
- kratkoročni krediti bankama i drugim finansijskim organizacijama	2,0-7,0
- aranžmanski krediti	2,0-7,0
- dugoročni krediti iz sredstava Banke	1,5-10
- dugoročni krediti iz drugih izvora	2,0-7,0
- krediti za mala i srednja preduzeća do 24 mjeseca	2,5-7,5
- krediti za mala i srednja preduzeća preko 24 mjeseca	2,5-7,5
- krediti za preduzetnike do 24 mjeseca	2,5-7,5
- krediti za preduzetnike preko 24 mjeseca	2,5-7,5

Aktivne kamatne stope koje su primjenjivane na odobrene kredite fizičkim licima u toku 2022. godine su sljedeće:

Vrsta kredita	Kamatna stopa
Stanovništvo:	
- gotovinski krediti	0,88-11,09
- potrošački krediti	8,00
- krediti za kupovinu automobila	4.99
- krediti za adaptaciju i finansiranje do 60 mjeseci	1-12,68
- krediti za adaptaciju i finansiranje preko 60 mjeseci	1-12,68
- stambeni krediti	7.49

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite pravnih lica toku 2022. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Depoziti po viđenju	0
Kratkoročni depoziti	0,3-0,5
Dugoročni depoziti	1,25-1,6

Pasivne kamatne stope koje su primjenjivane na primljene depozite fizičkih lica u toku 2022. godine su sljedeće:

Vrsta depozita	Kamatna stopa
Depoziti po viđenju	0,01
Štednja po viđenju:	
- EUR	0,01
- ostale valute	0,00
Oročeni depoziti u EUR:	
- mjesec dana	0,01
- tri mjeseca	0,05
- šest mjeseci	0,08
- 12 mjeseci	0,75
- 24 mjeseca	0,85
- 36 mjeseci	0,95
Oročeni depoziti u stranim valutama:	
- tri mjeseca	0,05
- šest mjeseci	0,05
- 12 mjeseci	0,25

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizik (Nastavak)****5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)**

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR					
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
Osjetljiva aktiva						
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	19.123	-	-	-	-	19.123
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>						
Kredit i potraživanja od banaka	24.544	-	-	-	-	24.544
Kredit i potraživanja od klijenata	11.938	17.361	26.434	57.371	123.708	236.812
HOV	2.443	9.470	25.694	19.330	143.602	200.539
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	1.989	1.989
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>						
HOV	-	-	-	-	-	-
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>						
HOV	-	-	-	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	-	-	-	-	-	-
Ukupno	58.048	26.831	52.128	76.701	269.229	483.007
% od ukupne kamatonosne aktive	12%	6%	11%	16%	56%	100%
Osjetljiva pasiva						
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>						
Kamatonosni depoziti banaka	65	-	-	-	-	65
Kamatonosni depoziti klijenata	98.648	80.002	84.049	133.575	231.994	628.268
Kamatonosne pozajmice klijenata	50	3	167	740	14.804	15.764
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	174	174
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-
Subordinisani dug	-	-	-	4.082	13.266	17.348
Ukupno	98.763	80.005	84.216	138.397	260.238	661.619
% od ukupne kamatonosnih Obaveza	15%	12%	13%	21%	39%	100%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
- 31. decembra 2022. godine	<u>(40.715)</u>	<u>(53.174)</u>	<u>(32.088)</u>	<u>(61.107)</u>	<u>8.472</u>	<u>(178.612)</u>
- 31. decembra 2021. godine	<u>4.635</u>	<u>(40.026)</u>	<u>(43.177)</u>	<u>(51.471)</u>	<u>6.752</u>	<u>(123.287)</u>
Kumulativni GAP:						
- 31. decembra 2022. godine	<u>(40.715)</u>	<u>(93.889)</u>	<u>(125.977)</u>	<u>(187.084)</u>	<u>(178.612)</u>	
- 31. decembra 2021. godine	<u>4.635</u>	<u>(35.391)</u>	<u>(78.568)</u>	<u>(130.039)</u>	<u>(123.287)</u>	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizik (Nastavak)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene varijabilnih kamatnih stopa za potraživanja i obaveze iskazane u EUR u rasponu od +0,4% b.p. do -0,4% b.p.

Analize osjetljivosti (rizik od promjene kamatnih stopa)

	2022.	U hiljadama EUR	
		Neto efekat kao rezultat promjene kamatnih stopa +0.4 b.p. EUR KS	-0.4 b.p. EUR KS
		+0.3 b.p. FX KS	-0.3 b.p. FX KS
Sredstva			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	19.123		
sa fiksnom kamatnom stopom	-		
sa varijabilnom kamatnom stopom	19.123	76	(76)
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Kredit i potraživanja od banaka	24.544		
Kredit i potraživanja od klijenata	236.812		
sa fiksnom kamatnom stopom	236.812		
sa varijabilnom kamatnom stopom	-	-	-
Hartije od vrijednosti	200.539		
sa fiksnom kamatnom stopom	200.539		
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>			
Hartije od vrijednosti	-		
sa fiksnom kamatnom stopom	-		
sa varijabilnom kamatnom stopom	-	-	-
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>			
Hartije od vrijednosti	-		
sa fiksnom kamatnom stopom	-		
sa varijabilnom kamatnom stopom	-	-	-
	481.018	76	(76)
Obaveze			
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>			
Depoziti banaka	65		
Depoziti klijenata	628.268		
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	15.764		
sa fiksnom kamatnom stopom	15.764		
sa varijabilnom kamatnom stopom	-	-	-
Ostale obaveze	-		
Subordinisani dug	17.348		
	661.445	-	-
Neto izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2022. godine	(180.427)	76	(76)

Na dan 31. decembra 2022. godine, pod pretpostavkom da su svi ostali parametri nepromijenjeni promjenom kamatnih stopa za 4 b.p. (+/-0,4%), dobit Banke bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 76 hiljade (31. decembar 2021. godine: dobit bi se povećala, odnosno smanjila za iznos od EUR 44 hiljada). Uzrok male izloženosti Banke promjeni varijabilnih kamatnih stopa je činjenica da je najveći dio potraživanja i obaveza Banke ugovoren sa fiksnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NastavaK)

5.3. Tržišni rizik (NastavaK)

5.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa (NastavaK)

U sljedećoj tabeli je prikazan efekat promjene kamatnih stopa za hartije od vrijednosti iskazane u EUR u rasponu od 50 b.p. do 200 b.p. na dan 31.12.2022.godine:

U hiljadama EUR

HOV - fiksna stopa	Iznos	Promjena kamatnih stopa	Prosječni ponderisani bp	Promjena u EUR	Znak
Kratkoročno	57.526	50 b.p.	14	288	+/-
Srednjoročno	104.254	100 b.p.	52	1.043	+/-
Dugoročno	38.759	200 b.p.	39	775	+/-
Ukupno	200.539		105	2.105	+/-

U hiljadama EUR

HOV - varijabilna stopa	Iznos	Promjena kamatnih stopa	Prosječni ponderisani bp	Promjena u EUR	Znak
Kratkoročno		50 b.p.			+/-
Srednjoročno		100 b.p.			+/-
Dugoročno		200 b.p.			+/-
Ukupno	-		-	-	+/-

5.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva po razumnoj cijeni i blagovremeno.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospjeća i kamatnih stopa po osnovu sredstava i obaveza su od velikog značaja za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno da Banka ima kompletno usklađenu poziciju, budući da poslovne transakcije često imaju neodređen rok dospjeća i da su različitih vrsta. Neusklađena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali i povećava rizik od gubitka.

Dospjeća sredstava i obaveza i sposobnost Banke da po prihvatljivim troškovima obezbijedi izvore sredstava po dospjeću obaveza, važan su činilac u procjeni likvidnosti Banke i njene izloženosti promjenama kamatnih stopa i kurseva.

Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija odnosno aktiviranih akreditiva su znatno manje od iznosa preuzetih obaveza, budući da Banka ne očekuje da treća strana povuče ugovorena sredstva. Ukupni neizmireni iznos ugovorne obaveze kojom se odobrava kredit sa produženim rokom dospjeća ne mora nužno dovesti do budućih zahtjeva za likvidnim sredstvima, s obzirom da će mnoge od ovih obaveza isteći ili biti okončane bez finansiranja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.4. Rizik likvidnosti

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza po očekivanom roku dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	309.074	-	-	-	-	19.123	328.197
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>	-	-	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	24.543	-	3.018	6.458	-	-	34.019
Kredit i potraživanja od klijenata	8.228	17.904	24.974	53.636	116.803	15.267	236.812
HOV	2.443	9.471	25.694	19.329	104.739	38.863	200.539
Ostala finansijska sredstva	-	-	-	-	-	2.021	2.021
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>	-	-	-	-	-	-	-
HOV	-	-	-	-	-	5.875	5.875
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>	-	-	-	-	-	-	-
HoV	-	-	-	-	-	-	-
Ostala poslovna potraživanja	1.938	-	4	368	124	2.026	4.460
Ukupno	346.226	27.375	53.690	80.381	221.076	83.175	811.923
Finansijske obaveze							
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>							
Depoziti banaka	444	325	317	448	915	12	2.461
Depoziti klijenata	124.342	91.025	86.797	118.948	253.159	27.163	701.434
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	50	155	200	555	5.831	8.973	15.764
Ostale finansijske obaveze	174	-	-	-	-	-	174
Ostale obaveze	10.069	4.019	-	-	-	6.873	20.961
Subordinisani dug	-	-	-	-	4.082	13.266	17.348
Ukupno	135.079	95.524	87.314	119.951	263.987	56.287	758.142
Ročna neusklađenost							
- 31. decembra 2022. godine	211.147	(68.149)	(33.624)	(39.570)	(42.911)	26.888	53.781
- 31. decembra 2021. godine	245.572	(25.429)	(12.073)	1.336	(187.093)	27.533	49.846
Kumulativni GAP:							
- 31. decembra 2022. godine	211.147	142.998	109.374	69.804	26.893	53.781	
- 31. decembra 2021. godine	245.572	220.143	208.070	209.406	22.313	49.846	
% od ukupnog izvora sredstva							
- 31. decembra 2022. godine	26.01%	(8.39%)	(4.14%)	(4.95%)	(5.21%)	3.31%	
- 31. decembra 2021. godine	37.40%	(3.87%)	(1.84%)	0.20%	(28.49%)	4.19%	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
5.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2022. godine ukazuje na postojanje ročne neusaglašenosti očekivanog perioda dospijea sredstava i obaveza za period od 1-3 mjeseci, 3-6 mjeseci, 6-12 mjeseci i od 1-5 godina.

Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Kod kumulativnog Gap-a ne postoji ročna neusklađenost. Na dan 31. decembra 2022. godine, depoziti po viđenju u gore navedenoj tabeli su prikazani na osnovu očekivanih dospijea korišćenjem modela baziranom na istorijskim podacima Banke. Banka primjenjuje navedeni pristup upravljanja likvidnošću od 31. decembra 2012. godine.

Ročna usklađenost finansijskih obaveza prema preostalom roku dospijea (nediskontovani tokovi gotovine) sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	
31. decembar 2022. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	444	325	317	448	915	12	2.461
Obaveze prema klijentima	124.342	91.025	86.797	118.948	253.159	27.163	701.434
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	50	155	200	555	5.831	8.973	15.764
Ostale finansijske obaveze	174	-	-	-	-	-	174
Ostale obaveze	10.069	4.019	-	-	-	6.873	20.961
Subordinisani dug	-	-	-	-	4.082	13.266	17.348
	135.079	95.524	87.314	119.951	263.987	56.287	758.142

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Po viđenju	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	
31. decembar 2021. godine							
OBAVEZE							
Obaveze prema bankama	1.714	-	-	-	-	-	1.714
Obaveze prema klijentima	427.656	7.289	11.644	60.101	39.528	2.041	548.259
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	50	148	2.336	2.349	6.199	11.585	22.667
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	396	-	-	396
Ostale obaveze	13.500	133	201	411	2.152	131	16.528
Subordinisani dug	-	-	(67)	-	12.211	5.088	17.232
	442.920	7.570	14.114	63.257	60.090	18.845	606.796

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.5. Operativni rizici

Operativni rizik predstavlja rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja, uključujući i događaje sa malom vjerovatnoćom dešavanja.

U cilju uspostavljanja što efikasnijeg procesa identifikovanja, procjene, praćenja i smanjenja/kontrole operativnog rizika, Banka je definisala sledeće generalne kategorije operativnih rizika:

1. interne prevare i aktivnosti
2. eksterne prevare i aktivnosti
3. odnos prema zaposlenima i bezbjednost na radnom mjestu
4. klijenti, proizvodi i poslovna praksa
5. štete na stalnoj imovini
6. prekid u poslovanju i pad sistema
7. izvršenje, isporuka i upravljanje procesima

Vodeći se najboljim primjerima iz prakse, Banka je definisala principe za uspostavljanje okvira za efikasno upravljanje operativnim rizicima, koji se odnose na:

- uspostavljanje adekvatnog okruženja za upravljanje operativnim rizicima i
- identifikaciju, procjenu, praćenje i kontrolisanje/nadzor operativnih rizika

Utvrđivanje, procjenjivanje, nadzor i kontrola operativnih rizika u Banci se odvija na četiri nivoa:

Prvi nivo - Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike:

Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike je: rukovodioc/direktor/koordinator unutar svakog Sektora/Službe/Odeljenja i po svim Poslovnim jedinicama/filijale/ekspoziture.

Decentralizovano odgovorno lice za operativne rizike mora imenovati svog zamjenika za slučajeve izostajanja i odsustva sa posla. Operativni rizici su svakodnevni i sastavni dio svakodnevnog posla rukovodioca/direktora/koordinatora unutar svakog Sektora/Službe/Odeljenja i po svim Poslovnim jedinicama/filijale/ekspoziture (traži se svakodnevno praćenje operativnih rizika unutar segmentacije banke po svim granama orgacharta i duž cijele regionalne mreže po PJ i po svim linijama poslovanja). Svako je odgovoran u domenu svog djelokruga rada i dodijeljene mu odgovornosti (koje su sadržane u hijerarhijskoj organizacijskoj strukturi i zadate postojećim politikama i procedurama, a sprovode se kontinuirano u sklopu redovnih poslovnih aktivnosti).

Drugi nivo:

Obavlja Služba za kontrolu operativnog rizika u saradnji sa drugim organizacijskim jedinicama unutar Banke, a sastoji se u procjenjivanju, nadziranju, kontroli i izvještavanju o operativnim rizicima.

Treći nivo:

Predstavlja redovno, povremeno i vanredno sprovođenje revizije nadzora (operativnih) rizika, a koji se sprovodi sa svrhom utvrđivanja poštovanja internih politika i procedura te utvrđivanja odstupanja u funkcionisanju djelova ili ukupnog sistema redovnog nadzora rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.5. Operativni rizici (Nastavak)

Četvrti nivo:

Predstavlja redovno, povremeno i vanredno sprovođenje revizije usklađenosti poslovanja (operativnih) rizika sa propisima, a koji se sprovodi od strane Odeljenja za praćenje usklađenosti poslovanja sa propisima.

Izloženost operativnom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Cilj upravljanja operativnim rizikom je da se obezbijedi da nivo izloženosti operativnom riziku bude u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i politikama Banke, odnosno minimiziranje gubitaka po osnovu operativnih rizika.

Proaktivna identifikacija i procjena rizika se vrši jednom godišnje i na taj način se procjenjuje izloženost operativnim rizicima, uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost nastanka, kao i njihov potencijalni uticaj na Banku.

5.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Poređenje fer i knjigovodstvene vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza:

	U hiljadama EUR			
	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	2022	2021	2022	2021
Finansijska sredstva				
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	328.197	235.881	328.197	235.881
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Kredit i potraživanja od banaka	34.019	43.893	34.019	43.893
Kredit i potraživanja od klijenata	236.812	221.729	236.812	221.729
Hartije od vrijednosti	200.539	3.552	200.539	3.552
Ostala finansijska sredstva	2.021	1.943	2.021	1.943
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>				
Hartije od vrijednosti	5.875	139.886	5.875	139.886
<i>Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja</i>				
Hartije od vrijednosti		7.465	-	7.465
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala				
Ostala sredstva	4.460	2.293	4.460	2.293
	811.923	656.642	811.923	656.642
Finansijske obaveze				
<i>Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti</i>				
Depoziti banaka i centralnih banaka	2.461	1.714	2.461	1.714
Depoziti klijenata	701.434	548.259	701.764	548.259
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	15.764	22.667	15.764	22.667
Ostale finansijske obaveze	174	396	174	396
Ostale obaveze	20.961	16.528	20.961	16.528
Subordisani dug	17.348	17.232	17.348	17.232
	758.142	606.796	758.472	606.796

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.6. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Računovodstveni propisi važeći u Crnoj Gori definišu hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su inputi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi inputi odslikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; inputi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Banke. Ove dvije vrste inputa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Banke (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti Banka uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće. Na dan 31. decembar 2022. godine tržišne cijene hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti u portfoliju Banke u okviru Nivoa 1 i Nivoa 2 su bile dostupne.

Procijenjena fer vrijednost finansijskih instrumenata, prema hijerarhiji fer vrijednosti, data je u narednoj tabeli:

31.12.2022.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
-po fer vrednosti kroz ostali rezultat	344	5.531	-	5.875
-po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-
Ukupno	344	5.531	-	5.875
31.12.2021.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
-po fer vrednosti kroz ostali rezultat	131.789	6.082	2.015	139.886
-po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	7.465	-	7.465
Ukupno	131.789	13.547	2.015	147.351

Tehnike vrednovanja i pretpostavke korišćene za vrednovanje finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Fer vrijednost hartija od vrijednosti (koje su klasifikovane u okviru Nivoa 1 i Nivoa 2) kroz ostali ukupni rezultat je zasnovana na tržišnim cijenama. Na dan 31. decembar 2022. godine, navedene tržišne cijene hartija od vrijednosti su bile dostupne.

Ukoliko cijene nisu uočljive ni direktno ni indirektno za hartije od vrijednosti (koje su klasifikovane u okviru Nivoa 3) kroz ostali ukupni rezultat, primjenjuje se mark to model metoda koja predstavlja proces diskontovanja novčanih tokova finansijskog instrumenta odgovarajućom diskontnom stopom dobijenom kroz konstrukciju krive prinosa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.7. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)**

Značajne promjene prikazane u tabeli iznad u pogledu hijerarhije fer vrijednosti, nastale su zbog reklasifikacije cjelokupnog portfolija dužničkih hartija od vrijednosti iz kategorije Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat u kategoriju Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti (napomena 3.8.4.) .

5.7. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom ima za cilj:

- usaglašenost sa propisima regulatora;
- zaštitu sposobnosti Banke da održi stalnost poslovanja kako bi bila u mogućnosti da obezbijedi isplate akcionarima i naknade ostalim vlasnicima;
- obezbjeđenje kapitala za podršku daljeg razvoja Banke;
- obezbjeđivanje adekvatnog nivoa kapitala za slučaj neočekivanih gubitaka.

Banka vrši kontrolu adekvatnosti kapitala u skladu sa Odlukom a adekvatnosti kapitala kreditnih institucija Centralne banke Crne Gore („Sl. list Crne Gore“ br. 128/20, 140/21 i 144/22). Banka kvartalno dostavlja izvještaje o stanju, strukturi i adekvatnosti kapitala Centralnoj banci.

Regulatorni kapital banke je prudenciono vrednovan kapital koji ima za cilj pokriće neočekivanih gubitaka. Cilj održavanja adekvatnog nivoa regulatornog kapitala koji se mjeri pokazateljima kapitalne adekvatnosti jeste prije svega zaštita banke, njenih povjerilaca i cjelokupne ekonomije, kako bi se obezbjedilo da finansijska institucija ima dovoljno kvalitetne finansijske potpore da bi bezbjedno i efikasno nastavila svoj kontinuitet poslovanja za zdravoj osnovi. Postavljanjem ograničenja kako regulatornih, tako i interno utvrđenih, sprečava se da banka preduzme veći nivo rizik od onoga koji bi mogla podnijeti

Regulatorni kapital banke sastoji se od:

1. Redovnog osnovnog kapitala (CET1)
2. Dodatnog osnovnog kapitala (AT1)
3. Dopunskog kapitala (T2)

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Sl. list Crne Gore“ br. 128/20, 140/21 i 144/22) regulatorni kapital Banke predstavlja zbir elemenata redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala, i dopunskog kapitala. Regulatorni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine iznose EUR 58.466 hiljada, i sastoji se od EUR 48,149 hiljada redovnog osnovnog kapitala i EUR 10,317 hiljada dopunskog kapitala. Banka nema elemente dodatnog osnovnog kapitala.

Elemente redovnog osnovnog kapitala sačinjavaju: plaćeni instrumenti akcijskog kapitala, zadržana dobit iz prethodnih godina, te primjenjivi iznos negativnog efekta prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MFSI 9, shodno članu 504a Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija.

Odbitni elementi od redovnog osnovnog kapitala predstavljaju: odbitke po osnovu akumulirane sveobuhvatne dobiti, ostalih rezervi, prudencijalnog vrednovanja, nematerijalne imovine, te pozitivne razlike između obračunatih rezervacija i ispravki vrijednosti.

Dopunski elementi regulatornog kapitala iznose EUR 10,317 hiljada na datum 31.12.2022. godine i čini ih neamortizovani plaćeni instrumenti dopunskog kapitala (izdatih subordinisanih obveznica). Banka nema odbitaka po osnovu dopunskog kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

6. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI

Prihodi od kamata

U hiljadama EUR

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Depoziti:		
- Inostrane banke	117	-
- Ostalo	20	-
	<u>137</u>	<u>-</u>
Kredit:		
- Banke	103	80
- Državnim organizacije	34	138
- Vlada Crne Gore		
- Preduzeća	5.562	5.911
- Fizička lica	7.387	7.369
Prihodi od naknada koji se priznaju u prihode u kamata:	863	732
	<u>13.949</u>	<u>14.230</u>
Hartije od vrijednosti:	4.303	3.412
	<u>4.303</u>	<u>3.412</u>
Poslovi otkupa:	-	-
Ostali prihodi od kamata	1	1
	<u>1</u>	<u>1</u>
Ukupno prihodi od kamata:	<u>18.390</u>	<u>17.643</u>

Rashodi kamata

U hiljadama EUR

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Depoziti:		
- Banke	113	193
- Finansijske institucije	10	11
- Države organizacije	48	52
- Preduzeća	122	213
- Fizička lica	863	980
	<u>1.156</u>	<u>1.449</u>
Kredit i ostale pozajmice	<u>355</u>	<u>437</u>
Subordinisani dug:	884	1.208
Poslovi lizinga:	134	86
	<u>2.529</u>	<u>3.180</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

7. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRIJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE NE VRIJEDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

a) Troškovi obezvrjeđenja

U hiljadama EUR	2022	2021
Neto rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) po osnovu:		
- kredita	(1.009)	1.201
- depozita kod banaka	6	(8)
- HoV	3.384	198
- vanbilansnih stavki	(52)	(355)
- ostalo	380	327
	2.709	1.363

7.1. Promjene na računima ispravke vrijednosti

	31.12.2021.	Novi plasmani - povećanje ispravke vrijednosti	Postojeći - smanjenje ispravke vrijednosti	Postojeći plasmani - povećanje ispravke vrijednosti	Zatvoreni plasmani - ukidanje ispravke vrijednosti	31.12.2022.
Stanovništvo	5.559	1.008	(837)	1.444	(682)	6.492
Privredni klijenti	10.885	2.743	(1.507)	1.762	(4.713)	9.170
Ukupno	16.444	3.751	(2.344)	3.206	(5.395)	15.662
Potraživanja od banaka	114	143	(2)	6	(110)	151

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

HIPOTEKARNA BANKA A.D., PODGORICA

7. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRIJEĐENJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE NE VRIJEDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA (NASTAVAK)

7.2. Promjene na rezervisanjima

Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

31.12.2021. godine

	Kreditni i potraživanja od klijenata (napomene 17.2)	Kamate (napomene 17.2)	Stecena aktiva (napomene 21)	Rezerve za operativni rizik, rizik zemlje i sudske sporove (napomene 23)	Ostala potraživanja (napomene 21)	Ostala finansijska sredstva	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju (napomene 23)	Obezvrjeđene HoV (napomene 17.3)	Kreditni i potraživanja od banaka (napomene 17.1)	Ukupno
U hiljadama EUR										
Stanje na početku godine	14.445	59	1.257	337	1.027	139	1.095	912	157	19.428
Obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine, neto	1.530	1		4	235	28	(355)	198	(44)	1.597
Ukidanja/ispravke koja nisu imala efekte na troškove obezvrjeđenja i rezervisanja**	(307)	630	(169)	-	(486)	-	-	4	-	(328)
Umanjenje prihoda od kamate na obezvrjeđene plasmane										
Stanje na kraju godine	15.668	690	1.088	341	776	167	740	1.114	113	20.697

31.12.2022. godine

	Kreditni i potraživanja od klijenata (napomene 17.2)	Kamate (napomene 17.2)	Stecena aktiva (napomene 21)	Rezerve za operativni rizik, rizik zemlje i sudske sporove (napomene 23)	Ostala potraživanja (napomene 21)	Ostala finansijska sredstva	Rezervisanja na vanbilansnu evidenciju (napomene 23)	Obezvrjeđene HoV (napomene 17.3)	Kreditni i potraživanja od banaka (napomene 17.1)	Ukupno
U hiljadama EUR										
Stanje na početku godine	15.668	690	1.088	341	776	167	740	1.114	113	20.697
Obezvrjeđenje vrijednosti u toku godine, neto	(969)	2		(13)	205	(10)	(52)	3.496	37	2.696
Ukidanja/ispravke koja nisu imala efekte na troškove obezvrjeđenja i rezervisanja**	(196)	353	(3)	-	-	-	-	18	1	173
Umanjenje prihoda od kamate na obezvrjeđene plasmane										
Stanje na kraju godine	14.503	1.045	1.085	328	981	157	688	4.628	151	23.566

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

8. TROŠKOVI REZERVISANJA

U hiljadama EUR	2022	2021
Neto rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) po osnovu:		
- sudski sporovi	3	(1)
- ostalo	(16)	235
	(13)	234

9. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

Prihodi od naknada U hiljadama EUR	2022	2021
Naknade po kreditima	863	289
Naknade po vanbilasnim poslovima	745	820
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking	4.228	3.113
Naknade za usluge plaćanja prema inostranstvu	2.437	1.614
Naknade po osnovu kartičnog i bankomatskog poslovanja	13.315	8.579
Ostale naknade i provizije	1.513	1.169
	23.101	15.584
 Rashodi od naknada U hiljadama EUR		
	2022	2021
Naknade Centralnoj Banci	1.120	949
Naknade za usluge međunarodnog platnog prometa	417	360
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	2.629	2.303
Naknade po primljenim kreditima i garancijama	64	44
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	8.592	5.608
Ostale naknade i provizije	671	411
	13.493	9.675

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

10. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

U hiljadama EUR	2022	2021
Neto zarade	3.960	2.870
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	1.847	1.964
Ostale neto naknade zaposlenima	86	74
Otpremnine i jubilarne nagrade	-	25
Naknade članovima nadzornog odbora	246	126
Naknade članovima Odbora za razvoj	22	72
Naknade članovima Odbora za kreditni rizik	-	37
Naknade članovima Odbora za održivi razvoj	16	-
Naknade članovima Odbora za praćenje kvaliteta kreditnog portfolia	36	-
Naknade članovima Odbora za edukaciju	3	-
Naknade članovima Investicionog Komiteta	7	7
Naknade članovima za reviziju	42	42
Neto trošak prijevoza	44	40
Putni troškovi i dnevnice	833	620
Obuka zaposlenih	26	21
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 23)	5	3
Date pomoci zaposlenima	21	26
Ostali troškovi	61	42
	7.255	5.969

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

11. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

U hiljadama EUR	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Troškovi zakupa	409	405
Troškovi obezbjeđenja objekata i transporta novca	637	568
Troškovi električne energije i goriva	187	169
Čišćenje	143	160
Održavanje kompjutera i opreme	282	261
Porezi vezani za poslovni prostor	4	7
Troškovi održavanja vozila	73	62
Osiguranje	588	590
Revizija	455	355
Sudski troškovi	2	-
Ostale stručne naknade	3	3
Troškovi advokatskih usluga	23	10
Konsultantske usluge	283	225
Troškovi intelektualnih usluga	58	190
Telefon	106	104
Troškovi komunikacionih mreža	277	240
Poštarina	20	24
Kancelarijski materijal	211	175
Komunalne usluge	21	20
Troškovi reprezentacije	1.111	695
Reklamiranje i marketing	580	537
Pretplate i donacije	206	255
Održavanje softvera	556	523
Iznajmljivanje opreme	105	111
Usluge processinga	934	660
Troškovi kartičnog poslovanja	155	159
Ostali troškovi	491	665
	<u>7.920</u>	<u>7.173</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
12. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U hiljadama EUR	2022	2021
Nekretnine i oprema (napomena 19)	742	767
Nematerijalnih ulaganja (napomena 20)	530	517
Imovina sa pravom korišćenja (napomena 19)	1.242	1.097
	2.514	2.381

13. OSTALI RASHODI

U hiljadama EUR	2022	2021
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	11	3
Razne takse	54	169
Vanredni troškovi	6	41
Ostali rashodi		-
	71	213

14. OSTALI PRIHODI

U hiljadama EUR	2022	2021
Prihod od dividendi	79	133
Ostali prihodi poslovanja	4	-
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	12	30
Ostali prihodi	219	73
	314	236

15. POREZ NA DOBIT**a) Komponente poreza na dobit**

U hiljadama EUR	2022	2021
Obračunati tekući porez	1,178	476
Obračunati odloženi porez	(29)	(11)
	1,149	465
Efektivna poreska stopa	15.98%	9.59%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

15. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

U hiljadama EUR	2022	2021
Rezultat u bilansu uspjeha prije oporezivanja	7.191	4.849
Porez na dobit po zakonskim stopama	1.031	410
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	116	54
Ostalo	2	1
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha	1.149	465
	15.98%	9.59%

Poreska stopa korišćena za 2022. je progresivna i iznosi 9% do 100,000.00 EUR oporezive dobiti, 12% od 100,000.01 EUR do 1,500,000.00 EUR oporezive dobiti i 15% na iznos preko 1,500,000.01 oporezive dobiti, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica. Poreska stopa korišćena za 2021. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica.

c) Odložena poreska sredstva i obaveze

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Odložena poreska sredstva/obaveze kao rezultat knjiženih nerealizovanih dobitka po osnovu hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	38	243	(23)
Odložena poreska sredstva/obaveze po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene i poreske osnovice za nekretnine i opremu	69	39	27
Odložena poreska sredstva/obaveze kao rezultat knjiženih aktuarskih dobitaka/gubitaka po osnovu rezervacija za otpremnine prilikom odlaska u penziju (MRS 19)	3	2	-
	110	284	4

Smanjenje odloženih poreskih sredstava se najvećim dijelom odnosi na promjenu poslovnog modela, uslijed koje je došlo do reklasifikacije cjelokupnog portfolija dužničkih hartija od vrijednosti iz kategorije *Finansijska sredstva po fer vrijednosti* kroz ostali ukupni rezultat ukategoriju *Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti* (napomena 3.8.4.) .

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Gotovina u blagajni:	29.102	28.843	24.723
- u EUR	25.486	26.212	23.590
- u stranoj valuti	3.616	2.631	1.133
Žiro račun	258.758	177.001	114.835
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	38.246	28.931	22.853
Sredstva u procesu naplate	2.091	1.106	979
	328.197	235.881	163.390

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine predstavlja izdvojena sredstava skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi „Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG”, br. 88/17 i 43/20). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite, osim depozita centralnih banaka.

Obaveznu rezervu banke obračunavaju primjenom stope od:

- 5.5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 4.5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.

Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, odnosno 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 5.5%.

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom propisanih stopa na odgovarajući dio osnovice u toku prethodnog obračunskog perioda. Period održavanja je mjesečni period, od treće srijede u mjesecu i traje do dana koji prethodi trećoj srijedi sljedećeg mjeseca.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne može se izdvajati i držati u drugom obliku. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR. Sredstva izdvojena na račune Centralne banke u inostranstvu, ne mogu se transferisati na druge račune u inostranstvu, već se mogu transferisati isključivo na transakcioni račun Banke u RTGS sistemu.

Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene u skladu sa Odlukom, Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenom za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Ukoliko Banka planira povlačenje sredstava obavezne rezerve sa računa Centralne banke u inostranstvu, u iznosu većem od EUR 500.000, dužna je da najavi i o tome pisanim putem obavijesti Centralnu banku najkasnije tri radna dana prije dana povlačenja sredstava obavezne rezerve.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA (Nastavak)

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve. Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

Kada Centralna banka utvrdi da je banka nepravilno obračunala i/ili izdvojila obaveznu rezervu ili je nije izdvojila u propisanom roku, odnosno da ne održava obaveznu rezervu u propisanom iznosu, banka je dužna da za utvrđeni iznos nepravilno obračunate ili neblagovremeno izdvojene obavezne rezerve mjesečno plaća naknadu po stopi utvrđenoj posebni propisom Centralne banke.

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

17.1. Krediti i potraživanja od banaka

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.	
Korespodentni računi kod inostranih banaka	24.544	38.907	17.209	
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija, rezidenti	-	-	-	
Depoziti kod banaka i ostalih depozitnih institucija, nerezidenti	-	98	5	
Kredit bankama	9.625	5.002	5.003	
	34.169	44.007	22.217	
<i>Minus Obezvrjeđenje vrijednosti kredita i potraživanja od banka</i>	(150)	(114)	(157)	
	34.019	43.893	22.060	
	Stanje 1.januar 2021.	Stanje 31.decembar 2021.	Promjene u toku godine	Stanje 31.decembar 2022.
Ispravka vrijednosti kredita i potraživanja od banaka (napomena 7.2)	(157)	(114)	(37)	(151)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.2. Krediti i potraživanja od klijenata

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
U hiljadama EUR			
Dospjeli krediti:			
- Vlada Crne Gore	-	-	-
- opštine (javne organizacije)	-	-	2
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2.262	3.391	2.293
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	-	-	-
- fizička lica	1.736	1.641	1.303
- ostalo	16	10	14
Kratkoročni krediti:			
- Vlada Crne Gore	-	-	-
- opštine (javne organizacije)	-	-	103
- privredna društva u privatnom vlasništvu	39.264	32.605	27.047
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	-	-	-
- fizička lica	5.141	4.100	3.192
- ostalo	455	642	1.081
Dugoročni krediti:			
- Vlada Crne Gore	-	-	-
- opštine (javne organizacije)	63	44	95
- privredna društva u privatnom vlasništvu	91.679	91.922	93.718
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	1.851	2.283	2.884
- fizička lica	106.978	97.233	95.326
- ostalo	1.150	2.456	2.279
	250.595	236.327	229.337
Kamatna potraživanja:			
- krediti	1.154	925	202
Vremenska razgraničenja:			
- kamata po kreditima	1.458	1.252	1.142
- naknade	(1.014)	(811)	(733)
Factoring		-	5
Pale garancije	281	480	10
	1.879	1.846	626
	252.474	238.173	229.963
<i>Minus:</i>			
Obezvrjeđenje vrijednosti kredita, palih garancija i faktoringa (napomena 7.2)	(14.503)	(15.667)	(14.445)
Obezvrjeđenje vrijednosti kamata (napomena 7.2)	(1.045)	(690)	(59)
Obezvrjeđenje vrijednosti vremenskih razgraničenja	(114)	(87)	(64)
	(15.662)	(16.444)	(14.568)
	236.812	221.729	215.395

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)

Koncentracija po djelatnostima ukupno neto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

U hiljadama EUR	31. decembar 2022	31. decembar 2021	1. januar 2021
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.955	2.276	3.256
Rudarstvo	4.527	4.651	4.047
Prerađivačka industrija	4.222	7.047	9.996
Snadbijevanje vodom	744	741	361
Građevinarstvo	21.763	24.007	26.128
Trgovina	45.934	37.321	32.171
Saobraćaj i skladištenje	5.350	5.977	8.686
Usluge pružanja smještaja i ishrane	17.285	17.846	20.755
Informisanje i komunikacija	3.067	1.227	1.355
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.718	2.526	700
Trgovina nekretninama	6.705	3.829	3.722
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	5.914	4.256	2.762
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	983	1.679	2.131
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	-	-	-
Obrazovanje	204	177	132
Zdravstvo i socijalna zaštita	361	631	239
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	787	769	298
Ostale uslužne djelatnosti	6.751	7.365	2.264
Nerezidenti-pravna lica	-	1.162	1.194
Stanovništvo	108.542	98.242	95.198
	236.812	221.729	215.395

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.2. Krediti i potraživanja od klijenata (Nastavak)

Promjene na kreditima i potraživanjima od klijenata i ispravci vrijednosti prikazane su u sledećim tabelama:

KREDITI	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	TOTAL
31/12/2021	106.746	61.790	65.461	4.176	238.173
Novi	71.207	46.677	1.081	86	119.051
Prelasci iz Nivoa 1	(10.998)	10.279	719	-	-
Prelasci iz Nivoa 2	4.907	(11.393)	6.486	-	-
Prelasci iz Nivoa 3	14.538	17.319	(31.857)	-	-
Prelasci POCI	-	-	-	-	-
Postojeci naplata	(18.113)	(10.771)	(4.070)	-	(32.954)
Postojeci uvecanje	7.931	1.173	380	18	9.502
Zatvoreni	(30.385)	(26.515)	(19.901)	(4.002)	(80.803)
Otpis	(17)	(6)	(472)	-	(495)
Prelasci u druge Nivoae	-	-	-	-	-
31/12/2022	145.816	88.553	17.827	278	252.474

ISPRAVKE	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	TOTAL
31/12/2021	(1.643)	(4.116)	(9.772)	(913)	(16.444)
Novi	(987)	(2.635)	(110)	(19)	(3.751)
Prelasci iz Nivoa 1	159	(151)	(8)	-	-
Prelasci iz Nivoa 2	(173)	1.062	(889)	-	-
Prelasci iz Nivoa 3	(577)	(1.580)	2.157	-	-
Prelasci POCI	-	-	-	-	-
Postojeci naplata	653	1.246	444	-	2.343
Postojeci uvecanje	(230)	(528)	(2.373)	(73)	(3.204)
Zatvoreni	422	1.286	2.556	795	5.059
Otpis	-	1	334	-	335
Prelasci u druge Nivoae	-	-	-	-	-
31/12/2022	(2.376)	(5.415)	(7.661)	(210)	(15.662)

Na dan 31.12.2022.godine. porfolio Banke na individualnoj ispravci vrijednosti iznosi EUR 73.987 hiljada (2021: EUR 118.928 hiljada). a na kolektivnoj ispravci vrijednosti EUR 178.488 hiljada (2021: EUR 119.245 hiljada).

Na dan 31.12.2022.godine. ispravka vrijednosti za portfolio koji je na individualnoj ispravci iznosi EUR 9.962 hiljada (2021: EUR 11.327 hiljada). a za portfolio koji je na kolektivnoj ispravci EUR 5.700 hiljade (2021: EUR 5.117 hiljada).

Na dan 31.12.2022.godine. na individualnoj ispravci se nalazi 230 kreditnih partija (2021: 528). a na kolektivnoj 45.964 kreditnih partija (2021: 58.725).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.3 Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021
Dužničke hartije od vrijednosti			
Rezidenti	97.896	-	-
Nerezidenti	107.271	3.562	1.107
	205.167	3.562	1.107
<i>Ispravka vrijednosti</i>	4.628	10	-
	200.539	3.552	1.107

U hiljadama EUR	Stanje na 1. januar 2021. godine	Stanje na 31. decembar 2021. godine	Promjena	Stanje na 31. decembar 2022. godine
Dužničke hartije od vrijednosti	-	(10)	(4.618)	(4.628)
	-	(10)	(4.618)	(4.628)

Hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao finansijska sredstva po metodi amortizovanog troška sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine imaju ukupnu vrijednost od EUR 200.539 hiljada. Najveći udio ulaganja odnosi se na lokalne i euroobveznice, kao i državne zapise Crne Gore čija vrijednost na 31. decembar 2022. godine iznosi EUR 97.678 hiljada. Ostatak portfelja koji je klasifikovan po metodi amortizovanog troška odnosi se na dužničke hartije od vrijednosti – nerezidente.

Lokalne obveznice Crne Gore dospijevaju 2024. i 2026. godine, sa kuponskim kamatnim stopama od 3% i 3,5%, imaju nominalnu vrijednost EUR 24.096 hiljada.

Euroobveznice Crne Gore čiji je rok dospijeća od 2025. godine do 2029. godine, sa kuponskom kamatnom stopom koja iznosi: 3,375 % za seriju koja dospijeva 2025. godine, 2,875 % za seriju koja dospijeva 2027. godine i 2,55 % za seriju koja dospijeva 2029. godine, imaju nominalnu vrijednost EUR 64.324 hiljada.

Državni zapisi Crne Gore čija je ročnost 182 dana, sa kuponskim kamatnim stopama koje iznose: 2,98%, 3,5%, 3,75% i 4%, imaju nominalnu vrijednost EUR 9.000 hiljada.

Dužničke hartije od vrijednosti – nerezidenti na dan 31. decembar 2022. godine imaju vrijednost EUR 102.860 hiljada. Ove hartije od vrijednosti, nominalne vrijednosti od EUR 105.246 hiljada, dospijevaju u periodu od 2023. godine do 2032. godine sa kuponskim kamatnim stopama koje se kreću od 0,25 % do 6,375 %.

Kao što je navedeno u Napomeni 3.8.4, Banka je tokom 2022. godine izvršila reklasifikaciju dijela portfolija hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat u portfolio po amortizovanoj vrijednosti.

Na datum 01.12.2022. godine, izvršena je reklasifikacija obveznica bruto knjigovodstvene vrijednosti EUR 140.121 hiljada. Navedene reklasifikacije nisu imale uticaja na odmjerenje očekivanih kreditnih gubitaka, ali jesu na njihovu prezentaciju (reklasifikacija sa ostalih rezervi u okviru kapitala na poziciju u aktivu).

Efekti reklasifikacije na ostalu sveobuhvatnu dobit prezentovani su zasebno u okviru Iskaza o promjenama na kapitalu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)

17.3 Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti (Nastavak)

	31. decembar 2022	31. decembar 2021
Kratkoročni dužnički instrumenti - državni zapisi Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	8.868	-
Kratkoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	3.995	1.000
Kratkoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	15.381	1.536
Kratkoročni dužnički instrumenti - supranacionalne obveznice	5.558	-
Kratkoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	25.236	888
Dugoročni dužnički instrumenti - euroobveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	63.611	-
Dugoročni dužnički instrumenti - domaće obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	24.103	-
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	23.375	-
Dugoročni dužnički instrumenti - municipalne obveznice	279	-
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	24.752	100
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	7.482	-
	202.640	3.524
Potraživanja za kamatu	2.527	38
Ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	(4.628)	(10)
	200.539	3.552
	Iznos glavnice koji dospijeva preko 1 godine	Dospijeće
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	4.418	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	3.570	2024
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	274	
Dugoročni dužnički instrumenti - domaće obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	22.716	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	4.585	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	2.524	
Dugoročni dužnički instrumenti - euroobveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	28.863	2025
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	1.007	
Dugoročni dužnički instrumenti - municipalne obveznice	279	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	6.513	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	1.439	2026
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	1.497	
Dugoročni dužnički instrumenti - domaće obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	1.386	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	7.087	
Dugoročni dužnički instrumenti - euroobveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	16.479	2027
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	2.686	
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	950	2028
Dugoročni dužnički instrumenti - euroobveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore	18.268	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	3.061	2029
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	1.462	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	4.670	2030
Dugoročni dužnički instrumenti - korporativne obveznice	2.046	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice finansijskih institucija	1.700	2031
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	3.090	
Dugoročni dužnički instrumenti - obveznice inostranih vlada	3.032	2032
	143.602	

Nominalne kamatne stope na domaće i euroobveznice se kreću u rasponu od 2.55 % do 3.375 %.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

18. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT I KOJA SE DRŽE RADI TRGOVANJA

18.1. Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Dužničke hartije od vrijednosti			
Vlade Crne Gore	-	78.198	85.387
Nerezidenti	-	55.202	35.161
	-	133.400	120.548
Vlasničke hartije od vrijednosti			
Rezidenti	103	187	179
Nerezidenti	5.772	6.299	7.423
	5.875	6.486	7.602
	5.875	139.886	128.150

U hiljadama EUR	Stanje na 1. januar 2021. godine	Stanje na 31. decembar 2021. godine	Promjena	Stanje na 31. decembar 2022. godine
Dužničke hartije od vrijednosti	912	(1.104)	1.104	-
Vlasničke hartije od vrijednosti	-	-	-	-
	912	(1.104)	1.104	-

Hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao finansijska sredstva po fer vrijednosti i njenog priznavanja kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine u iznosu od EUR 5.875 hiljada odnose se na uloge u obvezničke investicione fondove u iznosu od EUR 5.531 hiljada, kao i ulaganja u akcije kompanija u iznosu od EUR 344 hiljada.

18.2 Hartije od vrijednosti koje se drže radi trgovanja

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Dužničke hartije od vrijednosti			
Rezidenti	-	-	-
Nerezidenti	-	7.465	-
	-	7.465	-

Na dan 31.12.2022. godine, ne postoje ulaganja u hartije od vrijednosti koje su klasifikovane po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka (FVPL).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2022. i 2021. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Kompjuterska oprema</u>	<u>Ostala oprema</u>	<u>Investicije u toku</u>	<u>Imovina sa pravom koriscenja</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost						
Stanje, 1. januar 2021.						
Godine	-	1.880	5.405	62	5.080	12.427
Povećanja	-	109	391	71	1.213	1.784
Modifikacija perioda zakupa	-	-	-	-	(456)	(456)
Prenos	-	17	83	(100)	-	-
Otuđenja, rashodovanja i prestanak ugovora	-	(300)	(391)	(5)	(1.525)	(2.221)
Stanje, 31. decembar 2021. Godine	-	1.706	5.488	28	4.312	11.534
Povećanja	-	117	150	515	4.836	5.618
Modifikacija perioda zakupa	-	-	-	-	341	341
Prenos	160	4	128	(292)	-	-
Otuđenja, rashodovanja i prestanak ugovora	-	(355)	(235)	(23)	-	(613)
Stanje, 31. decembar 2022. Godine	160	1.472	5.531	228	9.489	16.880
Ispravka vrijednosti						
Stanje, 1. januar 2021.						
Godine	-	1.427	3.582	-	1.204	6.213
Amortizacija (napomena 12)	-	248	519	-	1.097	1.864
Otuđenja i rashodovanja	-	(300)	(174)	-	(878)	(1.352)
Stanje, 31. decembar 2021. Godine	-	1.375	3.927	-	1.423	6.725
Amortizacija (napomena 12)	1	236	505	-	1.242	1.984
Otuđenja, rashodovanja i prestanak/modifikacija ugovora	-	(353)	(226)	-	-	(579)
Stanje, 31. decembar 2022. Godine	1	1.258	4.206	-	2.665	8.130
Sadašnja vrijednost:						
- 31. decembra 2022. Godine	159	214	1.325	228	6.824	8.750
- 31. decembra 2021. Godine	-	331	1.561	28	2.889	4.809
- 1. januar 2021. Godine	-	453	1.823	62	3.876	6.214

Na dan 31. decembra 2022. godine Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

Investicije u toku se najvećim dijelom odnose na plaćanja koje se odnose na nabavku i instalaciju bankomata u iznosu od 225 hiljada EUR i nabavku stalaka za POS terminale u iznosu od 3 hiljade EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

19. NEKRETNINE. POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

Imovina sa pravom korišćenja

	<u>Poslovni prostor</u>	<u>Oprema</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan 1. januar 2021. godine	2.808	1.068	3.876
Stanje na dan 1. januar 2022. godine	1.775	1.114	2.889
Nove nabavke	4.836	-	4.836
Amortizacija	(882)	(360)	(1.242)
Prestanak ugovora sredstvo	-	-	-
Prestanak ugovora akumulirana amortizacija	-	-	-
Modifikacija perioda zakupa	(5)	346	341
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	<u>5.724</u>	<u>1.100</u>	<u>6.824</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

20. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2022. i 2021. godine:

	Ostala nematerijalna ulaganja	Licence	Softver	Nematerijalna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2021. godine	321	1.286	3.250	116	4.973
Povećanja	-	50	300	203	553
Prenos	-	-	189	(213)	(24)
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	(35)	(35)
Stanje, 31. decembar 2021. godine	321	1.336	3.739	71	5.467
Povećanja	-	5	250	551	806
Prenos	-	-	66	(281)	(215)
Otuđenja i rashodovanja	(34)	-	(8)	-	(42)
Stanje, 31. decembar 2022. godine	287	1.341	4.047	341	6.016
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januar 2021. godine	321	468	2.165	-	2.954
Amortizacija (napomena 12)	-	102	415	-	517
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-	-
Stanje, 31. decembar 2021. godine	321	570	2.580	-	3.471
Amortizacija (napomena 12)	-	105	425	-	530
Otuđenja i rashodovanja	(34)	-	(7)	-	(41)
Stanje, 31. decembar 2022. godine	287	675	2.998	-	3.960
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembra 2022. godine	-	666	1.049	341	2.056
- 31. decembra 2021. godine	-	766	1.159	71	1.996
- 1. januar 2021. godine	-	818	1.085	116	2.019

Povećanja na nematerijalnim sredstvima tokom 2022. godine odnose se uglavnom na povećanje softvera tj. implementaciju novih aplikacija, u okviru aplikativnog softvera Dabar u iznosu od EUR 242 hiljade, ulaganjima u automatizaciju procesa u iznosu od EUR 43 hiljade, kao i novim uslugama, funkcionalnostima i softverskim poboljšanjima vezana za kartično i elektronsko bankarstvo (Apple Pay, Soft POS) u iznosu od EUR 31 hiljada.

Investicije u toku za nematerijalna ulaganja iznose EUR 341 hiljada. Ove investicije se najvećim dijelom odnose na softverske projekte vezane za kartično i bankomatsko poslovanje.

Banka u skladu sa IAS 38 ne amortizuje licence sa neograničenim vijekom trajanja. Korisni vijek trajanja se preispituje na kraju svakog izvještajnog perioda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

21. OSTALA SREDSTVA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	2.802	1.105	1.275
Unaprijed plaćeni troškovi	681	689	771
Potraživanja iz kastodi poslova	59	48	46
Avansi	625	190	203
Ostala potraživanja po naknadama i provizijama	303	268	247
Potraživanja od državnih fondova	70	108	65
Potraživanja od kupaca	222	134	224
Potraživanja po kartičnom poslovanju	789	685	707
Potraživanja od zaposlenih	316	304	77
Ostala finansijska potraživanja	23	35	70
Ostala poslovna potraživanja	677	504	968
<i>Obezvrijeđenje vrijednosti ostalih sredstava</i>	<i>(2.107)</i>	<i>(1.777)</i>	<i>(2.220)</i>
	4.460	2.293	2.433

Sredstva stečena naplatom u iznosu od EUR 2.802 hiljada na dan 31. decembra 2022. godine (31. decembra 2021: EUR 1.105 hiljada) se odnose na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita, a koja su u vlasništvu Banke u periodu dužem od 12 mjeseci. Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja se evidentiraju po nižoj od ukupne vrijednosti potraživanja i procijenjene vrijednosti.

Ispravka vrijednosti ostalih sredstava najvećim delom odnosi se na stečenu aktivu u iznosu EUR 1.085 hiljada (31. decembra 2021: EUR 1.088 hiljada) i EUR 1.022 hiljada na ispravku vrijednosti iz poslovnih odnosa (31. decembra 2021: EUR 689 hiljada).

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

22.1 DEPOZITI BANAKA I CENTRALNIH BANAKA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Depoziti po viđenju	2.417	1.670	1.169
Oročeni depoziti	44	44	45
	2.461	1.714	1.214

Depoziti Banaka u iznosu od EUR 2.461 hiljada na dan 31. decembar 2022. godine (31. decembra 2021. EUR 1.714 hiljada) se odnose na oročene i depozite po viđenju, od čega se EUR 917 hiljada odnose na depozite po viđenju od domaćih banaka, a EUR 1.500 hiljade se odnose na depozite po viđenju inostranih banaka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
(Nastavak)
22.2 DEPOZITI KLIJENATA

Depoziti po viđenju fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu 0.01% na godišnjem nivou.

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Depoziti po viđenju:			
- finansijske institucije	3.101	2.181	1.174
- privredna društva u privatnom vlasništvu	206.694	145.754	121.188
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	30.412	44.936	16.621
- opštine (javne organizacije)	5.750	4.960	2.710
- fondovi	757	450	713
- fizička lica	316.154	198.479	146.016
- neprofitne organizacije	9.853	8.793	7.926
- vlada RCG	13.978	7.294	3.775
- ostali	14.502	10.119	12.069
	601.201	422.966	312.192
Sredstva na escrow računu	3.706	4.384	2.188
Kratkoročni depoziti:			
- finansijske institucije	1.000	900	1.200
- privredna društva u privatnom vlasništvu	3.080	4.391	5.490
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	2.085	7.120	3.000
- opštine (javne organizacije)	1	600	650
- fondovi	-	-	-
- fizička lica	39.327	47.994	41.321
- neprofitne organizacije	84	76	-
- vlada RCG	400	302	5.108
- ostali	1.453	1.450	1.450
	47.430	62.833	58.219
Dugoročni depoziti:			
- finansijske institucije	3	3	3
- privredna društva u privatnom vlasništvu	15.161	17.460	20.271
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom			
- opštine (javne organizacije)	1.372	572	654
- fondovi			
- fizička lica	31.149	37.972	32.887
- neprofitne organizacije	57	57	59
- vlada RCG		150	251
- ostali	102	2	5
	47.844	56.216	54.130
<i>Obaveze za kamate i ostala pasiva</i>			
Vremenska razgraničenja: depoziti	1.253	1.860	1.617
	701.434	548.259	428.346

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 6,30% godišnje u zavisnosti od paketa štednje koji se izabere i iznosa koji se oročava (do EUR 50 hiljada i preko EUR 50 hiljada). Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u stranoj valuti su deponovani u zavisnosti od valute, uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 0,90% na godišnjem nivou.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti privrednih društava u EUR su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od 0% do 2.50 % na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i iznosa koji se oročava (do EUR 100 hiljada i preko EUR 100 hiljada). Na kratkoročne i dugoročne oročene depozite u drugim valutama kamatna stopa je 0.25%.

Na depozite po viđenju pravnih lica obračunava se kamata u rasponu od 0% do 0.40% na godišnjem nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI
(Nastavak)

22.3. KREDITI KLIJENATA KOJI NIJESU BANKE

U hiljadama EUR	Period (Godina)	Godišnja kamatna stopa	31.12.2022.	31.12.2021.	1.12.2021.
Evropska investiciona banka (2009.)	12	4.032%	-	-	297
Evropska investiciona banka (2009.)	12	3.923%	-	-	165
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3.604%	-	236	695
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3.168%	-	231	454
Evropska investiciona banka (2010.)	12	3.019%	-	227	447
Evropska investiciona banka (2011.)	12	3.841%	185	544	889
Evropska investiciona banka (2011.)	12	3.181%	99	195	288
Evropska investiciona banka (2012.)	12	2.398%	420	623	822
European Bank for Reconstruction and Development (2020.)	2.5	2.860%		3.333	5.000
Green For Growth Fund, See S.A. (2021)	6.11	4.679%	3.500	3.500	-
			4.204	8.889	9.057
Investiciono razvojni fond Crne Gore A.D., Podgorica (2014. do 2021.)	3.10 -15.3	1%-5,78%	8.964	11.175	12.910
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća (2007.)	7.6	1%	50	50	50
Ministarstvo Finansija (2021)	9	0%	2.531	2.531	-
			11.545	13.756	12.960
			15.749	22.645	22.017
<i>Vremenska razgraničenja</i> Nedospjela kamata			15	22	31
Ukupno			15.764	22.667	22.048

Sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine, Banka ima obaveze prema Evropskoj investicionoj banci („EIB“) po osnovu dugoročnih kredita u iznosu EUR 704 hiljada (31. decembra 2021. godine: EUR 2.056 hiljada). Krediti su odobreni za podsticanje razvoja malih i srednjih privrednih društava u Crnoj Gori, uz grejs period u trajanju do maksimum dvije godine. Sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih obaveza prema EIB-u predstavlja garancija Vlade Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

22. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (Nastavak)**22.3. KREDITI KLIJENATA KOJI NIJESU BANKE (Nastavak)**

Banka je u toku 2021. godine potpisala i ugovor o kreditu sa Green for Growth Fund-om, u iznosu od 7 miliona eura, a koja sredstva su namijenjena za finansiranje izgradnje i dogradnje energetski efikasnih objekata. Isplata je u dvije tranše po 3.5 miliona EUR, u decembru 2021. je isplaćena prva tranša. Krajnji rok otplate je decembar 2028. Druga tranša GGF kredita nije isplaćena u aprilu mjesecu 2022. godine. U međuvremenu, potpisana su dva amandmana između Banke i GGF-a. Jedan je potpisan 12. aprila, a drugi 20. juna. Navedenim amandmanima definisano da će druga rata kredita biti isplaćena 24. juna, odnosno 26. septembra 2022. godine.

Međutim, u septembru mjesecu 2022. godine, nije došlo do isplate pomenture rate, iz razloga što su Banka i GGF dogovorili da se, za potrebe realizacije ugovora, obezbijedi tehnička pomoć od strane GGF-a, kako bi se angažovao konsultant koji bi za Banku pripremio analizu projekata koji bi mogli biti u potpunosti finansirani od GGF-a. Cilj konsultantskog ugovora je pružanje podrške od strane GGF-a, na način što bi se za potrebe Banke angažovao konsultant koji bi izradio određeni broj procjena utjecaja (IA) projekata na životnu sredinu, kako bi se provjerile i prijavile uštede primarne energije i nivoa smanjenja emisija CO2 kod projekata koji će se finansirati iz zajma GGF-a.

Konsultantski Ugovor o pružanju usluga za procjenu uticaja (GGF Impact Assesment Services) još uvijek nije potpisan. Očekuje se da bude potpisan tokom marta ili aprila mjeseca 2023. godine. Nakon izrade navedenog dokumenta, i rezultata koji budu prezentovani, razmotiće se dalje aktivnosti vezano za realizaciju projekta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
23. REZERVE

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu:			
- vanbilansnih izloženosti (napomena 7.2.)	688	740	1.095
- operativnog rizika i rizika zemlje (napomena 7.2.)	300	316	310
- sudskih sporova (napomena 7.2.)	28	25	27
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	52	46	21
	1.068	1.127	1.453

	31. decembar 2022	Procjena na dan 31. decembar 2021	1. januar 2021
Diskontna stopa – za otpremnine zaposlenih	2.88%	2.88%	2.88%
Kretanje radne snage(ne uključuje ustupljene zaposlene od strane agencija za zapošljavanje)	1.43%	3.96%	4.66%
Stopa inflacije	13.00%	2.41%	-0.26%
Očekivana stopa rasta zarada	-	-	-

Kretanje na rezervisanjima za naknade zaposlenima prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	2022	2021	01-01-2021
Stanje na početku godine	46	21	17
Rezervisanja u toku godine (napomena 10)	5	3	4
Rezervisanja u toku godine preko kapitala	1	23	-
Korišćenje rezervacija	-	(1)	-
Stanje na dan 31. decembar	52	46	21

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
24. OSTALE OBAVEZE

U hiljadama EUR	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	1. januar 2021.
Obaveze po komisionim poslovima	384	625	185
Primljeni avansi	3.764	3.305	2.820
Obaveze za ostale poreze	49	50	47
Obaveze po osnovu odbijanja od platnog spiska	91	22	30
Obaveze prema dobavljačima	890	777	464
Ukalkulisane obaveze		382	393
Obaveze po osnovu lizinga-imovina sa pravom koriscenja	6.873	2.908	3.866
Obaveze po osnovu kastodi poslova	4.318	5.417	3.865
Privremeni racun	755	2.229	798
Ostale obaveze	3.837	813	833
	20.961	16.528	13.301

Obaveze po osnovu lizinga

	Poslovni prostor	Tehnička oprema	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2021. godine	2.796	1.070	3.866
Stanje na dan 1. januar 2022. godine	1.790	1.118	2.908
Nove nabavke	4.836	-	4.836
Trošak kamate	22	104	126
Raskid ugovora	-	-	-
Modifikacija cijene zakupa/perioda lizinga	(9)	338	329
Usklađivanja za varijabilani deo lizing plaćanja	-	-	-
Lizing plaćanja	(952)	(374)	(1.326)
Usklađivanje za kursne razlike	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	5.687	1.186	6.873

Dospijeće obaveza po osnovu lizinga

	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Obaveze po osnovu lizinga	315	931	3.565	2.062	6.873

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
26. SUBORDINISANI DUG

Pregled stanja subordinisanog duga na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine prikazan je u sljedećem pregledu:

U hiljadama EUR	Godina emitovanja duga	Period/ godina	Godišnja kamatna stopa	2022	2021	01-01-2021
Subordinisane obveznice HB01	2014	7	6.00%	-	-	10.022
Subordinisane obveznice HB02	2017	6	5.90%	4.095	4.080	4.087
Subordinisane obveznice HB03	2019	6	5.00%	8.167	8.163	8.147
Subordinisane obveznice HB04	2021	6	4.50%	5.086	4.989	-
				17.348	17.232	22.256

27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, koji su određeni Zakonom o kreditnim institucijama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore.

Banka je dužna da u svakom trenutku ispunjava sljedeće kapitalne zahtjeve:

- 1) koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%;
- 2) koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%;
- 3) koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%.

Pored navedenih, zakonom minimalno propisanih koeficijenata, Banka mora ispunjavati i sledeće zahtjeve za kapitalnim baferima:

- bafer za očuvanje kapitala – 0,625%;
- kontraciklični bafer – 0%;
- bafer za OSV institucije – 2%;

tj. kombinovani kapitalni bafer u iznosu od 2.625%.

Prikaz minimalno zahtjevanih i ostvarenih kapitalnih koeficijenata dat je u sledećoj tabeli:

31.12.2022.

	MIN:	Ostvareno:
CET1:	7,125%	15,49%
T1:	8,625%	15,49%
Ukupan zahtjev:	10,625%	18,81%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
27. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CBCG (Nastavak)

	<u>2021</u>
Sopstvena sredstva Banke	54.214
Osnovni kapital Banke	42.014
Subordinisani dug	17.000
Koeficijent solventnosti	16.55%
	<u>2022</u>
Regulatorni kapital	58.466
Osnovni kapital (Tier 1)	48.149
Redovni osnovni kapital (CET 1)	48.149
Dopunski kapital (Tier 2)	10.317
Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1)	15,49%
Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1)	15,49%
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR)	18,81%

Ostvareni pokazatelji poslovanja

U hiljadama EUR	Propisani limiti	Ostvareni pokazatelji poslovanja	
		2022.	2021.
Kapital	Minimalni iznos osnivačkog kapitala EUR 7.5 miliona	62.451	55.344
Koeficijent solventnosti	Minimum 10%	n/a	16,55%
Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1)	min 4,5% zakonski / min HB za 2022 7,125%	15,49%	n/a
Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1)	min 6% zakonski / min HB za 2022 8,625%	15,49%	n/a
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR)	min 8% zakonski / min HB za 2022 10,625%	18,81%	n/a
Ukupna izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	Maksimum 25% osnovnog kapitala	15%	18%
Zbir svih velikih izloženosti Banke	Nije propisan limit	138%	115%
Ukupna izloženost prema svim licima povezanim sa bankom	Maksimum 200% osnovnog kapitala	10%	15%
Ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u banci	Maksimum 10% sopstvenih sredstava Banke	n/a	7%
Ukupna izloženost prema članu nadzornog ili upravnog odbora i prokuristi kreditne institucije	Maksimum 2% osnovnog kapitala	1,12%	n/a
Pokazatelj minimalne likvidnosti	0,9 na dnevnom nivou/1 na dekadnom nivou	RLS 2,58 / DPL 2,58	RLS 2,82 / DPL 2,82
Devizni rizik - neto otvarana pozicija za pojedinačnu valutu	15% osnovnog kapitala banka	1%	0%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

28. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U hiljadama EUR	31. decembar 2022	31. decembar 2021	1. januar 2021
Nepovucene kreditne linije	34.846	29.684	18.540
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	286	298	249
Izdane garancije			
- Izdate plative garancije	28.293	30.074	27.311
- Izdate činidbene garancije	15.595	21.597	27.567
- Ostale vrste garancija	15.895	15.688	19.431
	94.915	97.341	93.098
Kolateral po osnovu potraživanja	484.620	491.175	448.116
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	353.743	288.733	171.829
Evidentna kamata		112	635
Ukupno	838.363	780.020	660.580
Ukupno	933.278	877.361	753.678

Ostale vrste garancija uključuju tenderske, carinske i avansne tipove garancija.

Ostale stavke vanbilansne izloženosti Banke se najvećim dijelom odnose na dobijene kreditne obligacije po kastodi poslovima u iznosu EUR 351.479 hiljada (2021.godine: EUR 286.520 hiljada) i otpisana potraživanja iz interne evidencije EUR 2.265 hiljada (2021.godine: EUR 2.213 hiljada).

Dobijene kreditne obligacije po kastodi i brokerskim poslovima obuhvataju dobijene kreditne obligacije po kastodi poslovima u iznosu EUR 279.962 hiljada (2021.godine: EUR 233.108 hiljada) i dobijene kreditne obligacije po brokerskim poslovima u iznosu EUR 71.517 hiljada (2021.godine: EUR 53.412 hiljada)

29. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Za potrebe iskaza o tokovima gotovine, pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se priznaju sva sredstva sa rokom dospjeća kraćim od tri mjeseca, i to: gotovina i slobodna raspoloživa sredstva kod Centralne banke Crne Gore, drugih banaka i depozitnih institucija.

U hiljadama EUR	31.Decembar 2022	31.Decembar 2021	1. januar 2021
Gotovina u blagajni	25.486	26.212	23.590
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	3.616	2.631	1.133
Sredstva u procesu naplate	2.092	1.106	979
Žiro račun	258.758	177.001	114.835
Korespodentni računi kod inostranih banaka	24.543	38.907	17.209
Depoziti kod CBCG	38.246	28.931	22.853
	352.741	274.788	180.599

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Transakcije sa povezanim licima su prikazane u narednim tabelama:

	31. decembar 2022	31. decembar 2021
<u>Sredstva</u>		
<u>Kredit i poztazivanja od banaka</u>		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	3.125	120
	3.125	120
<u>Kredit i potraživanja od klijenata</u>		
Todorović Miljan Nikola	541	-
Montinari Dario	-	561
Montinari Andrea	-	3.581
Gorgoni Mario	-	10
Zaposleni i sa njima povezana lica	209	2.271
	750	6.423
<u>Hartije od vrijednosti</u>		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	3.740	2.015
	3.740	2.015
<u>Ostala finansijska potraživanja</u>		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	7	-
Sigilfredo Montinari	-	3
	7	3
<u>Ukupno sredstva</u>	7.622	8.561
<u>Obaveze</u>		
<u>Depoziti banaka</u>		
Podravska Banka d.d., Koprivnica	389	261
	389	261
<u>Depoziti klijenata</u>		
Todorović Miljan Nikola	1.803	-
Miljan Todorović	304	286
Gorgoni Lorenzo	-	47
Sigilfredo Montinari	-	-
Cerere s.p.a.	1.101	14
Gorgoni Mario	-	20
Gorgoni Paolo	-	2
Njavro Mato	18	-
Moniaci Antonio	16	-
Zaposleni i sa njima povezana lica	924	1.202
	4.166	1.571

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2022. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA(Nastavak)

Ostale obaveze		
Sigilfredo Montinari	86	16
Zaposleni i sa njima povezana lica	-	95
	<u>86</u>	<u>111</u>
Ukupno obaveze	<u>4.641</u>	<u>1.943</u>

Rashodi iz transakcija sa povezanim licima koja imaju značajan uticaj na poslovanje Banke u toku 2022. godine iznosili su EUR 1.850 hiljada (2021. godina: EUR 1.013 hiljada), dok su prihodi iznosili EUR 276 hiljada (2021. godina: EUR 251 hiljada).

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembar 2022. godine protiv Banke se vodi 29 sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica(28 na dan 31. decembar 2021. godine). Ukupna vrijednost sporova iznosi EUR 1.280 hiljada (EUR 1.369 hiljada na dan 31. decembar 2021. godine). Ishod sporova za sada nije moguće pouzdano procijeniti, obzirom da rukovodstvo Banke, na osnovu mišljenja pravnog savjetnika, ne očekuje negativne ishode sporova koji bi mogli imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje Banke za 2022. godinu.

Ukupan iznos sudskih sporova sa stanjem na dan 31.12.2022. godine u kojima je Banka tužilac iznosi EUR 9.601 hiljada(EUR 11.501 hiljada na dan 31. decembar 2021. godine).

32. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji izračunava se tako što se neto dobit koja pripada akcionarima Banke podijeli sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u opticaju za period.

Osnovna i razrijeđena zarada po akciji	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Neto profit (U 000 EUR)	6.042	4.384
Ponderisani prosječan broj običnih akcija u opticaju	<u>10.241.148</u>	<u>10.241.148</u>
Zarada po akciji / u EUR	0,59	0,43

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine

33. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog. transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženih finansijskim izvještajima pravilno iskazane.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Na dan izdavanja ovih izvještaja Banka nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtjevali korekcije priloženih finansijskih izvještaja.

35. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine bili su:

	31. decembar	31. decembar
	2022	2021
USD	1,0666	1,1334
CHF	0,9847	1,0363
GBP	0,88693	0,8393

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2022. godine
36. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i na činu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“ br. 15/12, 18/13 i 24/18) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke:	Hipotekarna banka AD. Podgorica
Adresa:	Ulica Josipa Broza Tita broj 67. 81000 Podgorica
Matični broj:	02085020
Telefon/Fax:	+382 77 700 001
Adresa internet stranice:	http://www.hipotekarnabanka.com
Adresa elektronske pošte:	hipotekarna@hb.co.me
Broj filijala:	Banka ima centralu i 20 filijala i ekspozitura Broj
zaposlenih na dan 31. decembar 2022.	240
Žiro račun:	907-52001-93

Deset najvećih akcionara Banke na dan 31. decembra 2022. godine su:

Ime i prezime / naziv kompanije	Podaci o akcijama	
	broj akcija	procentualno učešće
HIPOTEKARNA BANKA A.D Podgorica/HB - Zbimi Kastodi račun 1	2.345.210	22,90%
GORGONI ANTONIA	1.024.290	10,00%
GORGONI PAOLO	880.509	8,60%
CERERE S.P.A.	870.205	8,50%
GORGONI MARIO	804.939	7,86%
IBIS SRL	498.568	4,87%
MONTINARI SIGILFREDO	472.723	4,62%
MONTINARI DARIO	472.723	4,62%
MONTINARI ANDREA	472.396	4,61%
MONTINARI DARIO	472.396	4,61%

Ukupan iznos akcionarskog kapitala na dan 31. decembra 2022. godine: EUR 52.362 hiljada.

Podaci o Nadzornom odboru i Upravnom odboru Banke na 31.12.2022.godine

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
1. Predsjednik	Sigilfredo Montinari	27.05.1966.	Lecce, Italija	Via P. Cecere 3, Lecce, Italija
2. član	Antonio Moniaci	03.03.1973.	Trst, Italija	Via Enrico Elia 12, Trst, Italija
3. član	Miljan Todorović	22.05.1964.	Trst, Italija	Via Bonafata 9, Trst, Italija
4. član	Miljan Nikola Todorović	26.07.1995.	Milano, Italija	Via Viskonti di Modrone 1, Milano, Italija
6. član	Mato Njavro	16.02.1986.	Zagreb, Hrvatska	Podgaj 57,Zagreb, Hrvatska

Podaci o izvršnom rukovodstvu Banke na dan 31. decembra 2022. godine:

	Ime i prezime	Datum rođenja	Podaci o prebivalištu	
			Mjesto	Adresa (ulica i broj)
Presjednik Upravnog odbora	Esad Zaimović	17.03.1964.	Podgorica	Bulevar Džordža Vašingtona br.92/VII
Član Upravnog odbora	Jelena Vuletić	27.04.1968.	Podgorica	Bulevar Revolucije 50/4
Član Upravnog odbora	Ana Golubović	06.09.1976.	Podgorica	Bulevar Ivana Crnojevića 56/3
Član Upravnog odbora	Nikola Špadijer	16.08.1979.	Podgorica	Arhitekta Milana Popovica 3
Član Upravnog odbora	Nataša Lakić	20.10.1978.	Podgorica	Ivana Vujoševića br.11

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

ZA 2022. GODINU

I POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA HIPOTEKARNE BANKE

O BANCI

Hipotekarna banka AD Podgorica ("Banka") pruža najširi opseg bankarskih i finansijskih proizvoda i usluga pravnim i fizičkim licima u Crnoj Gori, u skladu sa izdatim dozvolama nadležnih institucija.

Uslovi za osnivanje i poslovanje banaka u Crnoj Gori su regulisani Zakonom o kreditnim institucijama i Zakonom o privrednim društvima, kao i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore („CBCG“).

Pružanje usluga na tržištu hartija od vrijednosti, koje Banka obavlja, uređeno je Zakonom o tržištu kapitala i podzakonskim aktima, Komisije za tržište kapitala. Banka obavlja i poslove platnog prometa, koji su uređeni Zakonom o platnom prometu, uključujući i pripadajuće podzakonske akte CBCG.

Banka obavlja i poslove zastupanja u osiguranju, koji su uređeni Zakonom o osiguranju i relevantnim podzakonskim aktom Agencije za nadzor osiguranja.

Banka podliježe kontroli i nadzoru CBCG, Komisije za tržište kapitala i Agencije za nadzor osiguranja.

Na 31.12.2022. godine, ukupan broj zaposlenih, radno angažovanih, u Banci je 240, od čega je 11 magistara (5%), 110 sa visokom stručnom spremom (46%), 62 sa zvanjem bečelora (27,1%) i 57 sa srednjom stručnom spremom (23%).

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE I PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Organi Banke su:

- 1) skupština akcionara
- 2) nadzorni odbor i
- 3) upravni odbor

Skupština akcionara

Skupština akcionara je najviši organ Banke.

Skupštinu akcionara čine akcionari Banke, čije interese mogu zastupati i ovlašćeni punomoćnici.

U skladu sa članom 15b Zakona o preuzimanju akcionarskih društava:

- 1) Struktura kapitala Banke:
  - Akcijski kapital Banke iznosi 52.361.965, 61 EUR, a čini ga 10.241.148 komada običnih akcija koje glase na ime;
  - Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi 5,1129 EUR;
  - Akcije su dematerijalizovane, neograničeno prenosive i glase na ime. Izvod iz registra kod Centralnog depozitarnog klirinškog društva AD Podgorica je jedini dokaz o vlasništvu nad akcijama;
  - Akcionar Banke, koji je vlasnik običnih akcija, ima slijedeća prava:
    1. pravo da prisustvuje sjedici skupštine akcionara,
    2. pravo upravljanja srazmjerno učešću u kapitalu ove klase akcija,
    3. pravo raspolaganja akcijama, saglasno pozitivnim propisima,
    4. pravo preče kupovine akcija novih emisija,
    5. pravo na besplatne akcije u slučaju povećanja akcijskog kapitala iz sredstava Banke, srazmjerno svom ulogu,
    6. pravo na dividendu, nakon raspodjele vlasnicima povlašćenih akcija, kada Skupština Banke odluči da se dividenda isplaćuje,

7. pravo dostave, na lični zahtjev, kopije bilansa stanja i bilansa uspijeha, kao i izvještaja spoljnog revizora,
  8. pravo uvida, trideset dana prije održavanja Skupštine akcionara, kao i na samoj Skupštini, u finansijske izvještaje uključujući i izvještaje spoljnog revizora,
  9. pravo na srazmjernan dio imovine u slučaju likvidacije Banke i druga prava, saglasno pozitivnim propisima.
- 2) Ne postoje ograničenja prenosa akcija odnosno hartija od vrijednosti;
  - 3) Značajno direktno i indirektno učešće u kapitalu (15 najvećih akcionara):

naziv / ime	broj akcija	% od kapitala
CERERE SPA - TRST, ITALIJA	1.628.706	15.9035%
TODOROVIC MILJAN	737,668	7.2030%
CERFIN DOO	396,070	3.8674%
TODOROVIC MILJAN NIKOLA	174,823	1.7071%
GORGONI ANTONIA	1,024,290	10.0017%
GORGONI PAOLO	880,509	8.5978%
GORGONI MARIO	804,939	7.8599%
IBIS SRL	498.568	4.8683%
MONTINARI SIGILFREDO	472.723	4.6159%
MONTINARI ANDREA	472.396	4.6127%
MONTINARI DARIO	472.723	4.6159%
MONTINARI PIERO	472.396	4.6127%
KRUGGER DOO PODGORICA	276,511	2.7000%
GENMONT DOO TIVAT	401.840	3.9238%
BALANCE AK DOO TIVAT	329.190	3.2144%

- 4) Ne postoje hartije od vrijednosti koje daju posebna kontrolna prava;
- 5) Na sticanje akcija od strane zaposlenih, primjenjuju se pozitivni zakonski i drugi propisi;
- 6) Ne postoje ograničenja prava glasa, kao što su, ograničenja prava glasa vlasnika određenog procenta hartija od vrijednosti ili određenog broja akcija, rokovima za ostvarivanje prava glasa i sl.;
- 7) Ne postoji sporazum između akcionara sa kojima je emitent upoznat i koja mogu imati za posljedicu ograničenja prenosa hartije od vrijednosti i/ ili glasačkih prava;
- 8) Način imenovanja i razrješenja članova Upravnog odbora definisan je pozitivnim zakonskim i drugim propisima;
- 9) Ovlašćenja članova Upravnog odbora, definisana su pozitivnim zakonskim i drugim propisima;
- 10) Ne postoje značajni sporazumi u kojima je emitent ugovorna strana i koji proizvode pravno dejstvo, mijenjaju se ili okončavaju nakon preuzimanja emitenta po sprovođenju javne ponude za preuzimanje i njihovim pravnim dejstvima, osim ako su sporazumi po svojoj prirodi takvi da bi njihovo objavljivanje imalo značajne štetne posljedice po emitenta, pod uslovom da emitent nije izričito obavezan da objavi te podatke u skladu sa zakonom;
- 11) Članovi Upravnog odbora i pojedini direktori organizacionih dijelova Banke, imaju ugovorne klauzule u kojima se ugovara plaćanje nadoknade prestanka mandata, u visini od 6 (šest) do 18 (osamnaest) mjesečnih neto zarada.

Organi upravljanja Bankom su: a) Nadzorni odbor i b) Upravni odbor.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem Banke i čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Članove Nadzornog odbora bira i imenuje Skupština akcionara Banke.

Struktura Nadzornog odbora i njegovih tijela:

Nadzorni odbor Banke:

- Sigilfredo Montinari, predsjednik
- Miljan Todorović, član
- Miljan Nikola Todorović, član
- Antonio Moniaci, član
- Mato Njavro, član

Odbor za rizike:

- Antonio Moniaci, predsjednik
- Sigilfredo Montinari, član
- Mato Njavro, član

Odbor za primanja:

- Miljan Todorović, predsjednik
- Antonio Moniaci, član
- Mato Njavro, član

Odbor za imenovanja:

- Sigilfredo Montinari, predsjednik
- Antonio Moniaci, član
- Mato Njavro, član

Revizorski odbor:

Revizorski odbor ima 3 (tri) člana, koje imenuje i razrješava Nadzorni odbor.

Članovi Revizorskog odbora:

- Draško Popović, predsjednik
- Vedrana Cicvarić, član
- Goran Knežević, član

Tokom 2022. godine, Nadzorni odbor Banke je odlučivao o pitanjima iz svoje nadležnosti, u kontinuitetu nadzirao poslovanje Banke, te periodično razmatrao izvještaje o finansijskom stanju, poslovanju i rizicima. Takođe, redovno su razmatrani izvještaji stalnih tijela i kontrolnih funkcija.

Nadzorni odbor Banke je razmatrao i izvještaje o obavljenim kontrolama CBCG, te je pratio realizaciju mjera i preporuka koje se tiču unapređenja poslovanja.

Upravni odbor

Upravni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje i čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima, podzakonskim aktima i Statutom Banke.

Članove Upravnog odbora bira i imenuje Nadzorni odbor Banke.

Upravni odbor Banke:

- Esad Zaimović, predsjednik
- Ana Golubović, član
- Jelena Vuletić, član
- Nikola Špadijer, član
- Nataša Lakić, član

Upravni odbor Banke održava sjednice, po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Tokom 2022. godine, Upravni odbor Banke je održao 31 sjednicu, na kojima je odlučivao o pitanjima iz svoje nadležnosti.

Upravni odbor vodi poslove Banke i vrši nadzor nad radom zaposlenih u Banci, na dnevnoj osnovi.

Upravni odbor vodi poslove Banke i vrši nadzor nad radom zaposlenih u Banci, na dnevnoj osnovi.

Upravni odbor Banke obezbjeđuje da Banka posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje Banke, te da uspostavi i sprovodi pouzdani sistem upravljanja Bankom u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama.

Upravni odbor Banke periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje efikasnost sistema upravljanja Bankom, uključujući primjerenost postupaka i efikasnot kontrolnih funkcija i o zaključcima obavještava nadzorni odbor te preduzima adekvatne mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Upravni odbor Banke je razmatrao i izvještaje o obavljenim kontrolama Centralne banke Crne Gore, kao i izvještaje drugih nadzornih institucija.

PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Banka je uspostavila korporativno upravljanje u skladu sa zakonskom regulativom, propisima CBCG i najboljom praksom.

Umjesto tzv. monističkog (jednolinijskog) modela, po kojem postoji jedan organ koji ostvaruje funkciju nadzora i upravljanja (odbor direktora), Banka je počev od 01.01.2022.godine uspostavila oragnizacionu struktura u skladu sa odredbama Zakona o kreditnim institucijama, kojim je razvijen dualistički (dvolinijski) model upravljanja po kojem funkciju nadzora vrši nadzorni odbor, a funkciju upravljanja upravni odbor kreditne institucije, čime su jasnije razgraničene funkcije upravljanja i nadzora, a upravljanje kreditnom institucijom obezbjeđuje na dnevnoj osnovi.

Cilj uspostavljenog korporativnog upravljanja je obezbjeđivanje transparentne organizacione strukture i podjele dužnosti i odgovornosti korporativnih organa i njihovih tijela, ostvarivanje efektivnog nadzora, funkcionisanje i kontrolnih funkcija, sa naglaskom na upravljanje rizicima, zaštitu imovine i reputacije Banke.

Skupština akcionara Banke

Akcionari Banke ostvaruju svoja prava na Skupštini akcionara Banke. Skupština akcionara Banke odlučuje o pitanjima koja su propisana Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Nadzorni odbor Banke saziva Skupštinu akcionara, a pravo sazivanja imaju i akcionari sa najmanje 5% učešća u akcionarskom kapitalu Banke, saglasno Zakonu o privrednim društvima i Statutu Banke.

Sazivanje Skupštine akcionara Banke, postupanje na Skupštini, kvorum, donošenje odluka i druga pitanja od značaja za rad Skupštine akcionara, utvrđuju se Zakonom o privrednim društvima, Statutom i internim aktima Banke.

Nadzorni i Upravni odbor

Obaveze i odgovornosti članova Nadzornog i Upravnog odbora Banke utvrđeni su Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Postupak imenovanja i razrješenja, odnosno opoziva članova Nadzornog odnosno Upravnog odbora Banke utvrđeni su Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem Banke čije su nadležnosti utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima i Statutom Banke.

Članove Nadzornog odbora Banke bira Skupština akcionara, uz prethodno izdato odobrenje od strane Centralne banke Crne Gore. Mandat članovima Nadzornog odbora Banke traje 4 godine i isti mogu biti ponovo birani. Članovi Nadzornog odbora Banke moraju ispunjavati uslove, propisane Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima, relevantnim odlukama Centralne banke Crne Gore i internim aktima Banke. Članovi Nadzornog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno nadziranje poslova Banke, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika Banke.

Nadzorni odbor ima najmanje 5 (pet) a najviše 9 (devet) članova, od kojih su dvije petine nezavisni članovi, saglasno odredbama Zakona o privrednim društvima.

Nadzorni odbor Banke formirao je sljedeća stalna radna tijela:

- odbor za imenovanja
- odbor za rizike
- odbor za primanja
- revizorski odbor

Upravni odbor Banke

Upravni odbor je organ upravljanja Bankom koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje Bankom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje čije su nadležnosti utvrđene pozitivnim zakonskim i drugim propisima i Statutom Banke.

Upravni odbor Banke ima pet članova koji se imenuju od strane Nadzornog odbora na period od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan.

Članovi Upravnog odbora Banke moraju ispunjavati uslove, propisane Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o privrednim društvima, relevantnom Odlukom CBCG i internim aktima Banke.

Budući da članovi Upravnog odbora Banke vode poslove Banke, na dnevnoj osnovi, odgovorni su i za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u poslovanju. Predsjednik upravnog odbora zastupa Banku u skladu sa odlukama Skupštine akcionara, Nadzornog odbora i Upravnog odbora. Pri preduzimanju pravnih radnji i pravnih poslova u ime i za račun Banke predsjednik upravnog odbora mora obezbijediti potpis još jednog člana upravnog odbora, po pravilu funkcionalno nadležnog, za predmetnu oblast poslovanja, odnosno drugog člana upravnog odbora. Članovi upravnog odbora moraju biti u radnom odnosu u Banci, sa punim radnim vremenom i moraju voditi poslove Banke sa teritorije Crne Gore.

Sistem unutrašnje kontrole i upravljanja rizikom u odnosu na postupak finansijskog izvještavanja

U cilju pouzdanosti i objektivnosti računovodstvenih iskaza i izvještaja uspostavljen je sistem unutrašnje kontrole na način da su internom organizacijom i procedurama definisane kontrolne tačke, pa se osigurava kontrola tačnosti i potpunosti podataka, kao i da sve promjene budu tačno proknjižene i da poslovne knjige budu ažurne i međusobno usaglašene.

U Banci su uspostavljeni kontrolni postupci i aktivnosti koji se odnose na obradu podataka, podjelu dužnost, sistem odobrenja i ovlašćenja i područje izvještavanja.

Procjena rizika finansijskog izvještavanja obavlja se putem analiza i upravljanja internim i eksternim rizicima kod pripreme realnih i objektivnih finansijskih izvještaja u skladu sa usvojenim internim aktima Banke. Interna revizija kontroliše funkcionisanje sistema internih kontrola i daje preporuke za unapređenje istih, u okviru revizija predviđenih godišnjim planom rada. Postojećim sistemom unutrašnjih kontrola Banka nastoji smanjiti mogućnost grešaka u finansijskom izvještavanju.

Nova kontrolna funkcija – Služba kontrole rizika

U skladu sa novim Zakonom o kreditnim institucijama, Banka je od 01.01.2022.godine, uvela još jedan stub odbrane Banke od rizika, kroz formiranje nove i nezavisne službe - Služba kontrole rizika.

Dodatni stub odbrane je dodatni podsjetnik i „savjest“ Banke, koja na formalan i analitičan način pokušava da uvidi sve rizike koji mogu zadesiti Banku, na proaktivan način upozorava, daje instrukcije, a sve u cilju da se Banka drži zadatog kursa uz visoku profitabilnost, koja omogućava kvalitetan i dugoročan razvoj Banke.

Prevažodni zadatak Službe kontrole rizika je informisanje Upravnog odbora, Nadzornog odbora i Odbora za rizike o trenutnom statusu Banke, trendovima, odstupanju od strategije i definisanih ciljeva sa ciljem pravovremenog alarmiranja i davanja preporuka u cilju održavanja cjelokupnog sistema u okvirima sigurnog i uspješnog poslovanja.

S ovim u vezi, u toku 2022.godine uveden je Okvir za upravljanje rizicima - RAF (Risk Appetite Framework) kao dodatni alat kojim se prati zadato poslovanje Banke u odnosu na planirano i kojim se očekuje adekvatno održavanje zahtijevanih koeficijenata na visokom nivou i značajno iznad minimuma, što Banci daje vjetar u leđa za sledeće poslovne godine.

IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Kao članica Udruženja banaka Crne Gore, Privredne komore Crne Gore i Crnogorskog udruženja preduzetnika, Hipotekarna banka se pridržava ciljeva i smjernica kodeksa poslovnog ponašanja navedenih relevantnih organizacija i u njima sadržanih načela.

Hipotekarna banka je član Montenegroberze AD Podgorica.

Kodeks korporativnog upravljanja u Crnoj Gori - Kodeks, koji je usvojio Odbor direktora Montenegroberze AD Podgorica, namijenjen akcionarskim društvima čiji su finansijski instrumenti uključeni na berzansku kotaciju, sadrži skup pravila i principa za unapređenje prakse korporativnog upravljanja, a implementacija se zasniva na principu "primijeni ili objasni", pa slijedi dodatno objašnjenje načina regulisanja pitanja sprječavanje i rješavanje korporativnih sukoba.

Naime, internim aktima Banke su regulisana pitanja sukoba interesa, uključujući i pitanja sprječavanja i rješavanja sukoba interesa zaposlenih. Dalje, Banka je, u skladu sa propisima koji regulišu tržište kapitala, uredila, pored ostalog, pitanja sprječavanja negativnog uticaja sukoba interesa prilikom pružanja investicionih i pomoćnih usluga, obavljanja investicionih aktivnosti, uzevši u obzir interese Banke, drugih lica i klijenata. Takođe, Politikom o sukobu interesa uređeno je sprječavanje i rješavanje sukoba interesa članova Upravnog odbora. Kako Upravni odbor Banke upravlja Bankom, to, po analogiji, podrazumijeva i da rješava pitanja eventualnih (korporativnih) sukoba koji mogu nastati između akcionara i Banke. Prethodno, naročito, iz razloga što je Upravni odbor Banke odgovoran za obezbjeđivanje poslovanja Banke, saglasno zakonu, drugim propisima i internim aktima Banke, pa, samim tim, i za svođenje štetnih posljedica po Banku na najmanju mjeru, a koje mogu nastati i iz odnosa Banke i njenih akcionara. Niti jedan akcionar Banke do sada nije bio u sukobu sa Bankom, niti je podnosio tužbu protiv Banke.

Na osnovu prethodno navedenog, u skladu sa odredbama člana 15 i 19 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21 i 152/22), članovi Upravnog odbora Banke izjavljuju da primjenjuju Kodeks korporativnog upravljanja u Crnoj Gori, kao i kodekse poslovnog ponašanja relevantnih organizacija, čija je članica.

POLITIKA RAZNOVRSNOSTI I STRUKTURA ORGANA UPRAVLJANJA BANKE

Obuhvat ove Politike je zasnovan na principu proporcionalnosti, odnosno uzimajući u obzir:

- vrstu, obim i složenost poslova;
- rizični profil, i
- poslovnu strategiju Banke.

Uopšteno, u pogledu raznovrsnosti, politika Banke je zapošljavanje najboljih kandidata na radna mjesta ili pozicije, nezavisno od toga da li se radi o kandidatima muškog ili ženskog pola ili starosne dobi.

Istorijski gledano, Banka je imala raznoliku strukturu i značajan broj osoba ženskog pola na vodećim pozicijama, a već nekoliko godina i izjednačen broj izvršnih direktora muškog i ženskog pola.

I dalje će ciljevi Banke biti da se prilikom izbora, pored jednakosti polova, u obzir uzima stručnost kandidata, širok opseg vještina i kompetencija, kao i dotadašnje iskustvo, kako bi bili zadovoljeni svi potrebni kriterijumi za raznovrsnost, i to ne samo u organima upravljanja, već i u Banci u cjelini, a istovremeno omogućila i zastupljenost različitih stavova, iskustva i nezavisnosti mišljenja kao podsticaj donošenju odluka i izvršavanju zadataka u cjelini.

Struktura upravnog odbora Banke se definiše pozitivnim propisima, Statutom i drugim internim aktima Banke, kojim se obezbjeđuje da sastav upravnog odbora Banke u cjelini ima potrebna stručna znanja, sposobnosti i iskustva, koji mu omogućava da nezavisno i samostalno vođenje poslova Banke i na taj način da uspostavi i sprovodi zakonito, sigurno i stabilno poslovanje Banke.

Nadležnost i odgovornost nadzornog odbora Banke i njegovih radnih tijela je određena pozitivnim propisima, Statutom i drugim internim aktima Banke, a struktura nadzornog odbora u pogledu raznovrsnosti, odn. ispunjenje kvantitativnog cilja za učešće manje zastupljenog pola, na nivou od najmanje jedne trećine, je u domenu akcionara Banke, pa usvajanjem ove Politike na Skupštini akcionara Banke, istovremeno akcionari preuzimaju obavezu u vezi sa ciljanom strukturom nadzornog odbora Banke.

RUKOVODSTVO BANKE

UPRAVNI ODBOR	<p>Esad Zaimović, predsjednik Upravnog odbora Nikola Špadijer, član Upravnog odbora za poslovanje sa fizičkim licima, kartično poslovanje i platni promet Ana Golubović, član Upravnog odbora za poslovanje sa pravnim licima i finansijska tržišta Jelena Vuletić, član Upravnog odbora za poslove upravljanja rizicima i kontrolu rizika Nataša Lakić, član Upravnog odbora za poslove finansija, kontrolinga i računovodstva</p>
KONTROLNE FUNKCIJE:	
ODJELJENJE INTERNE REVIZIJE	Veselin Ivanović, glavni interni revizor
SLUŽBA ZA PRAĆENJE USKLAĐENOSTI POSLOVANJA SA PROPISIMA (COMPLIANCE)	Danka Dragičević, direktor Službe
ODJELJENJE ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA	Sanja Mijušković, Ovlašćeno lice za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma
SLUŽBA ZA KONTROLU RIZIKA	Goran Smolović, direktor Službe
VIŠE RUKOVODSTVO:	
SEKTORI	<p>Tamara Braunović, direktor Poslovne mreže Gojko Maksimović, direktor Sektora finansijskih tržišta Sejad Šehić, v.d. direktora Sektora kartičnog poslovanja Milena Grupković, direktor Sektora platnog prometa Nikola Milović, direktor Sektora podrške, organizacije i digitalne transformacije Božo Đurašković, direktor Sektora pravnih poslova i ljudskih resursa Milana Stevanović, direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom Nikola Pejović, direktor Sektora za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima</p>
SAMOSTALNE SLUŽBE	<p>Haris Dizdarević, direktor Službe za informacionu i fizičko-tehničku bezbjednost Eva Ivanović, direktor Službe marketinga i komunikacija Vladan Marković, direktor Službe Trezora</p>

II RAZVOJ, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE

POSLOVNE OPERACIJE

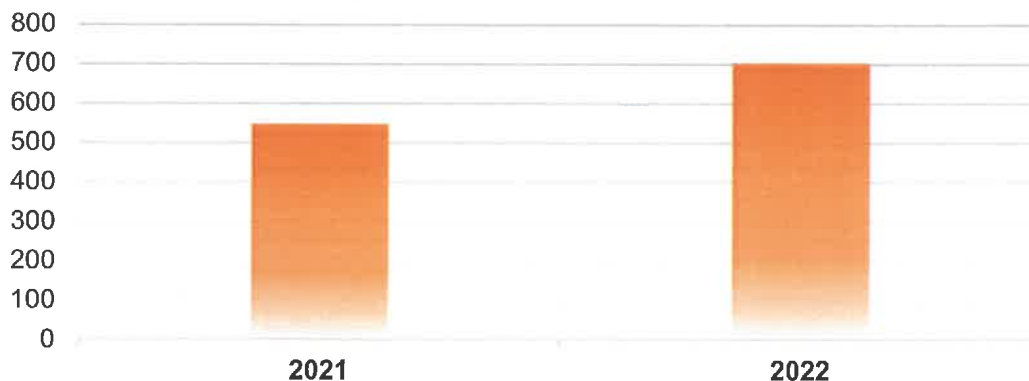
DEPOZITI

U 2022. godini je, u odnosu na 2021. godinu, ostvaren rast depozita od 28,19%, što pokazuje da je povjerenje građana i privrede u Banku, i pored visokog nivoa depozita i u prethodnoj godini, raslo i u 2022. godini, kao i prethodnih godina.

Stanje ukupnih depozita¹:

godina	Ukupni depoziti (u '000 EUR)	% promjene
2021	548,113	28.08%
2022	702,642	28.19%

Grafički prikaz ukupnih depozita u '000.000 EUR:

Navedeni porast depozita je rezultat rasta broja klijenata, kao i porasta povjerenja u Banku. Zahvaljujući svim atributima koji karakterišu Banku, a to su prije svega sigurnost, profesionalnost i kvalitet ponude, prepoznati smo kao banka kojoj treba ukazati povjerenje, čime smo nastavili pozitivan trend porasta depozita.

Banka je održala adekvatnu strukturu depozita sa aspekta učešća oročenih i depozita po viđenju u ukupnim depozitima.

U ukupnim depozitima, učešće depozita pravnih lica je bilo 55,30% dok je učešće depozita fizičkih lica bilo 44,70%, što je prikazano na sledećem grafiku:

¹ Stanje depozita od klijenata i banaka ne uključuje obaveze za kamate i vremenska razgraničenja

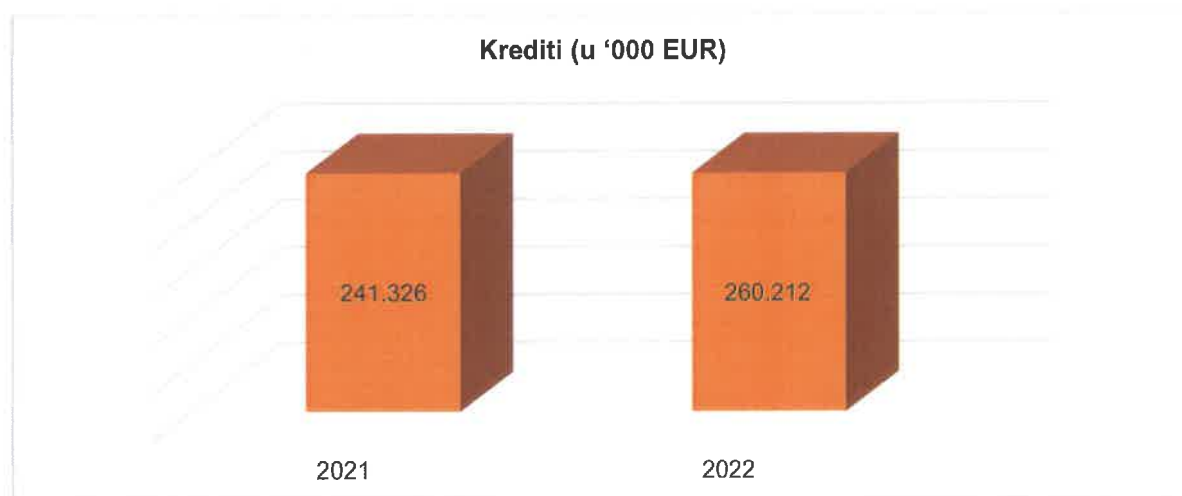
PLASMANI

Kao i prethodnih godina, i u 2022.godini, Banka je odobrila plasmane velikom broju novih klijenata. Kontinuirana podrška i dalji razvoj postojećih klijenata, je imperativ Banke i ključni fokus zaposlenih je uvijek na anticipiranju potreba, optimizaciji strukturiranja aranžmana i tarifa za postojeće klijente.

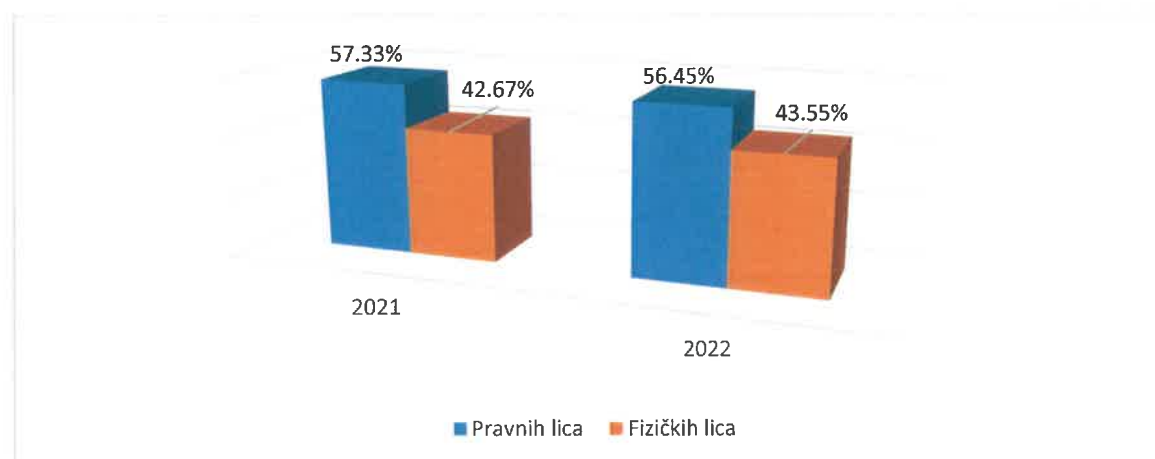
Jedna od prepoznatljivih karakteristika Banke je što klijentima, osim odobravanja plasmana istovremeno pruža savjetodavne usluge, a sve u cilju unaprijeđenja poslovanja i ostvarivanja boljih poslovnih rezultata kako Banke tako i njenih klijenata.

Stanje ukupnih kredita²:

Godina	Kredit (u '000 EUR)	% promjene
2021	241,326	2.98%
2022	260,212	7.82%

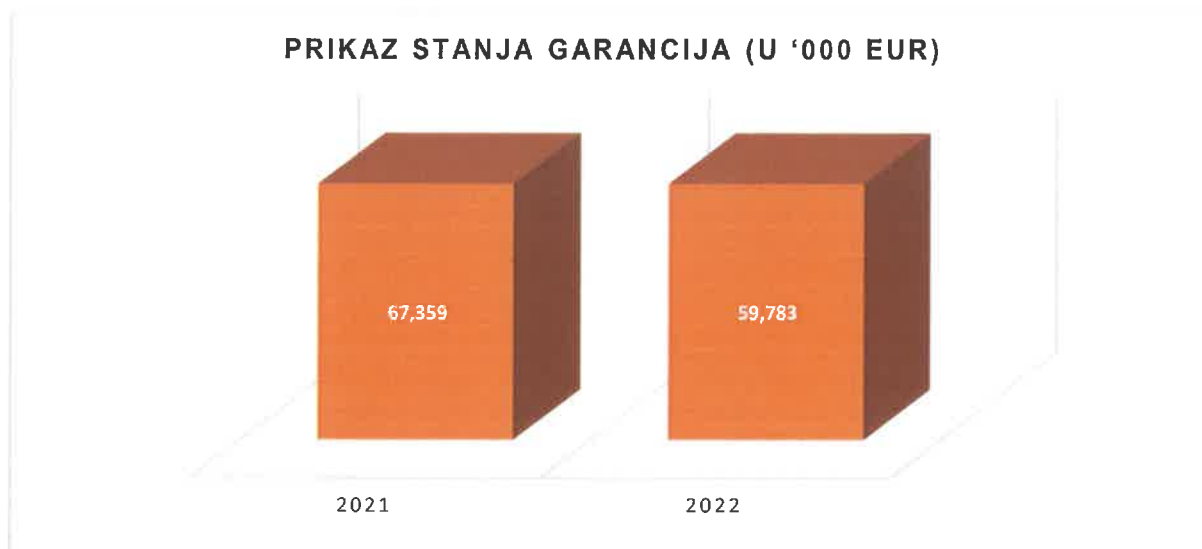

U strukturi ukupnih kredita, krediti stanovništvu čine 43,55%, dok je udio kredita pravnih lica 56,45% ukupnog kreditnog portfolija.

² Stanje ukupnih kredita predstavlja iznos bruto kredita plasiranih klijentima i bankama i ne uključuje potraživanja za kamate i vremenska razgraničenja

Banka je u 2022. godini nastavila sa optimizacijom portfolija za izdate garancije, vodeći računa o strukturi i namjeni garancija. Dosljedno tome, portfolio garancija je na kraju 2022. godine iznosio 59,78 miliona EUR.

U svojoj ponudi za pravna lica, Banka ima gotovinske kredite, revolving kredite, kredite za plaćanje obaveza dobavljačima, za refinansiranje obaveza kod drugih banaka, overdraft kredite, faktoring, kao i sve vrste garancija.

Banka, takođe, nudi širok spektar kredita za stanovništvo: gotovinske, namjenske, studentske, kredite za kupovinu automobila, za adaptaciju i izgradnju, za pomorce, overdraft kredite, limite za kupovinu na rate i dr., kao i sve vrste garancija.

RAZVOJ NOVIH PROIZVODA I USLUGA

Hipotekarna banka, kao lider u bankarskim inovacijama na crnogorskom tržištu, a u skladu sa svjetskim trendovima, među prvima u Crnoj Gori i regionu, svojim klijentima je ponudila mobilnu aplikaciju koja privrednim subjektima, preduzećima i preduzetnicima, omogućava da njihov mobilni telefon postane POS terminal (terminal za plaćanje putem platnih kartica i mobilnog novčanika). Ovo inovativno rješenje namijenjeno je unapređenju poslovanja privrednih subjekata – malim i srednjim preduzećima, kao i registrovanim preduzetnicima, bez obzira za koju djelatnost su registrovani.

Podizanje gotovine prilikom plaćanja karticama je nova usluga koju Banka nudi trgovcima, korisnicima POS terminala. Koristeći ovu uslugu potrošač prilikom kupovine može od prodavca zahtjevati i isplatu gotovine sa svoje kartice.

Shodno mandatima kartičnih šema uspješno smo implementirali novu verziju 3DS 2.2 usluge za sigurnu internet trgovinu.

Krajem 2022. godine u rad je pušten i prvi contactless bankomat u mreži bankomata Hipotekarne banke.

Hipotekarna banka, u saradnji sa kompanijom Mastercard, je svojim korisnicima omogućila korišćenje Apple Pay usluge. Korisnici jednostavno mogu da približe svoj iPhone ili Apple Watch terminalu za plaćanje kako bi izvršili beskontaktno plaćanje. Za nepuna tri mjeseca imali smo preko 5,000 klijenata koji su osjetili benefite plaćanja svojim iPhone-om.

U toku godine organizovali smo više akcija gdje smo nagrađivali korisnika aplikacije MojNovčanik, Apple pay kao i 50,000-og korisnika Premium kartice.

Ova godina je bila značajna i u oblasti primjene novih tehnologija u prvom redu AI (vještačka inteligencija).

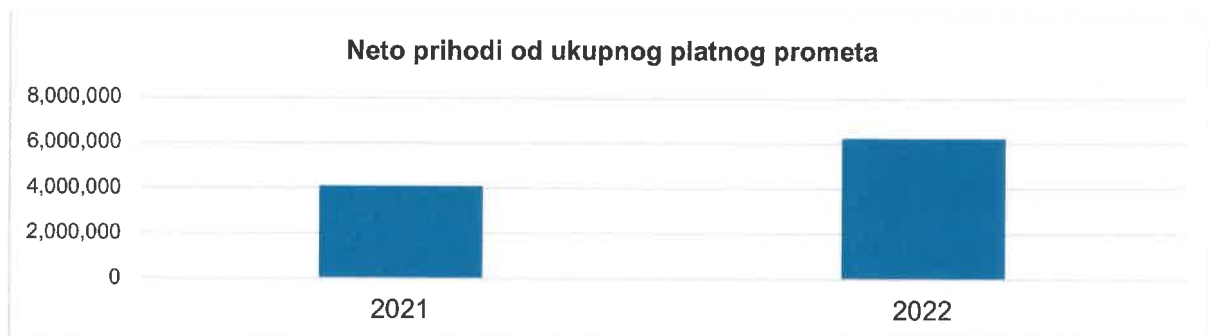
Vještačka inteligencija je postala nezaobilazan i pouzdan učesnik u procesima unutar Banke. Banka danas, uz pomoć kompanija kakve su Uhura Solutions i Robotics, je u mogućnosti da masovno obradjuje dokumenta od izvršnih institucija sa kojima ima obaveznu saradnju. Rješenje autonomno otvara primljene mail-ove, „čita ih“ i izdvaja potrebne attribute koje robotizovano unosi u informacioni sistem.

PLATNI PROMET

Platni promet Banke u 2022. godini karakteriše rast parametara koji definišu poslovanje ovog segmenta.

Postavljeni planovi u platnom prometu su postignuti i premašeni, što pokazuje koliko je Banka bila uspješna i efikasna tokom prethodne godine.

Neto prihodi od ukupnog platnog prometa porasli su za 47% u odnosu na prethodnu godinu.

Domaći platni promet

U ovom segmentu Banka se u 2022. godini susrela sa značajnim izmjenama regulative, te sa potrebom da uskladi internu dokumentaciju i procedure sa istom, što je uspješno okončano.

Kao nastavak dosadašnjeg trenda, domaći platni promet Banke bilježi rast u 2022. godini.

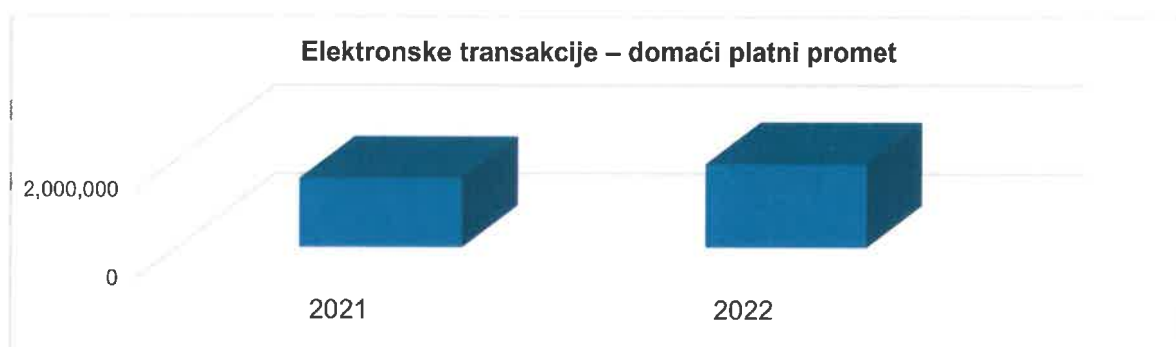
Ukupan broj odlaznih i dolaznih transakcija u domaćem platnom prometu povećao se za 26% u odnosu na 2021. godinu.

U skladu sa opštim trendom, ostvaren je porast u broju internih transakcija u Banci, koji iznosi 18% u odnosu na prethodnu godinu. Eksterne transakcije su također zabilježile porast od 31% u odnosu na 2021.

Značajan porast je ostvaren i u broju elektronskih transakcija (e-banking), što znači da se nastavlja dobar trend i da se klijenti sve više okreću elektronskim aplikacijama i vrše plaćanja elektronskim platnim nalogima. Porast broja elektronskih transakcija u domaćem platnom prometu iznosi 21% u odnosu na 2021.

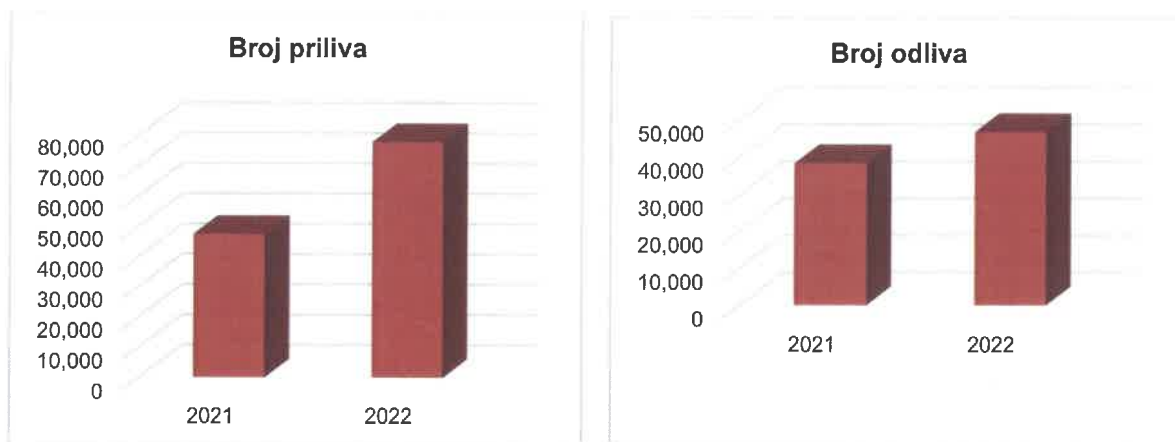
Platni promet sa inostranstvom

Ovaj segment poslovanja Banke je u 2022.godini bio izložen raznim izazovima (na polju domaće regulative, ali i pooštavanja standarda korespondentnih banaka) koje je uspješno savladao i pritom održao kontinuitet visokog broja plaćanja uz dodatni porast, a umnogome premašio sve planove u domenu broja i iznosa priliva. Kao ilustraciju navedenog, treba istaći da je Banka prešla u novu, višu kategoriju po pitanju swift saobraćaja, premašujući 1000 swift poruka na dnevnom nivou. Na polju dokumentarnih poslova, Banka je u saradnji sa korespondentnim bankama i EBRD ostvarila standardno dobre rezultate i uspješno odgovorila potrebama klijenata.

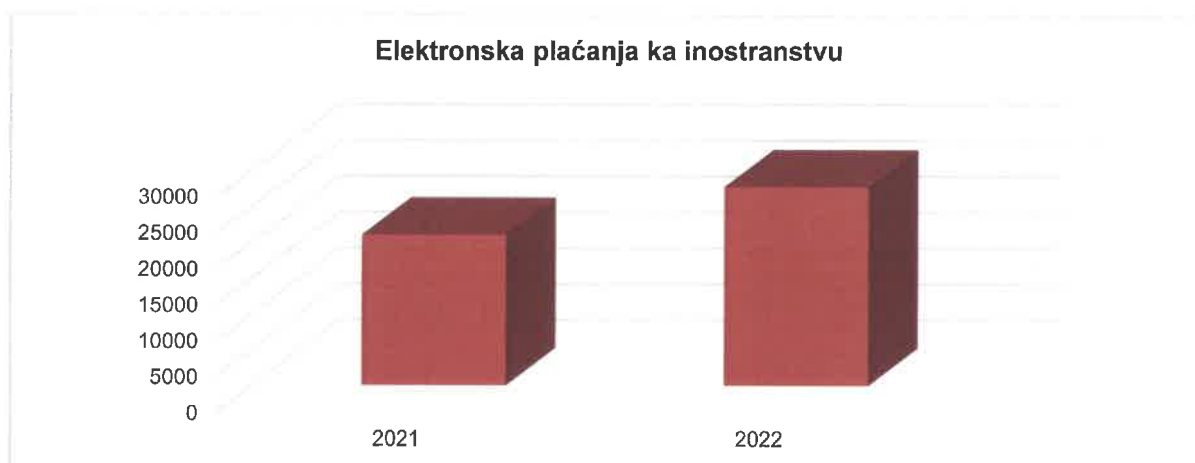
U protekloj godini, značajno je unaprijedjena komunikacija na nivou operative i svakodnevnih poslovanja sa korespondentnim bankama, što je prepoznato kao dodatni napor ka učvršćivanju i jačanju ionako stabilne i dobre saradnje.

Broj transakcija plaćanja prema inostranstvu se povećao za 22% u odnosu na prethodnu godinu. Broj ostvarenih priliva porastao je za 64% u odnosu na prethodnu godinu.

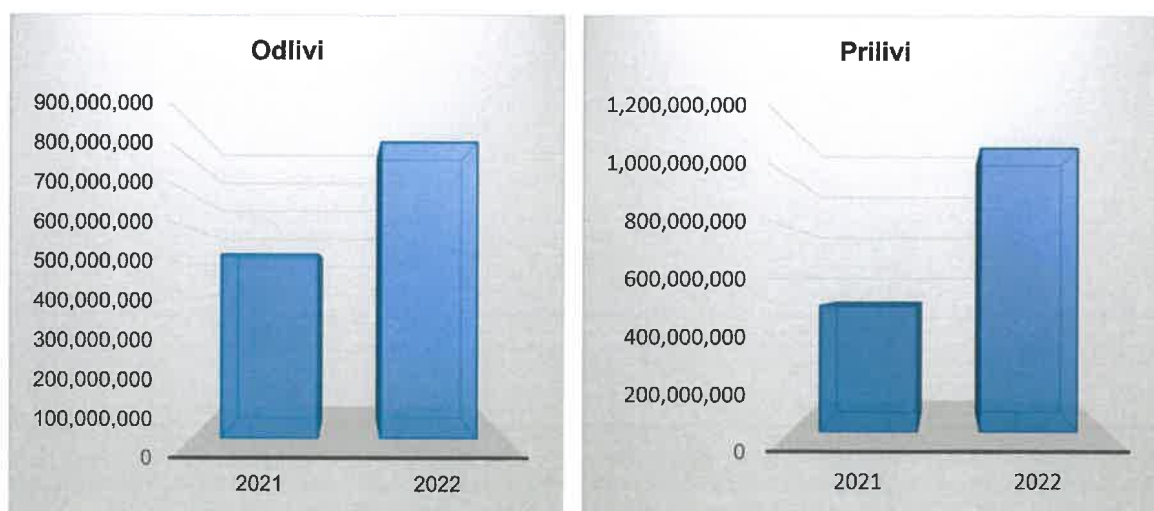

Broj elektronskih plaćanja prema inostranstvu putem HB-klika (e-banking) porastao je za 32% u odnosu na 2021. godinu:

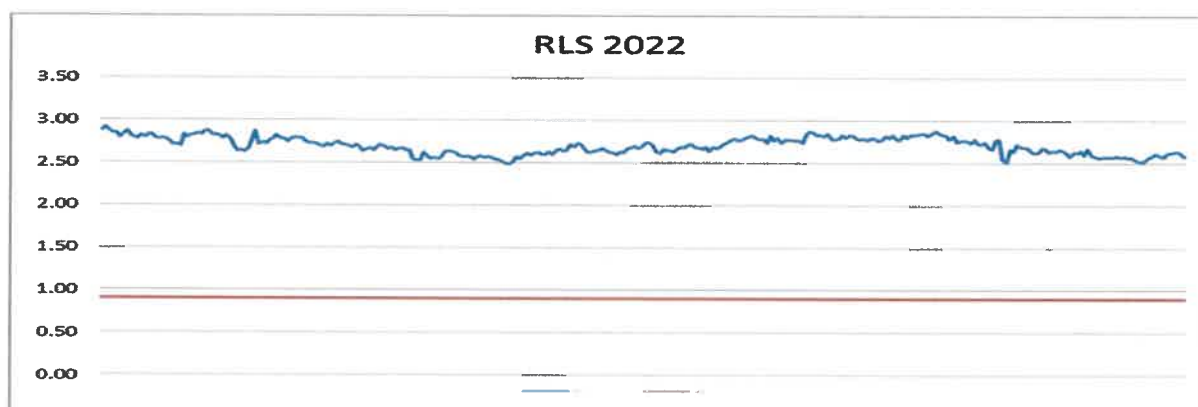
Veći broj kako odlaznih, tako i dolaznih transakcija prati i povećanje u iznosima. Tako u 2022.godini imamo povećanje od 61% u iznosima odliva u odnosu na 2021 (sve valute svedene na EUR) dok u iznosima ino priliva imamo povećanje za više nego duplo u odnosu na prethodnu godinu, za 105%.

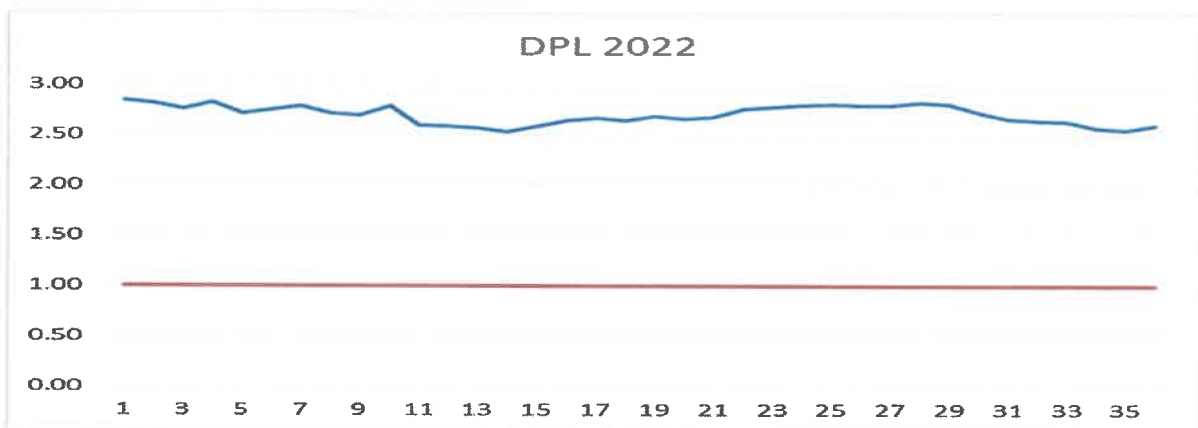
UPRAVLJANJE SREDSTVIMA

Obezbeđivanje optimalne likvidnosti je osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje svake banke. Banka potrebnu likvidnost treba da obezbjedi racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama, u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera između likvidne aktive i ukupnih obaveza. Tokom 2022. godine Banka je stavila akcenat na stabilizaciju domaćih izvora finansiranja, proširenje deponentske baze, smanjivanje kratkoročnih u korist dugoročnih izvora finansiranja.

Služba riznice u okviru Sektora finansijskih tržišta je u 2022. godini, racionalnim upravljanjem likvidnošću, uspjela da održi nivo likvidnih sredstava kao i ukupnu likvidnu poziciju Banke na zadovoljavajućem nivou. Uz to je dnevnim, sedmičnim, dekadnim i mjesečnim planiranjima raspoloživih likvidnih sredstava vršila usklađivanje izvora sredstava sa plasmanima. Kroz tijesnu saradnju sa ostalim sektorima i službama u Banci, vršena je adekvatna alokacija raspoloživih sredstava. Sve to je Banci omogućilo da redovno izvršava svoje obaveze prema kreditorima, kao i da izađe u susret svim zahtjevima klijenata u najkraćim rokovima. Dnevni koeficijent likvidnosti, koji se računa po metodologiji koju je propisala Centralna banka Crne Gore, kretao se tokom cijele 2022. godine iznad zakonski propisanog minimuma od 0,90.

Takođe, dekadni koeficijent likvidnosti se kretao iznad zakonski propisanog minimuma od 1,00.

U cilju upravljanja likvidnošću na rok, Banka je redovno pratila pokazatelje strukturne likvidnosti kroz ročnu usklađenost finansijske aktive i pasive, pregled dospijea većih depozita, kao i utvrđivanjem stabilnog dijela A-vista depozita po internom modelu i održavala istu u zadovoljavajućim okvirima.

Tokom 2022. godine, Banka je ostvarila visoke vrijednosti i po pitanju LCR koeficijenta. U skladu sa Regulativom CBCG, minimalni iznos ovog koeficijenta iznosi 100%. Najveću vrijednost koeficijenta Banka je postigla u januaru 2022. kada je LCR koeficijent iznosio 362%, dok je najnižu vrijednost ostvarila u maju 2022. kada je LCR koeficijent iznosio 249%.

Obzirom da je 2022. godinu obilježila neizvjesnost u kretanju kamatnih stopa i uzimajući u obzir opreznost klijenata kada je u pitanju raspolaganje sopstvenim sredstvima, može se konstatovati da je i u svim tim okolnostima Banka prepoznata kao jedna od najpouzdanijih i najlikvidnijih banaka u bankarskom sistemu Crne Gore.

U prilog ovoj tvrdnji idu podaci koji pokazuju da je na kraju 2021. godine ukupni nivo depozita Banke iznosio 548 miliona EUR, a na kraju 2022. godine 703 miliona EUR, što je rast od 28%.

Sa druge strane, ukupni depoziti u Crnoj Gori, prema podacima Centralne Banke Crne Gore tokom 2022. godine, zabilježili su rast od oko 24,35%, pa je Banka i u ovom segmentu ostvarila bolje rezultate od tržišta. Viškovi likvidnih sredstava, osim kroz kreditnu aktivnost, plasirani su i u utržive hartije od vrijednosti.

U 2022.godini Banka je učestvovala na aukcijama državnih zapisa, na kojima je kupila državne zapise u nominalnom iznosu od 9 miliona EUR. Takođe, kroz aktivnosti Sektora finansijskih tržišta Banka je plasirala sredstva i u druge međunarodne hartije od vrijednosti, pa je iznos portfelja hartija od vrijednosti na kraju 2022. godine iznosio 206,41 miliona EUR i u odnosu na kraj 2021. godine, kada je brojao 150,90 miliona EUR, bilježi rast od oko 36,8% ili za oko 55,5 miliona EUR.

U strukturi portfelja hartija od vrijednosti najveće učešće imaju državne crnogorske dužničke hartije od vrijednosti sa učešćem od oko 97,7 miliona EUR, odnosno oko 47,3%.

U 2022. godini zabilježena su značajna kolebanja valutnih kurseva, naročito valutnog para EUR/ USD koji ima najveći uticaj na izloženost Banke riziku promjene deviznog kursa.

I u tim uslovima Služba trgovanja je uspjela da ostvari izuzetan rezultat po osnovu prihoda od realizovanih kursnih razlika, što je rezultat adekvatnog upravljanja rizikom promjene deviznog kursa. Na kraju 2022. godine ukupan prihod od kursnih razlika iznosio je oko 1,2 miliona EUR, što je imalo značajnog uticaja na konačni finansijski rezultat Banke. Ostvareni prihod od kursnih razlika na kraju 2022. godine je za 126% veći nego u 2021. godini, što ohrabruje

da je ekonomska aktivnost počela da se oporavlja nakon velikog pada tokom 2020. godine koji je izazvan globalnom pandemijom koronavirusa.

INVESTICIONO BANKARSTVO

Crnogorsko tržište kapitala

Ukupan promet ostvaren na Montenegroberzi AD Podgorica u 2022. godini iznosio je 78.182.655,72 EUR, što predstavlja rast od oko 68,25% u odnosu na ostvareni promet u 2021. godini. Tokom 2022. godine na crnogorskom tržištu kapitala zaključeno je 2.488 poslova, što predstavlja rast od oko 53,77% u odnosu na 2021. godinu.

Indeks MNSE10 (koji prati kretanje cijene 10 najlikvidnijih kompanija) je u protekloj godini ostvario rast od oko 31,97% dok je indeks MONEX je u protekloj godini zabilježio rast od 43,31%.

Tokom 2022. godine, članstvo na Montenegroberzi AD je prekinula jedna brokerska kuća pa je na kraju 2022. godine bilo samo pet aktivnih članova, od kojih su tri banke.

Brokerski i kastodi poslovi

Ukupan promet koji je banka ostvarila na Montenegroberzi AD Podgorica u 2022. godini iznosio 34.788.126,03 EUR, što čini 22,3% ukupnog prometa. Posmatrajući realizovani promet, Hipotekarna banka AD je treća po učešću u ukupnom prometu ostvarenom na Montenegroberzi.

Strukturu ostvarenog prometa možete pogledati u sledećoj tabeli:

Tip hartije	Broj transakcija	Ostvareni promet
Akcije	433	32.636.366,03
Obveznice	10	2.151.760,00
UKUPNO	443	34.788.126,03

Ukupan promet u 2022. godini, ostvaren trgovanjem subordiniranim obveznicama HBO2, HBO3 i HBO4 iznosio je 1.070.000,00 EUR. U tabeli ispod prikazan je pregled trgovanja obveznicama Hipotekarne banke AD.

Naziv obveznice	Broj transakcija	Ostvareni promet
HBO2	0	0
HBO3	4	1.070.000,00
HBO4	0	0
UKUPNO	4	1.070.000,00

Promet na inostranom tržištu koji su ostvarila Banka za račun klijenata u 2022. godini iznosio je 134 miliona EUR. Najveći dio navednih transakcija se odnosi na OTC transakcije obveznicama.

U tabeli ispod predstavljen je pregled zaključenih transakcija na međunarodnom tržištu za period od 01.01. do 31.12.2022. godine.

Ukupan broj izvršenih transakcija:	824
Ukupna vrijednost izvršenih transakcija (EUR):	cca 242.709.892,24
Ukupna vrijednost izvršenih transakcija (USD):	cca 224.618.762,75

U odnosu na prethodnu godinu, Banka je ostvarila promet veći za 143%.

Na dan 31.12.2022. godine klijenti Banke držali su na čuvanje hartije od vrijednosti, vrijednosti od oko 280 miliona EUR, što je za oko 20 % veći iznos (odnosno za oko 47 miliona EUR) u odnosu na kraj 2021. godine. Važno je istaći da od ukupnog iznosa klijentskog portfelja, vrijednost inostranih hartija od vrijednosti iznosi oko 248 miliona EUR. Time je Banka zadržala poziciju lidera u oblasti kastodi poslovanja u Crnoj Gori.

III IZLOŽENOST I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Uopšteno govoreći, proces upravljanja rizicima podrazumijeva: identifikovanje, mjerenje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o rizicima. U okviru organizacionih djelova zaduženih za upravljanje rizicima se razvijaju politike i procedure za upravljanje rizicima, kao i metodologije i postupci za njihovo mjerenje. Uspostavljanje sveobuhvatnog okvira za upravljanje rizicima kao i afirmacija kulture upravljanja rizicima u opštoj korporativnoj kulturi Banke neophodan je preduslov za dugoročan uspjeh svake bankarske strategije.

Ovaj proces integrisan je u okvir korporativnog upravljanja Banke i zasnovan je na modelu „tri linije odbrane“ - „prva linija odbrane“ su poslovne linije Banke, gdje nastaje rizik povezan sa proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima; „druga linija odbrane“ čine organizacioni djelovi Banke zaduženi za upravljanje i kontrolu rizika – Sektor za upravljanje kreditnim rizikom, Sektor za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima i Služba za kontrolu rizika. „Treća linija odbrane“ su interna revizija, nezavisni spoljni revizor, a može podrazumijevati i eksterne nezavisne kvalifikovane subjekte.

U okviru upravljanja rizicima posebna pažnja se posvećuje politikama i procedurama vezanim za upravljanje rizicima, kao i izradi potrebnih metodologija. Izvještavanje u okviru pojedinih sektora se vrši na nedjeljnom, mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou, a o aktivnostima informiše se Komitet za upravljanje aktivom i pasivom, Upravni odbor, Odbor za nefinansijske rizike, Nadzorni odbor, Odbor za rizike.

U svom poslovanju Banka aktivno upravlja kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, rizik kamatne stope iz bankarske knjige, tržišnim rizicima, operativnim rizikom. Sve ostale kategorije rizika aktivno se prate i u slučaju potrebe preduzimaju se odgovarajuće mjere kontrole rizika.

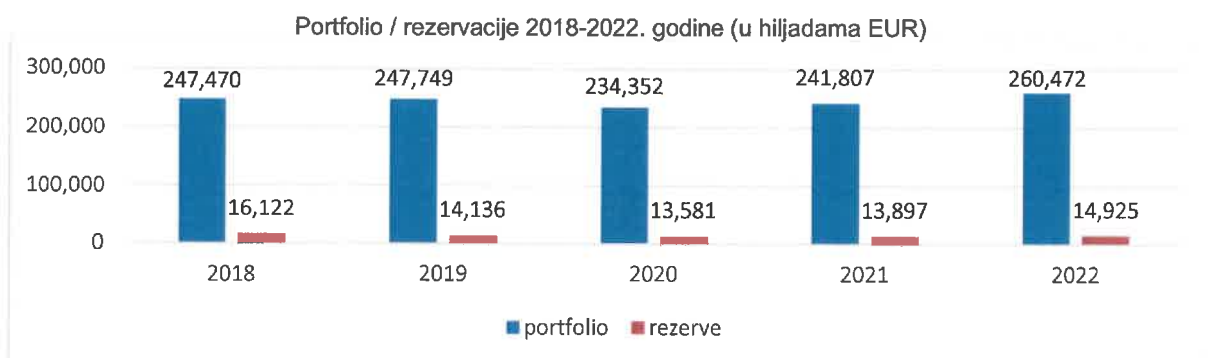
Kreditni rizik

Kreditni rizik se definiše kao rizik od gubitka zbog nemogućnosti ili nespremnosti klijenta da u cjelosti i na vrijeme ispunjava svoje obaveze prema banci.

Upravljanje kreditnim rizikom predstavlja ključnu komponentu sveobuhvatnog sistema upravljanja rizicima. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je maksimizacija odnosa prinosa i rizika Banke. Kako bi se postigao ovaj cilj, kreditnim rizikom se upravlja na individualnom nivou (na nivou partije) u okviru Sektora za upravljanje kreditnim rizikom i na portfolio nivou u okviru Sektora za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima.

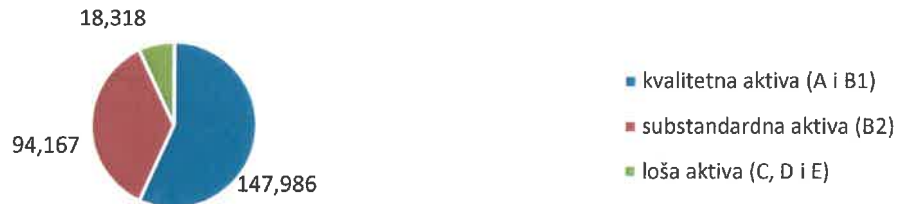
U narednim tabelama iznos kreditnog portfolija se sastoji od potraživanja za glavnica kredita plasiranih klijentima i bankama i potraživanja za pale garancije.

Kreditni portfolio Banke je na kraju decembra 2022. godine u odnosu na kraj decembra 2021. veći za 7,72%.

Od ukupnog portfolija Banke, na kvalitetnu aktivnu (A i B1) odnosi se 57%, na substandardnu (B2) 36% i na lošu aktivnu (C, D i E) se odnosi 7%.

Aktiva po kvalitetu – dec. 2022. (u hiljadama EUR)

Kao osnovni indikatori kreditnog rizika mogu se izdvojiti: procenat rezervacija za kreditne gubitke, kašnjenje u otplati kredita, učešće nekvalitetne aktive u ukupnom portfoliju (NPL%).

- Izdvojene rezervacije (CBCG) za kreditne gubitke na dan 31.12.2022. godine činile su 5,73% portfolija ili 14.924.651 EUR. Ako izvršimo poređenje u odnosu na kraj 2021. godine, rezervacije su se povećale za 7,40% ili 1.027.915 EUR.

Portfolio / rezervacije po CBCG

	31.12.2021.	31.03.2022.	30.06.2022.	30.09.2022.	31.12.2022.
Portfolio	241.806.927	248.057.031	273.591.540	260.763.715	260.471.830
Rezervacije	13.896.737	14.440.893	15.610.837	14.802.509	14.924.651
Rezervacije (%)	5,75%	5,82%	5,71%	5,68%	5,73%

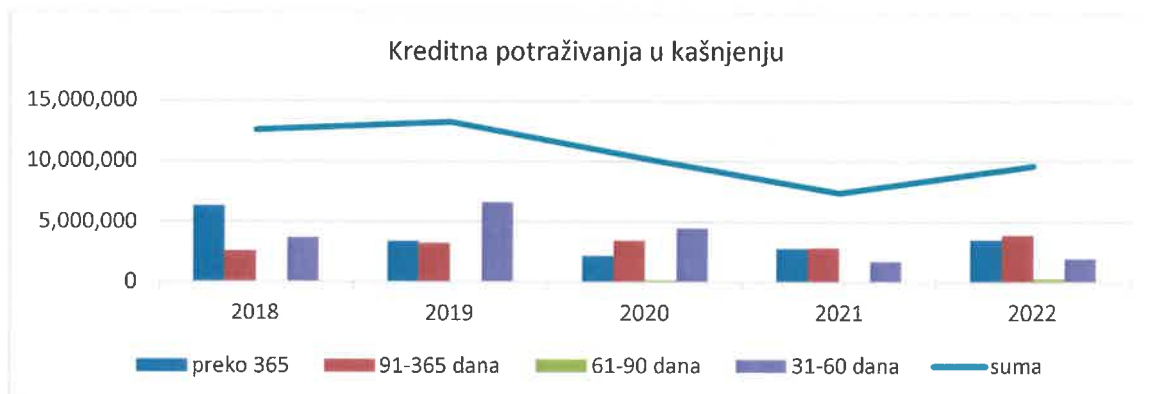
- Ispravke vrijednosti za očekivane gubitke na 31.12.2022. godine su iznosile 14.645.125 EUR tj. 5,62% portfolija. U odnosu na kraj 2021. godine, ispravke vrijednosti su se smanjile za 1.133.259 EUR ili 7,18%.

Portfolio / ispravke vrijednosti po internoj metodologiji (modelu)

	31.12.2021.	31.03.2022.	30.06.2022.	30.09.2022.	31.12.2022.
Portfolio	241.806.927	248.057.031	273.591.540	260.763.715	260.471.830
Ispravke vrijednosti	15.778.384	15.290.946	16.342.528	15.129.989	14.645.125
Rezerve (%)	6,53%	6,16%	5,97%	5,80%	5,62%

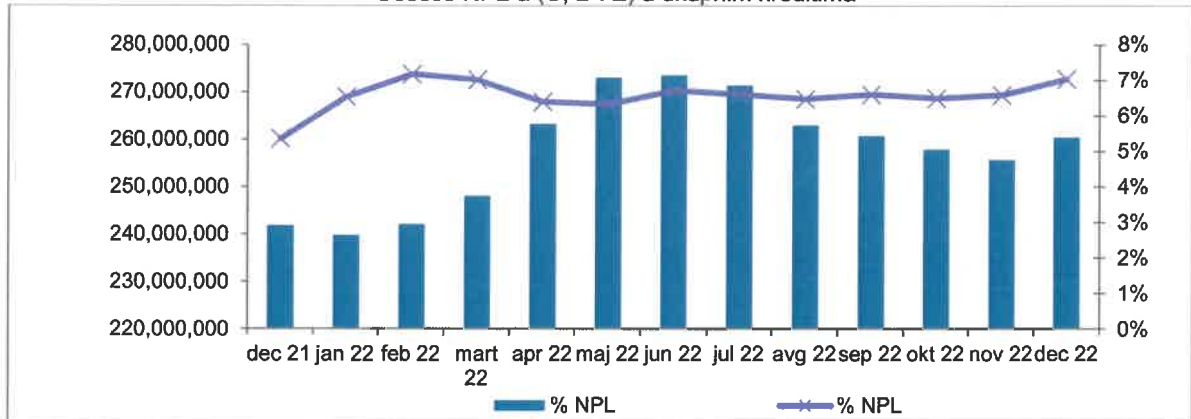
Kašnjenje u otplati kredita:

- Iznos kredita sa kašnjenjem u otplati preko 30 dana, na dan 31.12.2022. godine iznosio je 9.619.685 EUR ili 3,69% ukupnog portfolija Banke, dok su na 31.12.2021. godine iznosili 7.384.496 EUR ili 3,06% ukupnog portfolija Banke.
- Iznos kredita sa kašnjenjem u otplati preko 90 dana na 31.12.2022. godine iznosio je 7.356.173 EUR ili 2,82% portfolija Banke, dok su na 31.12.2021. godine iznosili 5.609.438 EUR ili 2,32% ukupnog portfolija Banke.

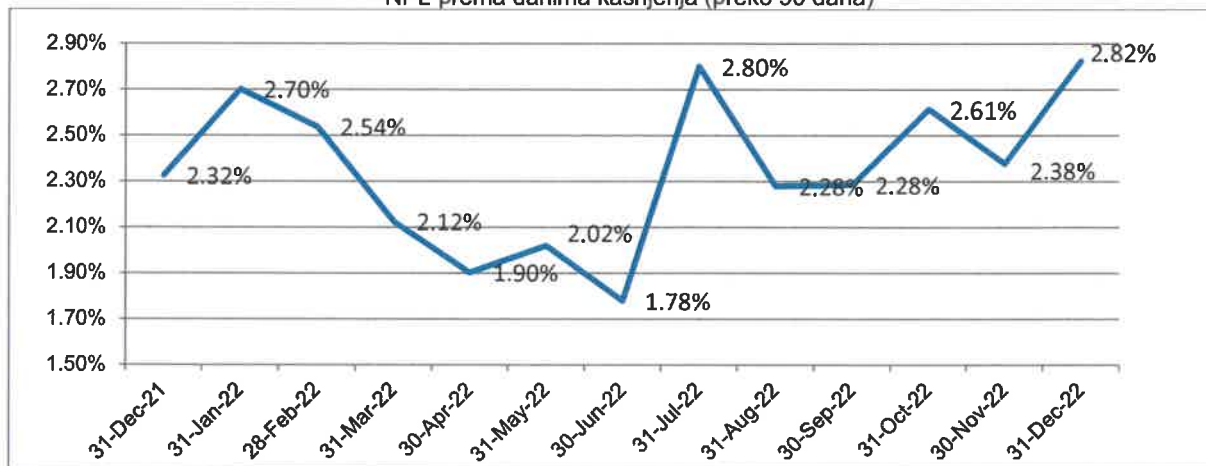
NPL prema bonitetnim grupama (C,D i E) na kraju decembra 2022. godine iznosio je 18.318.225 EUR ili 7,03% portfolija, dok je na kraju decembra 2021. godine iznosio 12.947.849 EUR, odnosno 5.35% portfolija.

Učešće NPL-a (C, D i E) u ukupnim kreditima

Iznos kredita u kašnjenju preko 90 dana na kraju decembra 2022.godine iznosio je 7.356.173 EUR ili 2,82% portfolija, dok je na kraju decembra 2021. godine kada je iznosio 5.609.438 EUR, odnosno 2.32%.

NPL prema danima kašnjenja (preko 90 dana)

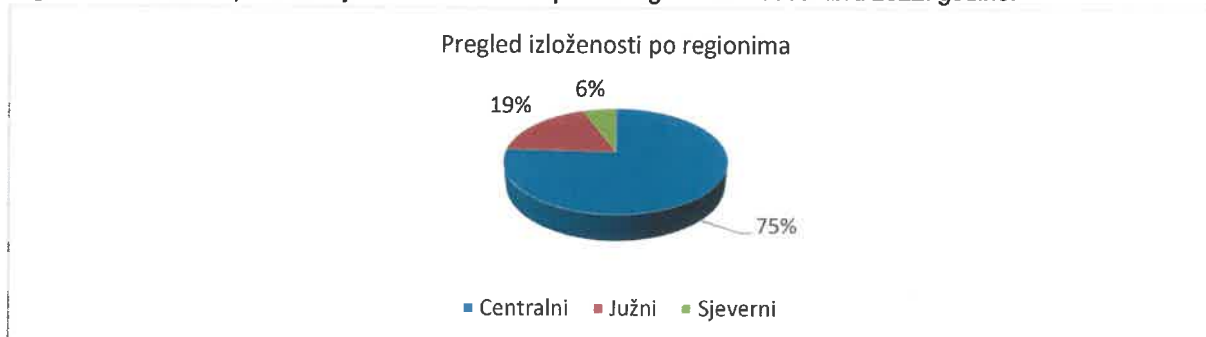
U tabeli u nastavku prikazana je struktura kreditnog portfolija prema djelatnostima u decembru 2022. godine. Najveće učešće u kreditnom portfoliju bilo je prema sektoru trgovine i iznosilo je 18,61% portfolija, dok je učešće izloženosti prema fizičkim licima iznosilo 40,05%.

Struktura portfolija po sektorima privrede na 31.12.2022. (u hiljadama EUR)

Sektor	Iznos kredita	% portfolija	Limit
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.502	0,96%	40%
Vađenje rude i kamena	4.617	1,77%	40%
Prerađivačka industrija	4.734	1,82%	40%
Snabdijevanje električnom energijom	6.440	2,47%	40%
Snabdijevanje vodom	757	0,29%	40%
Građevinarstvo	23.712	9,10%	40%
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	48.481	18,61%	40%
Saobraćaj i skladištenje	5.696	2,19%	40%
Usluge pružanja smještaja i ishrane	18.431	7,08%	40%
Informisanje i komunikacije	3.099	1,19%	40%
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11.444	4,39%	40%
Poslovanje nekretninama	7.210	2,77%	40%
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	6.136	2,36%	40%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.243	0,48%	40%
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	0	0,00%	40%
Obrazovanje	206	0,08%	40%
Zdravstvo i socijalna zaštita	386	0,15%	40%
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	830	0,32%	40%
Ostale uslužne djelatnosti	695	0,27%	40%
Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0	0,00%	40%

Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	0	0,00%	40%
Fizička lica	104.308	40,05%	45%
Nerezidenti	9.546	3,67%	40%
Ukupno	260.472		

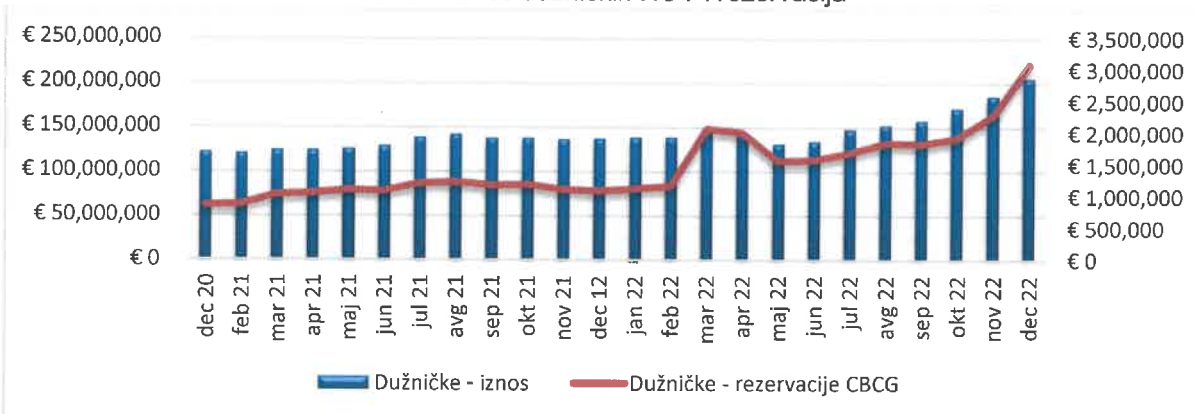
U grafiku u nastavku prikazana je izloženost banke prema regionima u decembru 2022. godine.

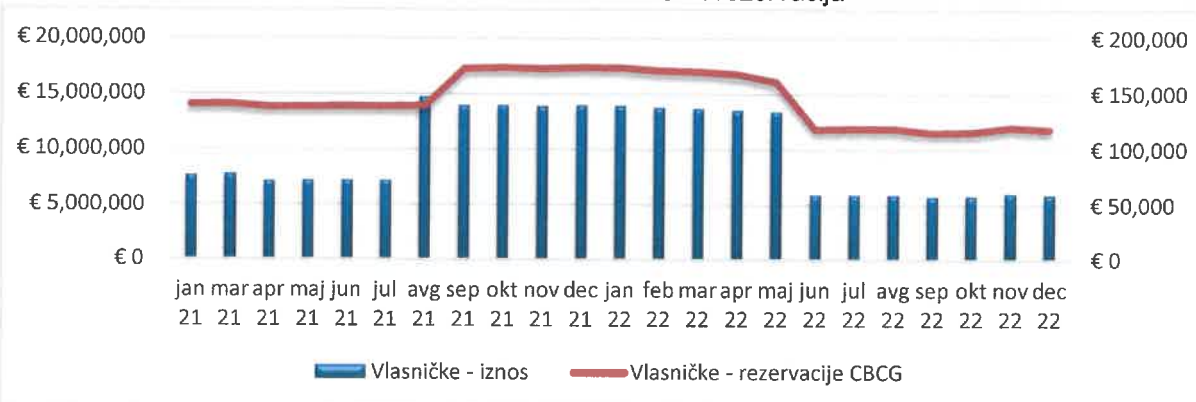
HOV – u sklopu kreditnog rizika

Porfolio hartija od vrijednosti na 31. decembra 2022. činili su vlasnički i dužnički finansijski instrumenti. Sve pozicije u bankarskoj knjizi bile su u decembru u okviru zakonski i interno definisanih limita. Ukupna vrijednost HOV u vlasništvu Banke na 31.12.2022. godine iznosila je 208.515.613 EUR. Od tog iznosa, dužničkih hartija od vrijednosti je bilo u iznosu 202.640.381 EUR i vlasničkih hartija od vrijednosti u iznosu 5.875.231 EUR.

Grafik: Iznos dužničkih HOV i rezervacija

Grafik: Iznos vlasničkih HOV i rezervacija

Tržišni rizik

U okviru **tržišnih rizika**, Banka analizira sledeće rizike: rizik kamatne stope iz bankarske knjige, devizni rizik i pozicijski rizik.

Rizik kamatne stope iz bankarske knjige predstavlja potencijalni negativan uticaj promjena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala (EVE) i neto kamatne prihode Banke.

Prilikom izračuna uticaja promjene kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala putem gap analize, razmatran je uticaj u šest scenarija promjene kamatnih stopa:

- paralelni šok rasta;
- paralelni šok pada;
- šok nakošenja (eng. steepener), kratkoročne stope padaju, a dugoročne rastu;
- šok izravnjanja (eng. flattener), kratkoročne stope rastu, a dugoročne padaju;
- šok rasta kratkoročnih kamatnih stopa;
- šok pada kratkoročnih kamatnih stopa.

Najveći uticaj na ekonomsku vrijednosti kapitala ima šok izravnjanja u kojem se ekonomska vrijednost kapitala smanjuje za 4.08% vrijednosti osnovnog kapitala Banke. Navedena vrijednost je znatno iznad zakonski propisanog limita od 20%.

Uticaj paralelnog rasta kamatnih stopa od 100 bp na neto prihode od kamata iznosi -1.140,27 miliona EUR.

Devizni rizik nema značajnijeg uticaja na ukupan rizični profil Banke. U tabeli je prikazana neto otvorena devizna pozicija po pojedinačnim valutama na dan 31.12.2022. godine, konvertovano u EUR.

Deviza	Aktiva	Obaveze	Neto pozicija
AUD	14.726	-9.777	4.949
CAD	21.458	-18.308	3.150
DKK	20.554	-11.887	8.667
JPY	0	0	0
KWD	0	0	0
NOK	894	0	894
SEK	6.250	-2.257	3.993
CHF	2.630.100	-2.621.047	9.054
GBP	1.277.902	-1.269.195	8.707
USD	35.135.093	-34.918.943	216.151

Pozicijski rizik

Pozicijski rizik predstavlja rizik gubitaka uslijed promjene cijena finansijskih instrumenata. Na dan 31.12.2022. Banka nije imala pozicije u trgovačkoj knjizi.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da banka neće moći da isplati dospelje obaveze u svakom trenutku. Obzirom na strateška opredjeljenja Banke održavanje visokog nivoa likvidnosti predstavlja imperativ u procesu upravljanja ovim rizikom. Reputacija visoko likvidne banke posebno je od značaja za obezbjeđenje rasta poslovanja kroz rast depozita stanovništva i privrede. Visok nivo likvidnosti održan je i u uslovima krize uzrokovane posljedicama epidemije koronavirusom što ukazuje na stabilan nivo depozita kojim banka raspolaže, kao i na povjerenje koje klijenti imaju prema banci.

U toku 2022. godine došlo je do značajnog porasta depozitnog portfolija banke za 154 miliona EUR. Banka će u narednom periodu posebnu pažnju posvetiti očuvanju likvidne pozicije i održavanju optimalne ročne strukture u cilju efikasnog upravljanja aktivnom i pasivom.

Banka neće tolerisati veći rizik likvidnosti zarad postizanja većih prinosa, jer bi to ugrozilo strateški definisan odnos prinosa i rizika kao i reputaciju u tržišnom segmentu prepoznatljivom kao ključnom za razvoj Banke – stanovništvo i mala i srednja preduzeća.

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza na dan 31. decembar 2022. godine.
(prema očekivanom dospijeću)

I	Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
1.	Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	309.074	0	0	0	0	0	19.123	0	328.197
1.a	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	289.952								289.952
1.b	Sredstva izdvojene obavezne rezerve	19.123						19.123		38.246
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	35.666	667	4.289	26.652	51.931	80.456	222.250	51.478	473.391
2.a	potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	24.543								24.543
2.c	kreditni bankama					3.118	6.500			9.618
2.d	kreditni klijentima	4.722	945	3.049	18.966	26.455	56.816	123.729	16.173	250.854
2.e	hartije od vrijednosti	0	0	2.469	9.571	25.967	20.130	105.254	39.275	202.666
2.f	ostala finansijska sredstva								2.021	2.021
2.g	kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-171	-251	-1.117	-2.013	-3.111	-2.777	-6.370	-500	-16.311
3.	FVOCI	0	0	0	0	0	0	0	5.875	5.875
3.e	hartije od vrijednosti								5.875	5.875
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Derivati koji se drže zbog zaštite od rizika	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Ostala sredstva	1.938	0	0	0	4	368	124	0	2.434
	Ukupno :	340.277	945	42.324	123.649	32.046	83.815	153.118	50.035	826.209

II	Finansijske obaveze u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
1.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	61.253	27.973	36.546	91.693	87.400	119.953	258.777	36.239	719.833
1.a	depoziti banaka i centralnih banaka	214	99	130	325	317	448	915	12	2.461
1.b	depoziti klijenata	60.065	27.861	36.416	91.025	86.797	118.948	251.906	27.163	700.181
1.d	kreditni klijenata, koji nijesu banke	50	0	0	155	200	555	5.816	8.973	15.749
1.f	ostale finansijske obaveze	174								174
1.g	kamate i vremenska razgraničenja	750	12	0	188	86	1	140	90	1.268
2.	Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Subordinisani dug		289	104	0	0	3.990	7.979	4.987	17.349
5.	Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Ostale obaveze	10.069	0	0	1.601	0	0	0	6.873	18.543
	Ukupno :	70.572	28.250	36.650	93.105	87.315	123.941	266.617	48.008	754.457

III	RAZLIKA :	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
1.	Gap dospjeća I-II	269.705	-27.305	-31.132	-64.569	-31.771	-40.126	-18.387	15.335	71.751
2.	Kumulativni Gap	269.705	242.400	211.269	146.700	114.929	74.803	56.416	71.751	1.187.973
	% od ukupnog izvora sredstava	35.7%	32.1%	28.0%	19.4%	15.2%	9.9%	7.5%	9.5%	

Kumulativan gap u svim kolonama dospjeća je pozitivan.

Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarenja gubitka za Banku, usled neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan Banke za obavljanje određenih poslova za Banku, slabosti ili propusta u izvršavanju poslova ili internih procesa, rada zaposlenih, protivpravnih radnji i eksternih događaja, koji mogu Banku izložiti riziku.

Upravljanje operativnim rizicima regulisano je internim aktima Banke, kao i aktima CBCG. Banka svakodnevno identifikuje događaje koji su nastali usled izloženosti operativnim rizicima. O identifikovanim rizicima, nastalim gubicima, kao i mjerama koje je potrebno preduzeti u cilju rešavanja identifikovanih problema izvještavaju se Upravni odbor i Odbor za nefinansijske rizike. U dijelu upravljanja operativnim rizikom konstantno se primjenjuje unaprijeđenje postojećih procesa, i to u najvećem dijelu vezano za edukaciju zaposlenih o važnosti identifikacije i prijavljivanja događaja vezano za operativne rizike, zatim unaprijeđenja u identifikaciji i procjeni operativnih rizika u okviru procesa samoprocjene, u oblasti novih proizvoda, procesa i sistema i prilikom eksternalizacije poslovnih aktivnosti.

Cilj upravljanja operativnim rizikom Banke je uspostavljanje efikasnog i efektivnog sistema upravljanja operativnim rizicima, polazeći od brojnih faktora rizika kojima je Banka izložena u obavljanju svojih aktivnosti, uključujući obim, sofisticiranost, prirodu i kompleksnost aktivnosti Banke a kojim se obezbjeđuje:

- identifikovanje postojećih izvora operativnih rizika i izvora operativnih rizika koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, sistema ili aktivnosti;
- mjerenje operativnog rizika, tačnom i blagovremenom procjenom tog rizika;
- praćenje operativnih rizika analizama stanja, promjena i trendova izloženosti tom riziku;
- kontrolisanje operativnih rizika kroz održavanje tog rizika na nivou prihvatljivom za Banku, njegovo smanjenje ili potpuno eliminisanje;
- definisanje ovlaštenja i odgovornosti u procesu uspostavljanja sistema upravljanja operativnim rizikom;
- sistem izvještavanja i informisanja.

Operativnim rizikom se upravlja decentralizovano tako da su organizacione jedinice kod kojih postoji operativni rizik odgovorne za upravljanje istim u saradnji sa Sektorom za upravljanje operativnim, tržišnim i ostalim rizicima, koji je zadužen da pruža podršku kod identifikacije, mjerenja, ublažavanja i praćenja rizika, i da obezbijedi metodologiju koja pomaže izvršiocima da blagovremeno i sistematski upravljaju rizikom.

Regulatorni kapital i adekvatnost kapitala

Ukupni regulatorni kapital banke na 31.12.2022. godine iznosi **58,466** miliona EUR i sastoji se od:

- Redovnog osnovnog kapitala u iznosu od **48,149** miliona EUR.
- Dopunskog kapitala u iznosu od **10,317** miliona EUR.

Koeficijenti adekvatnosti kapitala i minimalno zahtjevan regulatorni koeficijenti prikazani su u sledećoj tabeli:

CAR	31.12.2022.	Min
CET1*	15.49%	7.125%
T1**	15.49%	8.625%
Total***	18.81%	10.625%

* Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala

** Koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala

*** Koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala

Od 01.01.2022. godine došlo je do regulatorne promjene u načinu na koji se iskazuje regulatorni kapital (ranije sopstvena sredstva). Svi koeficijenti su znatno iznad zakonski propisanih minimuma, uključujući i kapitalne bafere određene od strane Centralne Banke Crne Gore.

IV NAČINI ZAŠTITE OD RIZIKA

Zaštita od rizika plasmana se radi proaktivnom i preliminarnom analizom na osnovu odnosa prinosa i rizika (klasifikacije po rejting agencijama i CBCG i očekivanih prinosa/kamata), poredjenja sličnih investicija i alternativa. Banka se bavi predanalizama prije investiranja (pregledom javno publikovanih rejtinga, korišćenjem eksternih rejtinga....). Faktori kreditnog rizika se mogu mijenjati i tokom trajanja plasmana, pa se donose odluke o zadržavanju, redukovanju, prodaji ili reprogramiranju plasmana.

Kreditni rizik se definiše kao rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika (Default dužnika) ili usled pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika. Default je kada klijent ne može da vrši plaćanja dospjelih obaveza, npr. nemogućnost plaćanja kamate ili nepoštovanje drugih ugovorenih klauzula. Kako se istorijski mogu raditi kalkulacije PD ("probability of default"), Banka nastoji da izbjegne klase koje su imale lošu klasifikaciju u istoriji.

Mjerenje i procjena kreditnog rizika se istovremeno vrše na nivou računa (dužnika) kao i na nivou kreditnog portfolija.

- Na nivou dužnika utvrđuje se potencijalna rizičnost klijenta na osnovu skupa karakteristika rizika. Za stanovništvo, te karakteristike obuhvataju socio-demografske i bihevioralne karakteristike, dok se za korporativne klijente kreditna sposobnost i potencijalni kreditni rizik utvrđuju na osnovu skupa parametara finansijskog rizika (koji se odnose na finansijsko stanje klijenta), kao i poslovnog rizika i rizika privredne grane. Značaj pojedine karakteristike rizika za svrhe predviđanja budućeg rizika klijenta se utvrđuje na osnovu analize istorijskih podataka koje Banka posjeduje o svojim klijentima. Sumiranje svih karakteristika rizika ponderisanih vjerovatnoćom njihovog nastanka, daje opštu mjeru rizika za pojedinog dužnika.
- Banka istovremeno vrši i mjerenje kreditnog rizika na nivou cjelokupnog portfolija. Banka kontinuirano vrši procjenu svog kreditnog portfolija u smislu promjena u kvalitetu, sastavu i nivou rezervisanja, i identifikuje uzroke takvih promjena ili mogućeg neispunjenja ciljnih rezultata. Analiza rizika na nivou portfolija, analiza pod-segmenata portfolija, kontinuirano testiranje efikasnosti procesa i primjene limita utvrđenih na osnovu rizika dobijaju sve veći značaj za kreditnu aktivnost Banke.

Zaštita od rizika na nivou računa i portfolija se vrši na način što se plasmani kolateralizuju, pored procjene cash flow-a (primarnog izvora naplate), kao sekundarni izvori naplate mogu se koristiti: depoziti, garancije, jemsta, sudužnici, žiranti, hipoteke, cesije.

Prate se i neke klase rizika koje uključuju: 1. Promjene kamatnih stopa, 2. Rizik reinvestiranja, 3. Rizik prijevremenog vraćanja i opcije opoziva (call risk), 4. Rizik likvidnosti, 5. Rizik deviznih kurseva, 6. Rizik inflacije, 7. Makroekonomski i eksterni rizici.

Zaštita od istih rizika se vrši na sledeći način:

Kako se rizik od kamatne stope sastoji od serije cash flow-a, rizik kod fiksnih stopa od kamatne stope se uvećava kako raste kamatna stopa. Kako raste kamatna stopa na tržištu, postojeći ugovori imaju fiksne prihode od kamata, postojeći plasmani vrijede manje i manje su atraktivni (da je novac bio na računu mogao bi se plasirati po većim stopama i ostvariti veći prihod, oportuni trošak). Kako su prinosi manji od potencijalnih, mogućnost prodaje tih plasmana se smanjuje, tj. snižava se vrijednost plasmana.

Banka prati promjene kamatnih stopa i proaktivno se uskladjuje pokušajem da ima horizontalnu ili ročnu uskladjenost, samim tim i manje ročne gap-ove. Novi plasmani prate tržište i periodična uskladjivanja pasivnih i aktivnih kamatnih stopa kako bi kamatni spread ostao na istom nivou i omogućio Banci bolju profitabilnost.

Reinvesticioni rizik je vezan za ročnost. Što je kraći rok to je manji rizik. Manji je rizik da će novi plasmani imati značajnije promjene u kamatnim stopama i uslovima po kojima će biti plasirani u odnosu na tekuće. Banka vrši dominantno kratkoročne plasmane. U Banci dominantno učešće imaju plasmani pravnim licima, manji dio su plasmani fizičkim licima i mahom dominiraju potrošački, gotovinski krediti i kartice, a minimalno stambeni krediti. Prosječan preostala ponderisana ročnost plasmana data je u sledećoj tabeli:

Ponderisana ročnost	
Cjelokupan portfolio	3.64
Fizička lica	4.49
Pravna lica	2.94

Rizik od prijevremenog vraćanja je rizik od nemogućnosti predviđanja cash flow-a, planiranja i praćenja. Ovaj rizik, Banka smanjuje ugovaranjem klauzula o naknadi za prijevremeno vraćanje plasmana, a koje su uskladjene sa

zakonom o potrošačkim kreditima. Naknada ima isključivu svrhu kompenzacije za troškove na osnovu plaćanja kamata za depozite i kreditne linije iz kojih se finansira i prati ročnu uskladjenost plasmana sa izvorima (pasivom, depozitima i pozajmicama).

Rizik likvidnosti se ogleda u nemogućnosti Banke da se obezbijede sredstva na tržištu za finansiranje aktivnosti pod istim ili sličnim uslovima, kao i da proda plasmane pod istim ili sličnim uslovima. Banka se štiti od toga, nastojanjem maksimalnog uskladjivanja pozicija plasmana sa izvorima i smanjenjem ročnih gap-ova. Novi plasmani prate spread-om nove cijene izvora. Transakcioni troškovi nabavke kreditnih linija, depozita i prodaje plasmana se kompenzuju naknadama i praćenjem istih na aktivnoj strani bilansa Banke.

Zaštita od deviznog kursa se vrši valutnom uskladjenošću plasmana sa izvorima i pokušajem da Banka ima neto otvorenu deviznu poziciju na što manjem nivou. Na taj način promjene deviznog kursa se ne odražavaju na bilans uspjeha, imaju neutralnu poziciju jer plus na strani aktive je minus na strani pasive i obrnuto. Takođe, Banka sagledava valutu klijenta u kojoj isti posluje i ima cash flow, pa takvim klijentima odobrava valutne plasmane ili vrši investiranja.

Inflacioni rizik takođe utiče na realnu vrijednost novca i narušava povrat na kapital i očekivanja vlasnika Banke. Banka u svojim projekcijama kalkuliše vrijednost novčanih tokova prateći i projekcije inflatornih očekivanja u Crnoj Gori i valuti EUR. Banka dominantan dio posla obavlja u EUR.

Postoje mnogi eksterni faktori i makroekonomski činioci koji se ne mogu predvidjeti i vidjeti u sadašnjem trenutku. Ovdje su uključeni i politički rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da redovno servisiraju svoje obaveze, tu su i regulatorni rizik, transferi kapitala, prirodne katastrofe, korporativna restrukturiranja, kupovine, spajanja, akvizicije, itd. Banka prati rejtinge zemalja i raspoložive informacije i pokušava da drži rizik koncentracije na pojedine zemlje, proizvode, klijente, itd, u okviru limita koji ne mogu ugroziti opstanak i poslovanje Banke.

Operativne rizike, Banka smanjuje što većim stepenom automatizacije, procedura, duplih kontrola, edukacijom internih revizija kao i cjelokupnim sistemom internih kontrola.

V ULAGANJA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

U dijelu zaštite životne sredine Banka nastavlja sa preduzimanjem koraka u pravcu kontrole i unapređenja uticaja koji ima na životnu sredinu kao i implementaciju strategije za unapređenje istog.

S tim u vezi Banka je konkretnim setom planiranih aktivnosti koji čini pomenutu strategiju pokazala ozbiljnost namjere sprječavanja i ograničavanja finansiranja koje može da ima negativan uticaj na okolinu, dok je svoju poslovnu politiku orijentisala ka finansiranju kojim se podstiče obezbjeđenje zaštite ili unapređenja životne sredine, naročito uvođenjem energetski efikasnijih tehnologija Banka je u prethodnoj poslovnoj godini uspješno uradila niz edukacija, u prvom redu edukovala sve svoje zaposlene o važnosti ovog pitanja kao i očekivanom uzimanju učešća u zajedničkom djelovanju sa ciljem suprimiranja negativnih i ojačavanja pozitivnih eksternalija koje bankarsko poslovanje može da ima na okolinu, društvo i kao i sveukupno tržište.

Takođe, Banka nastavlja da ponalazi modalitete za korišćenje kreditnih sredstava iz kreditnih linija koje su u liniji sa namjerom očuvanja životne sredine, među kojima i one za unapređenje energetske efikasnosti domaćinstava ali i one iz evropskih institucija, prije svega Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

I u predstojećem periodu Banka priprema nove izvore finansiranja i proizvode sa istim ciljem, ali i planira da svoje napore u ovoj oblasti publikuje u formi zvaničnoj Izvjestaja o održivosti svog poslovanja a sve u namjeri da aktivno doprinese blagostanju životne sredine i zajednice u kojoj posluje.

VI PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Tokom 2022. godine su započela dva makroekonomska problema, koji će obilježiti i 2023. godinu, a to su rat u Ukrajini i inflacija i borba protiv inflacije. Prognoze svjetskog ekonomskog rasta su drastično smanjene te sva dešavanja u 2022.godinu signaliziraju da će i 2023. godina biti takodje krizna.

Prateći trendove kretanja opštih makroekonomskih pokazatelja globalne ekonomije, ali i crnogorske ekonomije, Banka svoju razvojnu orijentaciju usmjerava i dalje na podizanje kvaliteta usluge svojim klijentima u svim oblastima

poslovanja, uz očuvanje postojećih vrijednosti. Ovo podrazumijeva da će Banka u narednom periodu posvetiti značajnu pažnju:

- ❖ kontinuiranom inoviranju postojećih tehničkih rješenja u upotrebi digitalnih servisa Banke, kako bi povećala dostupnost i kvalitet proizvoda i usluga, a sve sa ciljem prilagođenosti potrebama još većeg broja klijenata;
- ❖ jačanju unutrašnjih kapaciteta kroz kontinuirane obuke zaposlenih, otvaranje novih poslovnih jedinica;
- ❖ kontinuiranom praćenju i unapređivanju sistema internih kontrola na svim nivoima poslovanja radi obezbjeđivanja i održavanja kvaliteta poslovanja na visokom nivou, pokretanja inicijativa za rast prihoda i optimizaciju operativne efikasnosti;

a sve u cilju zadovoljenja svih stejkholdera Banke.

Da bismo podržali naš poslovni plan, odlučili smo da ubrzamo dvije ključne poluge daljeg razvoja – digitalizaciju i održivost. Ovo će nam omogućiti da povećamo naš poslovni zamah i obezbjedimo da ostanemo relevantni za naše klijente i dobro opremljeni za budućnost. Nove tehnologije ubrzavaju digitalizaciju, a naši klijenti cijene fleksibilnost koju naše digitalne usluge nude za njihov svakodnevni život, te samim tim nastavimo da olakšavamo bankarstvo.

Kako smo univerzalna banka sa više od 30 godina istorije podrške razvoja crnogorske ekonomije, naše vrijednosti su duboko ukorijenjene u ovom društvu. Mi smo jedna od najvećih banaka u Crnoj Gori sa jakom tržišnom pozicijom. Imajući u vidu našu odgovornost prema sadašnjim i budućim generacijama, učinili smo održivost integrisanim dijelom naše poslovne strategije. Samim tim, omogućavamo održive izbore za naše klijente i pokrećemo promjene kroz naše odluke o kreditiranju i ulaganjima. Svakodnevno radimo na podršci finansijskom razvoju naših klijenata, djelujući u njihovom najboljem interesu.

Dosadašnje rezultate ne bismo mogli da postignemo bez naših vještih i veoma posvećenih zaposlenih, što osnažuje planirano, kontinuirano ulaganje, i tokom 2023.godine, u edukaciju zaposlenih, jer nam je posebno važno da klijenti naše zaposlene percipiraju kao stručne, proaktivne, ljubazne i sposobne da odgovore na njihove zahtjeve.

Usklađivanje sa kompleksnom regulativom, harmonizovanom sa standardima EU nam predstoji i u 2023.godini, ali smo prilagođeni za suočavanje s izazovima.

Nastavićemo sa kontinuiranom podrškom društvenoj zajednici u različitim oblastima – obrazovanju, kulturi, zdravstvu, čime ćemo doprinosti društvenom i ekonomskom napretku.

VII ISTRAŽIVANJA, RAZVOJ I ULAGANJA U OBRAZOVANJE ZAPOSLENIH

U ovom segmentu poslovanja Banka je nastavila sa promovisanjem i aktivnostima na afirmaciji aktuelnih vrijednosti. Banka kontinuirano prati i učestvuje u istraživanjima tržišta, kao i analizama koje objavljuju renomirane agencije, tako da pribavljene podatke koristi za pozicioniranje brenda.

Ključni elementi uspjehnosti i naše organizacione kulture zasnivaju se na znanjima, vještinama i posvećenosti naših zaposlenih. Stoga, Banka kontinuirano planira razvoj i unapređenje vještina zaposlenih, kako organizovanjem edukacija, uz pomoć iskusnih, kompetentnih zaposlenih, tako i angažovanjem renomiranih inostranih konsultanata/konsultantskih firmi, specijalizovanih za upravljanje ljudskim resursima. Osobito smatramo važnim da naglasimo specijalističke edukativne seminare namijenjene našem prodajnom osoblju, odnosno zaposlenima koji su na pozicijama gdje se najčešće ostvaruje komunikacija sa klijentima, a sa ciljem unapređenja njihovih vještina komunikacije, stilova prilagođenih različitim fazama te komunikacije, kao i dalje razvijanje vještina razumijevanja potreba klijenata, a u najboljem njihovom interesu. Dodatno, Banka je privržena konceptu kontinuiranog razvoja zaposlenih na menadžerskim pozicijama, pa angažuje eksterne konsultantske timove, za unapređenje njihovih vještina, saglasno savremenim standardima.

VIII OTKUP SOPSTVENIH AKCIJA

Tokom 2022. godine Banka nije otkupljivala sopstvene akcije.

IX FINANSIJSKI INSTRUMENTI OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA BANKE

Od finansijskih instrumenata koje je Banka koristila, a koji su od značaja za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja i za utvrđivanje aktive, pasive, finansijskog stanja i dobiti ili gubitaka izdvajaju se tri serije

subordiniranih obveznica koje je Banke izdala 2017., 2019 i 2021. godine, a koje su pozitivno uticale na povećanje dugoročnih izvora finansiranja i učvršćenja pokazatelja kapitalne adekvatnosti Banke. U Julu mjesecu 2023. godine, biće dospjeće druge serije subordiniranih obveznica u nominalnom iznosu od 4 miliona EUR.

X MREŽA POSLOVNIH JEDINICA BANKE

Mreža poslovnih jedinica Banke obuhvata filijale i ekspoziture:

Filijala Podgorica

Adresa: Ul. Slobode br. 91
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.podgorica@hb.co.me

Filijala Nikšić

Adresa: Trg Save Kovačevića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.niksic@hb.co.me

Filijala Bar

Adresa: Ul. Maršala Tita bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.bar@hb.co.me

Filijala Budva

Adresa: Mediteranska bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.budva@hb.co.me

Filijala Kotor

Adresa: SC Kamelija, Trg M. Petrovića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.kotor@hb.co.me

Filijala Herceg Novi

Adresa: Trgt Nikole Đurkovića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.hercegnovi@hb.co.me

Filijala Bijelo Polje

Adresa: Ul. Slobode bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.bijelopolje@hb.co.me

Filijala Berane

Adresa: Ul. Mojsija Zečevića bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.berane@hb.co.me

Filijala Ulcinj

Adresa: Ul. 26. Novembra bb
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.ulcinj@hb.co.me

Filijala Danilovgrad

Adresa: Baja Sekulića br. 8
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.danilovgrad@hb.co.me

Filijala Herceg Novi

Adresa: Kompleks PORTONOVI, Donje naselje o4
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.hercegnovi@hb.co.me

Filijala Žabljak

Adresa: Narodnih heroja bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.zabljak@hb.co.me

Filijala Podgorica

Adresa: Ul. Josipa Broza Tita br. 67
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.centrala@hb.co.me

Filijala Podgorica

Adresa: Bul. Svetog Petra Cetinskog br.130
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica1@hb.co.me

Filijala Podgorica

Adresa: Ul. Đoka Miraševića M3
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica2@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Cetinjski put bb, Donja Gorica
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.podgorica3@hb.co.me

Ekspozitura Podgorica

Adresa: Cetinjski put bb -Shopping mol Delta City
Tel: +382 19905
E-mail: filijala.podgorica@hb.co.me

Filijala Cetinje

Adresa: Ul. Bajova br. 74
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.cetinje@hb.co.me

Filijala Tivat

Adresa: Ul. 21. Novembra br. 21
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.tivat@hb.co.me

Filijala Tivat – Porto Montenegro

Adresa: Porto Montenegro, zgrada Teuta, Obala bb
Tel: +382 19905
E-mail: ekspozitura.porto.montenegro@hb.co.me

XI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI

BILANS STANJA na dan 31. decembra 2022. godine (u '000 EUR)

SREDSTVA		31-Dec-2022	31-Dec-2021
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	328,197	235,881
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	473,391	271,117
2.a.	Kredit i potraživanja od banaka	34,018	43,894
2.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	236,812	221,729
2.c.	Hartije od vrijednosti	200,539	3,552
2.d.	Ostala finansijska sredstva	2,021	1,942
3.	Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	5,875	139,886
3.a.	Kredit i potraživanja od banaka	-	-
3.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	-	-
3.c.	Hartije od vrijednosti	5,875	139,886
3.d.	Ostala finansijska sredstva	-	-
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-	7,465
4.a.	Kredit i potraživanja od banaka	-	-
4.b.	Kredit i potraživanja od klijenata	-	-
4.c.	Hartije od vrijednosti	-	7,465
4.d.	Ostala finansijska sredstva	-	-
5.	Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja	-	-
6.	Derivati koji se drže zbog zaštite od rizika	-	-
7.	Promjene u fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
8.	Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	-	-
9.	Investicione nekretnine	-	-
10.	Nekretnine, postrojenja i oprema	8,750	4,809
11.	Nematerijalna sredstva	2,056	1,996
12.	Tekuća poreska sredstva	-	-
13.	Odložena poreska sredstva	109	284
14.	Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
15.	Ostala sredstva	4,460	2,293
16.	UKUPNA SREDSTVA:	822,839	663,731
OBAVEZE			
17.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	719,833	573,036
17.a.	Depoziti banaka i centralnih banaka	2,460	1,714
17.b.	Depoziti klijenata	701,434	548,259
17.c.	Kredit banaka i centralnih banaka	-	-
17.d.	Kredit klijenata koji nijesu banke	15,764	22,667
17.e.	Hartije od vrijednosti	-	-
17.f.	Ostale finansijske obaveze	174	397
18.	Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	-	-
19.	Finansijske obaveze kojima se ne trguje i koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-
20.	Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	-	-
21.	Promjene fer vrijednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
22.	Rezerve	1,068	1,127
23.	Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
24.	Tekuće poreske obaveze	1,178	464
25.	Odložene poreske obaveze	-	-
26.	Ostale obaveze	20,961	16,528
27.	Subordinisani dug	17,348	17,232
28.	UKUPNE OBAVEZE:	760,388	608,388
KAPITAL			
29.	Akcijski kapital	52,362	52,362
30.	Emisione premije	-	-
31.	Neraspoređena dobit	4,341	-61
32.	Dobit/gubitak tekuće godine	6,042	4,384
33.	Ostale rezerve	-294	-1,341
34.	Interesi bez kontrolnog uticaja u kapitalu	-	-
35.	UKUPAN KAPITAL: (29. do 34.)	62,451	55,344
36.	UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE: (28. + 35.)	822,839	663,731

BILANS USPJEHA

od 1. januara do 31. decembra 2022. godine (u '000 EUR)

	POZICIJA	31-Dec-2022	31-Dec-2021
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	18,390	17,643
2.	Prihodi od kamata na obezvrijeđene plasmane	732	342
3.	Rashodi od kamata i slični rashodi	2,529	3,180
I.	NETO PRIHODI OD KAMATA (1 + 2 - 3)	16,593	14,805
4.	Prihodi od naknada i provizija	23,101	15,584
5.	Rashodi naknada i provizija	13,493	9,675
II.	NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (4 - 5)	9,607	5,909
6.	Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijske instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	3	192
7.	Neto dobitak/gubitak po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja	-59	272
8.	Neto dobitak / gubitak od finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a koji se ne drže radi trgovanja	-	-
9.	Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	-	-
10.	Neto gubici/dobici od kursnih razlika	1,193	531
11.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	-5	237
12.	Ostali prihodi	314	236
13.	Troškovi zaposlenih	7,255	5,969
14.	Troškovi amortizacije	2,514	2,381
15.	Opšti i administrativni troškovi	7,920	7,173
16.	Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	-	-
17.	Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	2,709	1,363
18.	Troškovi rezervisanja	-13	234
19.	Ostali rashodi	72	213
III.	DOBITAK/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA: I+II+6+7+8+9+10+11+12-13-14-15-16-17-18-19	7,191	4,849
21.	Porez na dobit	1,149	465
22.	NETO PROFIT/GUBITAK (III - 21)	6,042	4,384

Račun dobiti i gubitka

Banka je u 2022. godini ostvarila dobit u iznosu 6.042 miliona EUR. Prihodi od kamata u odnosu na prethodnu godinu veći su za 6,32% i iznose 19.123 miliona EUR, što je posljedica ulaganja u hartija od vrijednosti i povećanja kreditne aktivnosti.

Prihodi od naknada u odnosu na prethodnu godinu su veći za 48,23% i iznose 23.101 miliona EUR. Rast prihoda od naknada se najvećim dijelom odnosi na porast prihoda od naknada vezanih za kartično poslovanje i platni promet. Neto prihodi od naknada iznose 40,87% neto prihoda iz redovnog poslovanja Banke.

Ostali prihodi u odnosu na prethodnu godinu manji su za 1,37% i iznose 1.448 miliona EUR.

Troškovi redovnog poslovanja, uključujući amortizaciju, iznose 17.761 miliona EUR i veći su za 12,87% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje troškova posljedica je povećanih aktivnosti Banke koje se odnose na razvoj poslovne mreže, broja zaposlenih, kao i ostalih troškova koji prate poslovanje Banke.

Kapital

Ukupan kapital Banke na dan 31.12.2022. iznosi 64.850 miliona EUR. U odnosu na prethodnu godinu, kapital je povećan za 17,18%.

Na dan 31. decembar 2022. godine nominalna vrijednost akcionarskog kapitala iznosi 52.362 miliona EUR. Akcionarski kapital sastoji se od 10.241.148 akcija, svaka nominalne vrijednosti 5,1129 EUR.

Pokazatelji

Pozicija Banke u crnogorskom bankarskom sistemu na osnovu poslednjih, javno poznatih, podataka o finansijskim izvještajima svih banaka u Crnoj Gori na 31.12.2022.godine:

BILANSNE KATEGORIJE	RANG
Hartije od vrijednosti	1
Kredit i potraživanja od banaka i klijenata	4
Depoziti banaka i klijenata	2
Ukupan kapital	4
Bilansna suma	3
Neto prihodi od kamata	4
Neto prihodi od naknada i provizija	2
Neto profit	5

Finansijski pokazatelji poslovanja na 31.12.2022.godine:

- ROAA – 0,81%
- ROAE – 10,26%

UPRAVNI ODBOR

Članica Upravnog odbora
Jelena Vuletić

Članica Upravnog odbora
Ana Golubović

Član Upravnog odbora
Nikola Spadijer

Članica Upravnog odbora
Nataša Lakić

Predsjednik Upravnog odbora
Esad Zaimović

